

דברי הכנסת

הישיבה הארבע-מאות-ושלוש של הכנסת השלוש-עשרה

יום שלישי, י' בטבת התשנ"ו (2 בינואר 1996)

ירושלים, הכנסת, שעה 15:03

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר-היום

תשעים שנה לגימנסיה העברית "הרצלייה"

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו–1996

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37), התשנ"ו–1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון)

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29), התשנ"ו–1995

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), התשנ"ו–1995

(קריאה ראשונה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אורחים נכבדים, אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת היום, יום שלישי, י' בטבת התשנ"ו – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

צום עשרה בטבת.

היו"ר ר' אדרי:

צום עשרה בטבת, אני מודה לך, אדוני, 2 בינואר 1996.

חברי הכנסת, סדר-היום מונח לפניכם, אך לפני שנעבור אליו – הודעה למזכיר הכנסת. אדוני, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונח היום על שולחן הכנסת דין-וחשבון מס' 2 על הוצאות השכר של גופים ציבוריים לשנת 1994 מטעם הממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לאדוני מזכיר הכנסת על הודעתו.

הצעות לסדר-היום

תשעים שנה לגימנסיה העברית "הרצלייה"

היו"ר ר' אדרי:

אנו עוברים לסעיף הבא: 90 שנה לגימנסיה העברית "הרצלייה", הצעות לסדר-היום מס' 7584 ו-7967.

חברי הכנסת, אורחים נכבדים, בשם יושב-ראש הכנסת ובשם כל חברי הכנסת אני מברך היום את גימנסיה "הרצלייה" במלאת 90 שנה לקיומה. ברכה חמה לתלמידיה, למוריה, למנהליה ולמייסדיה.

גימנסיה "הרצלייה" היא אחד היסודות שעליהם מושתת החינוך בישראל. מאז החלה לפעול בתל-אביב הוציאה גימנסיה "הרצלייה" מבין כתליה עשרות ומאות בוגרים התופסים היום עמדות מרכזיות וחשובות בכל תחומי החיים של החברה במדינה.

בין הבוגרים האורחים היושבים אתנו כאן אני מזהה את עמיתנו חבר הכנסת לשעבר אריה לובה אליאב, שלמד בגימנסיה וגם לימד בה, וכאמור עוד רבים אחרים שתקצר היריעה מלפרטם.

החינוך בגימנסיה "הרצלייה" שם דגש בשני ערכים עיקריים: ציונות ואנושיות. התלמידים זכו לקבל מושגים שדומה שנשכחו קצת היום. היתה אומנם תמימות רבה באותם ימים, אך היו אלה ימים יפים שבהם תלמידים שמעו מה עליהם לתרום לחברה ולמדינה ולא מה לקבל ממנה.

הלימודים בגימנסיה לא התנהלו רק על סמך תוכנית הנכתבת על-ידי אנשי מקצוע, אלא קיבלו את הערכים שהוקרנו מתוך דמותם של המורים והמחנכים, ערכים שאינם כתובים בשום מקום אבל הם מוטמעים בדרך של חינוך, מוסר, אנושיות, רגישות, חום ואהבה.

אני רוצה לאחל כאן לא רק בשם הכנסת אלא בשם החברה בישראל, אם יורשה לי, כי הימים ההם יימשכו ולא יחלפו. וכוונתי כמובן לרוח ולא לתוכן.

אני מאחל לכל הבוגרים בעבר ובהווה הצלחה רבה והמשך פעילות פורה בכל התחומים.

ומלה אחת לגימנסיה ביום חגה: תודה.

בנושא זה של 90 שנה לגימנסיה העברית "הרצלייה" הגישו הצעות לסדר-היום חברי הכנסת גדעון שגיא ואברהם הירשזון. כראשון הדוברים אני מזמין את חבר הכנסת גדעון שגיא. אדוני, בבקשה.

גדעון שגיא (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אורחים ותלמידים נכבדים, ידידי היושב-ראש חשב בטעות שאפשר להיפטר כל כך מהר מהגימנסיה בכמה ברכות, ובזאת לסיים את הדיון.

אנחנו, עמיתי חבר הכנסת הירשזון ואנוכי, העלינו הצעה לסדר-היום לציון מלאות 90 שנה לייסוד הגימנסיה העברית "הרצלייה". אני מצטרף, כמובן, לברכות, ואני שמח לעלות לדוכן ולהציע את ההצעה לסדר-היום. אני רוצה לומר לאורחים, שהצעה לסדר-היום היא הצעה שבעקבותיה, אם היא מתקבלת, הנושא נדון במליאת הכנסת או באחת מוועדות הכנסת, ולכן אני מבקש, שנושא החינוך, הראשוניות והחלוציות של גימנסיה "הרצלייה" והתרומה שלה למערכת החינוך – שהנושאים האלה יידונו במליאת הכנסת או באחת מוועדותיה.

נשאלת השאלה, חברי הכנסת, האם יש הצדקה, האם יש מקום לדון בנושא במליאת הכנסת. שהרי מערכת החינוך עשתה מאותם הימים הראשונים של ראשית המאה כברת דרך עצומה, מאז הימים הראשונים של העיר תל-אביב, לאורך כל תקופת היישוב עד הקמת המדינה, ומאז הקמת המדינה ובעיקר בקדנציה הזאת, במהפך הגדול, בהשקעה הגדולה, בפיתוח מערכת החינוך בכל התחומים – האם יש מקום לציין אותם ימים ראשונים ורחוקים שבהם נעשה הניסיון הקטן, המצומצם והמבטיח לפתח בית-ספר במערכת חינוך על יסוד הערכים הלאומיים והציוניים.

לי אין ספק, ואני אומר זאת כמציע ההצעה, שיש חשיבות לנושא הזה. אותם ימים שבהם העזו כמה חולמים להציע להקים בית-ספר עברי ביפו, זו היתה החלטה שנתנה ביטוי לכמיהה אדירה שהיתה ביישוב העברי בארץ-ישראל וגם בתפוצות ישראל להקים מערכת חינוך עצמאית שתבטא אותם ערכים לאומיים, אותם ערכים יהודיים שהם ביקשו לתת להם ביטוי; אותם דברים, אותן תחושות שפעפעו בכל היהודים שביקשו וחיפשו דרך להגשים את חלום הדורות, להגשים את הציונות.

הראשוניות והחלוציות של בית-הספר ראויות לציון גם מחמת העובדה, שהחלום הזה נסך תקווה עצומה בקרב היישוב הישראלי בארץ, בקרב התנועה הציונית, והיתה לו תרומה חשובה לקידום הרעיונות לא רק בתחום החינוך אלא גם בתחומים אחרים.

היום בית-הספר משמש סמל לאותה ראשוניות, לאותה תקווה, ואני רוצה להציע כאן גם למורים, גם לסגל וגם לתלמידים בשום פנים ואופן לא לראות בסמל הזה נטל. הסמל הזה לא הופך את בית-הספר לדבר מיוחד במינו בתחום של השאיפה להישגים, להשכלה, אבל הוא בהחלט מחייב שבתחום החינוך לערכים בית-הספר הזה ימשיך ויגלה רגישות מיוחדת לאותם ערכים שהיו נחלתם של הראשונים, הערכים ההומניסטיים של כבוד האדם וזכויות האדם, הערכים החברתיים של השאיפה לשוויון חברתי ושל שוויון הזדמנויות בתחום החינוך והתעסוקה. אלה הערכים הדמוקרטיים שבימים האלה מן הראוי לחזור ולהדגיש אותם – כיבוד זכויות הפרט, כיבוד זכויות המיעוט, אבל בה בשעה להבטיח ולהבהיר שהרוב של האזרחים הוא מכריע, ושום תורה ושום עיקרון ושום פרט איננו עומד מעל הרוב. וכמובן, אותם ערכים לאומיים שהיו ערכים של בית-הספר בימי הראשית, ערכים של התנדבות, של ביטחון, של התגייסות, של נכונות של הפרט ליטול חלק ולתרום את תרומתו לחברה ולעם.

כמי שמכיר מקרוב את בית-הספר – יש לי שני בנים שלומדים בבית-הספר – אני רוצה לומר, שהיום אני מקיים את מערכת היחסים הזאת, את ה"רומן" הזה עם בית-הספר בתחושה נוחה מאוד, שבית-הספר אכן שומר על אותה מורשת בתחום הזה של החינוך לערכים.

על כן, לפני שאני אבקש – ואני מבקש – לקיים בנושא הזה דיון מלא במליאת הכנסת, אני מצטרף לברכות שאדוני היושב-ראש בירך את הסגל, את המורים, את המחנכים ואת התלמידים: המשיכו בדרך הזאת, אנחנו כולנו גאים בהישגים של התלמידים, של המורים והמחנכים בעבר, ואנחנו מאחלים הצלחה לתלמידים ולסגל הנוכחי ולאלה שיהיו בעתיד. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת גדעון שגיא, על דבריך. כעת אני מזמין את חבר הכנסת אברהם הירשזון. אדוני, בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מנהל הגימנסיה "הרצלייה", רון חולדאי, מורות, מורים, ותיקי בית-הספר הגימנסיה העברית ובוגריו, ואחרונים אחרונים חביבים התלמידות והתלמידים אשר נציגיהם הגיעו אלינו לכאן, ביניהם גם בני רועי, וכל אלה שנמצאים בבית ומאזינים לנו היום – אנו חוגגים היום 90 שנה לייסודה של הגימנסיה "הרצלייה", הגימנסיה העברית הראשונה.

הגימנסיה "הרצלייה" לא היתה המוסד החינוכי הראשון אשר הוקם בארץ להקניית השכלה תיכונית לבני היישוב הישן והחדש. קדמו לה בתי-ספר של "אליאנס" מצרפת, של חברת "עזרה" מגרמניה ושל "אגודת אחים" מבריטניה. אך בכל אחד מהם לימדו לפחות את המקצועות הכלליים בשפת ארץ המוצא, ואילו הגימנסיה "הרצלייה" הוקמה כגימנסיה עברית. זכות ראשונים זו עומדת לה ותלויה אותה לעדי-עד: הגימנסיה "הרצלייה" היתה הגימנסיה העברית הראשונה בארץ ובעולם.

יש משום אירוניה בעובדה, שרעיון הקמתה של הגימנסיה העברית הראשונה, הנקראת על שמו של חוזה מדינת ישראל, הד"ר בנימין זאב הרצל, הועלה לראשונה על-ידי חבורה שהדמות הבולטת בה היתה דמותו של מנחם אוסישקין. אוסישקין הוא זה שהרים את נס המרד בהרצל ובהחלטות הקונגרס הציוני השישי בפרשת אוגנדה, והלוא עצם העלאת הרעיון של הקמת מוסד לחינוך תיכון עברי בארץ-ישראל היה חלק מהמרד של חסידי המעשה הציוני והמפעל החינוכי-התרבותי הנלווה אליו, אשר נדחקו מפני החזון המדיני שהרצל התמקד בפעילות להגשמתו.

הרעיון לקרוא את הגימנסיה העברית על שמו של הרצל נזכר לראשונה בעיתונו של אליעזר בן-יהודה, "ההשקפה", במאמר אזכרה במלאות 30 למותו של הרצל. אני מצטט ממאמר זה: "צריך לבנות על-שם ד"ר הרצל שכונה גדולה עבריה, עיר עבריה, עיר שכל תושביה ידברו רק עברית, שבכל חוצותיה ורחובותיה תישמע רק הלשון העברית. ובעיר העברית הזאת יכוננו על-שם ד"ר הרצל בית-ספר תיכון עברי". עם כל המהפכה שעברנו בהחייאת הלשון העברית, לא מעט מן הדברים האלה הם עדיין בבחינת חזון.

ההיסטוריה מספרת לנו, שההחלטה על הקמת בית-ספר תיכון עברי בארץ-ישראל נתקבלה בוועידה, בוועידה ארצית של "ציוני ציון", בשבט התרס"ה. מנחם אוסישקין הודיע מכס הנשיאות של הוועידה, כי "ציוני ציון" מקבלים על עצמם את האחריות לייסוד הגימנסיה העברית בארץ-ישראל. כידוע, מאחריות לא בונים בית, ובוודאי לא בית-ספר. דרושה היתה תרומתו הנדיבה של הלל זלוטופולסקי בסך 60,000 פרנק צרפתי כדי שלאחריות זו יהיה כיסוי שיכובד על-ידי האדון לבונטין.

הגימנסיה העברית הראשונה אכן הוקמה, כידוע, ביפו, באסרו-חג סוכות התרס"ו. הגימנסיה נועדה להיות בת 11 שנות לימוד – שלוש מכינות ושמונה מחלקות. נרשמו אליה 18 תלמידים – שבעה למחלקה הגימנסאלית הראשונה ו-11 למכינות.

עם האבות המייסדים נמנו גם הד"ר חיים בוגרשוב-בוגר והד"ר בן-ציון מוסנזון, אשר חרתו על דגלה של הגימנסיה את הצו החינוכי: עירות פעילה להלמות לב העם.

לא ייפלא אפוא שסיפורה של גימנסיה "הרצלייה" הוא סיפורו של היישוב היהודי בארץ-ישראל למן העלייה השנייה ועד עצם הימים האלה, כאשר האינטגרציה היא אחד מן הנושאים החינוכיים אשר הגימנסיה מתמודדת אתם בהצלחה.

אכן הפינה לבניית הבית הראשון של הגימנסיה הונחה בתרומתו הנדיבה של יעקב מזר מברדפורד שבאנגליה. אבל כמו בתים רבים, לא ידענו לשמור על הבית הזה, והיום עומד עליו גורד השחקים הראשון שנבנה בעיר תל-אביב. בכניסה לבית-הספר אפשר לראות, בפסיפס נהדר שהוכן על-פי ציור של נחום גוטמן ומעטר את המבואה לבית הנוכחי של הגימנסיה, הנמצא ברחוב הנושא את שמו של זאב ז'בוטינסקי, את הבניין הראשון שנהרס.

כמו מוסדות רבים אחרים שיסודם בעידן שלפני הקמת המדינה ואשר בעצם קיומם תרמו תרומה כל כך חשובה וייחודית להקמת מדינת ישראל, ועתה קמו עליהם עוררין בטענה שעבר זמנם – יש המערערים היום גם על עצם זכות הקיום של המוסד החינוכי הציבורי, שאינו ממשלתי ואינו עירוני, ומכונה בלשון הטכנית של משרד החינוך והתרבות "מוכר שאינו רשמי". ואכן, לפני שנים אחדות נדמה היה שהגימנסיה לא תשרוד בתנאים החדשים. למזלה של הגימנסיה הוצב בראשה לפני למעלה משלוש שנים מנהל חדש, רון חולדאי, אשר הביא לתהליך של התחדשות מהיר והחזיר את הגימנסיה לתודעת הציבור כמוסד מוביל.

כמו כל בתי-הספר העל-יסודיים, גם הגימנסיה מנסה לנווט את דרכה בעולם של התפוצצות המידע, הכפלת הידע כל כמה שנים וערכים חברתיים ומוסריים שקמו עליהם עוררין מכל עבר. אך שלא כמו מוסדות רבים אחרים, הגימנסיה "הרצלייה", מתוך מחשבה רעננה ומקורית, פורצת דרכים חדשות בהוראה ובחינוך. לגימנסיה ללא עורף כלכלי עירוני או ממשלתי זו העזה הראויה לציון. ניתן היה בנקל לשקוע בתלאות של תחזוקות שגרתיות של הבניין המתיישן, או במאמץ להשיג את הסטנדרטים הארציים או העירוניים העולים. בלי להזניח תחומים אלה בחרה הגימנסיה להשקיע בטכנולוגיות מתקדמות ולעצב דפוסי עבודה ותוכניות לימוד חדשניים.

בתנאים של הקצבות עירוניות וממשלתיות שאינן בטוחות, ובהגבלות חוקיות בגביית כספים מן ההורים, נוצרת תלות הולכת וגדלה בגורמים המתקצבים, ואתה סכנה שהגימנסיה תאבד את ייחודה. ואת התנופה המאפיינת אותה כיום.

אדוני היושב-ראש, הגימנסיה "הרצלייה", כגימנסיה העברית הראשונה, על כל מנהליה, מוריה ותלמידיה לדורותיהם, תרמה תרומה שאין ערוך לה לתקומת עם ישראל בארצו, לחינוך העברי ולכל תחומי התרבות, המדע והכלכלה, ולא נגענו כאן אלא באפס קצה של תרומה זו. מן הדין שאנחנו, כמוסד המחוקק של מדינת ישראל, נביע את הוקרתנו לגימנסיה העברית הראשונה בחקיקת חוק מיוחד, שיבטיח את המשך קיומו ועצמאותו של מוסד זה לתפארת החינוך העברי במדינת ישראל.

לכן אני מצטרף, אדוני היושב-ראש, לדברי קודמי, ומציע שנקיים דיון, כאשר בסופו של הדיון יחתמו מרב חברי הכנסת על הצעת חוק כזאת.

אדוני היושב-ראש, תרשה לי לסיים ולהודות לכל אלה שבאו מהגימנסיה ונתנו לנו את הכבוד לחגוג אתם את חגם ולאחל להם הצלחה רבה בעתיד. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

תודה על דבריך, אדוני חבר הכנסת הירשזון.

חברי הכנסת שגיא והירשזון מבקשים לקיים דיון במליאת הכנסת. חברי הכנסת אחימאיר ובא-גד סבורים אחרת. חבר הכנסת יוסף אחימאיר מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גדעון שגיא מסדר-היום. אדוני, דקה אחת לרשותך.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תלמידים, בוגרים, מורים של גימנסיה "הרצלייה", גם אני מצטרף לברכות. יש לי יחס מיוחד לגימנסיה "הרצלייה" אף שאני בוגר גימנסיה אחרת – "אוהל שם" ברמת-גן – אבל היחס שלי נובע מכך, שבין השנים 1912 ו-1914 היה אבי מורי, זיכרונו לברכה, תלמיד בה. זה היה מזמן מאוד.

יש לי יחס מיוחד לגימנסיה גם משום שמנהל הגימנסיה, אם מותר לגלות סוד צבאי, היה חניך שלי בקורס הכנה לקורס טיס. לוחם, מחנך ובאמת בעל זכויות. אבל אני חושב שלא אחטא אם אקרא לו מעל במה זו, כמי שהוא היום מנהל גימנסיה "הרצלייה" והודיע על כוונתו להתמודד בפריימריס של מפלגה מסוימת, אנא ממנו, שיתפטר מתפקידו כרגע כמנהל גימנסיה "הרצלייה", כל עוד הוא מועמד פוליטי.

דליה איציק (העבודה):

מה הקשר?

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אני מקווה שהפנייה הזו תיענה.

ושוב, אני מברך את כל הבוגרים. אני רואה פה ביניהם את ידידי אליהו איזקסון. ברכות וחג שמח לגימנסיה "הרצלייה". תודה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אחימאיר, על דבריך. חבר הכנסת יוסף בא-גד מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת הירשזון. אדוני, בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, תלמידי גימנסיה "הרצלייה", עובדיה ומנהליה, כל הכבוד לכם על העבודה החינוכית הנפלאה שאתם עושים. אני, כמנהל ישיבה תיכונית רק 40 שנה, יודע מה זה 90 שנה. כל הכבוד וההערכה.

רק שתי משאלות. אמר חבר הכנסת גדעון שגיא, ואני מצטרף אליו, שמרו על הערכים ההומניים, ואני מוסיף היהודיים – מורשת ישראל לפי ערכי הצופים. בזמננו דיברנו על תנועת הצופים, הערכים ההומניים.

סאלח סלים (חד"ש):

הם לא יצביעו בשבילך.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מבקש, כבודו לא יפריע.

סאלח סלים (חד"ש):

הוא עושה תעמולת בחירות עכשיו.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה תופתע כמה ערבים מצביעים לי כראש ממשלה. ערבים, אז כל היהודים בוודאי.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין שאדוני עושה תעמולה לחבר הכנסת בא-גד.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני לא עושה את זה. אני לא צריך תעמולה, חותמים לי בלי זה באלפים.

עכשיו רק הערה לסיום. שמעתי היום דבר שזעזע אותי, ואני בטוח שזה לא גימנסיה "הרצלייה". בגימנסיה מכובדת במדינת ישראל אתמול בבוקר הלימודים לא התחילו ב-08:00. שאלתי מדוע, אמרו: תראה, חגגו אמש. אוי לאוזניים שכך שומעות, הסילבסטר. שתו יותר מדי ולא היה אפשר להגיע ב-08:00 ללימודים אלא הרבה יותר מאוחר. זו לא גימנסיה "הרצלייה". אני מקווה. אני יודע את זה מגימנסיה אחרת. אם כך, שמרו על ערכי מדינת ישראל ועם ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש לכבד גם את המעמד. זמנך עבר. אני מודה לך, אדוני.

אנחנו עוברים להצבעה: מי בעד קיום דיון במליאה ומי בעד הסרת הנושא?

דן תיכון (הליכוד):

בתנאי שזה יהיה תוך שבוע ימים, אחרת אין לזה ערך.

דליה איציק (העבודה):

השבוע ביום רביעי.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת – 16

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת – אין

נמנעים – 2

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר' אדרי:

בעד – 16, נגד אין, נמנעים – 2. תודה. אכן יקוים דיון במליאת הכנסת. אני ממליץ, על-פי בקשת חברי הכנסת, שהדיון יתקיים בהקדם האפשרי.

אני מבקש להודות לחברי הכנסת שגיא והירשזון, שהציעו את ההצעות לסדר-היום, ובזכותם ובזכות המנהלים, המייסדים והמחנכים אנחנו מקיימים את הדיון היום כאן. אני מבקש גם להוסיף תודה וברכה למנהלים ולמורים על העבודה המסורה והברוכה. את תוצאות העבודה שלכם אנחנו רואים לאורך כל הדרך. אני גם מאחל לתלמידים הצלחה בלימודים ובכל אשר תפנו. תודה לכם שהואלתם לכבדנו בנוכחותכם, גבירותי המורות, ידידי וחברי, האדונים המורים, וגם התלמידים. תודה לכם.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה). יציג את ההצעה שר המשפטים מר דוד ליבאי. אדוני, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

נכבדי היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית בדחילו ורחימו ברכות חמות לגימנסיה "הרצלייה" ולמנהלה, לחבר המורים, לוותיקים ולתלמידים. תודה לכם, הכבוד לכם ויישר כוח.

לעניין שהתבקשתי לעלות לכאן כדי לדבר עליו – להציג בפניכם את חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996.

נשאלתי בדרכי לכאן על-ידי חברי יושב-ראש סיעת הליכוד מה עניין הגדה המערבית לכאן. אבהיר שזהו שם ההסכם. כאשר חזרתי על שם ההסכם, לא ראיתי מקום לשנות את המלים הכתובות בו.

החוק המובא בפניכם היום מטרתו כמצוין בפרק א' לחוק: ליישם את הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה, שנחתם בין מדינת ישראל לבין אש"ף בווינגטון ביום ד' בתשרי התשנ"ו, 28 בספטמבר 1995. החוק כולל תיקוני חקיקה הנדרשים לביצוע התחייבויותיה של מדינת ישראל לפי הסכם הביניים, וכן קביעת הוראות נוספות הנדרשות לביצועו של ההסכם.

פרק ב' של הצעת החוק בא לתקן את החוק להארכת תוקפן של תקנות שעת-חירום (יהודה ושומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967. תקנות שעת-חירום אלה מסדירות היבטים שונים הקשורים בסמכות שיפוט ועזרה משפטית באזורי יהודה ושומרון וחבל עזה.

בחוק ליישום הסכם עזה-יריחו, שנחקק על-ידי הכנסת לפני כשנה, הוכללו בתקנות לשעת-חירום גם הוראות בדבר סמכויות שיפוט ועזרה משפטית בין ישראל לרשות הפלסטינית, כפי שהתחייב אז מהסכם עזה-יריחו. פרק ב' להצעת החוק בא להתאים את תקנות שעת-חירום להוראות הסכם הביניים, ההסכם החדש, ולפריסה מחדש של כוחות צה"ל בהתאם להסכם. כן כולל פרק זה תיקון של ליקויים אחדים שהתגלו בתקנות במהלך הפעלתן.

עיקר התיקונים בתקנות שעת-החירום הוא, כאמור, בהתאמת מושגים ומונחים שבתקנות לאלה המתחייבים מן ההסכם. מיעוטם של השינויים נוגעים להסדרים המהותיים הנוגעים לעזרה המשפטית. כך, למשל, בכל מקום שבו מדברות התקנות על שטחי עזה ויריחו, ייכתב בתקנות להבא: שטחי המועצה הפלשתינית, כדי לשקף את השינוי בתחומי האחריות הטריטוריאלית של המועצה.

גדעון פת (הליכוד):

מתי תבואו עם שטחי המדינה הפלשתינית?

שר המשפטים ד' ליבאי:

בכל מקום שבו יש התייחסות לרשות הפלשתינית, תבוא במקום זאת התייחסות למועצה הפלשתינית עם כינונה בעקבות הבחירות.

נושא נוסף הטעון הסדר הוא מסירת מידע לרשות הפלשתינית. הנושא הוסדר תחילה בחוק יישום ההסכם בדבר העברה מכינה של סמכויות לרשות הפלשתינית (תיקוני חקיקה והוראות שונות), התשנ"ה-1995. מסירת המידע כאמור דרושה כדי שהמועצה הפלשתינית תוכל להפעיל את סמכויותיה כראוי בתחומי הפעולה שהועברו על-פי ההסכם לאחריותה.

תכליתו של פרק ג' לחוק המוצע היא ליישם את התחייבויותיה של מדינת ישראל לפי סעיף 16 להסכם הביניים בנוגע לשחרור ולהעברה של אסירים ועצירים פלשתינים, ובנוגע להימנעות מהעמדה לדין של פלשתינים שישהו בחוץ-לארץ בגין עבירה שבוצעה לפני חתימת הצהרת העקרונות בושינגטון ב-13 בספטמבר 1993, בתנאי שכניסתם לשטחי יהודה ושומרון וחבל עזה אושרה על-ידי ישראל בהתאם להסכם.

על-פי המוצע, השחרור, או ההעברה של האסירים והעצורים, ייעשה על-פי החלטה של ועדה שימנה שר המשפטים.

דן תיכון (הליכוד):

אולי נחכה כמה דקות עד שהאורחים יצאו.

שר המשפטים ד' ליבאי:

ההחלטה בידי היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אם אדוני השר מסכים להמתין, אני מסכים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לא על חשבון זמנו.

היו"ר ר' אדרי:

זה לא על חשבון.

שר המשפטים ד' ליבאי:

על-פי המוצע, השחרור או ההעברה של האסירים והעצורים ייעשו על-פי החלטה של ועדה שימנה שר המשפטים, אשר תפעל בהתאם לאמות מידה שתקבע הממשלה. הוועדה רשאית להתנות את השחרור או ההעברה בתנאים שתקבע, ובית-משפט שלום יהיה מוסמך לצוות על ביטול השחרור או ההעברה של משוחרר או מועבר שהפר את תנאי השחרור או ההעברה ולהורות על החזרתו של האסיר למאסר ושל העצור למעצר.

הוראות פרק זה חוזרות למעשה, בשינויים קלים, על הוראות פרק ג' לחוק ליישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ה–1995, אשר יבוטלו בהתאם לסעיף 5 לחוק.

מטרתו של פרק ד' בהצעת החוק היא ליישם את הוראות סעיף 20 להסכם הביניים, שלפיו, בין היתר, נוטלת על עצמה הרשות הפלשתינית את האחריות לתביעות אזרחיות נגד המינהל האזרחי ואורגנים אזרחיים אחרים שפעלו מטעם המדינה. מדובר בתובענות בגין אותן חבויות והתחייבויות הנוגעות לכוחות ולתחומי האחריות שהועברו מהממשל הצבאי ומהמינהל האזרחי לרשות הפלשתינית או למועצה שבאה בנעליה, כגון: תובענות בגין רשלנות רפואית בבתי-החולים בשטחים שהיו באחריות המינהל האזרחי, תובענות בגין חוזים שהמינהל האזרחי היה צד להם, תובענות לשכר ולגמלאות של מי שהועסקו על-ידי המינהל האזרחי, תובענות בגין נזקי גוף של נפגעי תאונות דרכים כנגד הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים שהוקמה ביהודה והשומרון ובחבל עזה, וכיוצא באלה תובענות. בהתאם להסכם, עם העברת האחריות לרשות הפלשתינית מפסיקה ישראל לשאת גם באחריות הכספית בתחומים אלה, כמפורט בנספח השלישי להסכם, הוא הנספח האזרחי.

כהוראה משלימה נקבע בסעיף 20 להסכם, כי כל צד יהיה רשאי לנקוט את כל האמצעים, לרבות בחקיקה, על מנת להבטיח שתובענות בעניין חבויות והתחייבויות כאמור של פלשתינים יידונו בפני ערכאות שיפוטיות פלשתיניות כתובענות נגד המועצה, ולא בפני ערכאות שיפוט בישראל כתובענות נגד מדינת ישראל, וכך אנו עושים בחוק זה.

משה קצב (הליכוד):

למשל, כאשר רוצחים שני נערים בוואדי-קלט ובורחים ליריחו, הצעת החוק באה לתת גושפנקה להפיכתה של יריחו לעיר מקלט כדי למנוע מישראל להעמיד אותם לדין.

מיכאל איתן (הליכוד):

ההסכם הוא הסכם זמני. הרי ההסכם עם הפלשתינים הוא הסכם ביניים, הסכם זמני; מדוע אתם טורחים וממהרים כל כך להפוך אותו מהסכם ביניים להסכם קבע?

היו"ר ר' אדרי:

זו לא קריאת ביניים, זו הצעה. עוד מעט יגיע תורך.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני מניח שרשות הדיבור תינתן לכל חבר בכנסת.

אנחנו מקבלים על עצמנו ליישם בחוק את מה שנובע מן ההסכם. להערתו של חבר הכנסת קצב, אין במה שאמרתי ולא כלום עם עניין הסגרת חשודים והעברתם. כאן מדובר בחבויות אזרחיות. ברגע שהם קיבלו שטח מסוים לאחריותם, אוכלוסייה לאחריותם, נכסים לאחריותם, סמכות לגבות מסים – הם יישאו בכל החבויות שהיה אמור לשאת בהן הממשל הצבאי שסיים את תפקידו. על-פי ההסכם, התביעות יוגשו נגדם. מי שמבקש להגיש תביעה נגדם – אני מדבר על פלשתינים – יגיש אותה בבתי-המשפט ששם, והם יישאו בתוצאות הפסיקה, והם יישאו באחריות.

כדי להבהיר את זה ולומר לבתי-המשפט בישראל: אנא הסירו ידיכם ואל תדונו בתביעות אלה – מן הראוי להסמיך את בתי-המשפט לומר זאת. הם צריכים אסמכתה חוקית, והם יקבלו אותה, לא ישירות מכוח ההסכם אלא מכוח החוק שהכנסת תחוקק עכשיו.

מוצע לקבוע, כי בית-משפט או בית-דין בישראל לא ידון בתובענות כאמור נגד מדינת ישראל או עובד של המדינה או מי שפעל מטעמה. החריג היחיד בעניין זה הוא במקרה שבו האחריות בגין התובענה חלה באופן אישי ובלעדי על אותו עובד או שלוח ואינה חלה על המדינה, כגון במקרה של פגיעה בזדון או שחיתות, שכן אז האחריות אינה עוברת למועצה.

כן מוצע לקבוע, בהתאם לקבוע במפורש בהסכם, כי האמור לעיל יחול גם על תובענות תלויות ועומדות שטרם החל בהן שלב שמיעת הראיות.

פרק ה' להצעת החוק דן במעבר בין ישראל לאזורים. בעקבות ההיערכות מחדש של כוחות צה"ל, על-פי הסכם הביניים, עשוי להתעורר צורך להגביל את כניסתם ויציאתם של תושבי אזורי יהודה והשומרון וחבל עזה לישראל וממנה, לנקודות מעבר שייקבעו.

מטרת פרק זה היא להסמיך את השרים הנוגעים בדבר – שר הפנים, שר הביטחון והשר לביטחון פנים – לקבוע נקודות מעבר כאמור, אם יהיה צורך בכך, וכן לקבוע את הבודקים שיאישו את נקודות הבדיקה. השרים האמורים גם יוסמכו לפטור אדם, או סוגי בני אדם, מתחולת ההוראות בדבר חובת מעבר בנקודות הבדיקה.

כבודקים בנקודות בדיקה אלה ניתן יהיה להסמיך שוטרים, חיילים שהוצבו לתפקיד זה, וכן עובדי מדינה שהוענקו להם סמכויות שוטר לפי סעיף 4 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

בודקים אלה יהיו מוסמכים לדרוש מכל אדם העובר בנקודות הבדיקה להזדהות ולהציג מסמכים שונים, וכן לעבור בדיקות זיהוי נוספות שייקבעו על-ידי השרים.

הבודקים יוסמכו, לשם שמירה על ביטחון הציבור וגילוי עבירות, לערוך חיפוש בכליו, ברכבו ועל גופו של אדם, ולמנוע מעברו של אדם בנקודת הבדיקה אם סירב להזדהות או לאפשר חיפוש כאמור.

הוראות נוספות שונות כלולות בפרק ו' להצעת החוק. על-פי סעיף 6 לנספח 2 להסכם הביניים, רשאים פלשתינים תושבי מזרח-ירושלים להשתתף בבחירות למועצה באמצעות סניפים של רשות הדואר במזרח-ירושלים. סעיף 14 לחוק המוצע נועד להסמיך את שרת התקשורת להורות לרשות הדואר לתת את השירותים הדרושים לביצוע התחייבות המדינה בעניין זה.

כן מוצע כאן לתקן את חוק שירותי הכבאות, ולהסמיך את שר הפנים לקבוע בתקנות הסדרים שלפיהם יסייעו שירותי הכבאות של ישראל להתיישבות הישראלית באזורים, ובכפוף להסכם לשתוף פעולה – גם בשטחי המועצה הפלשתינית.

מוצע לקבוע את שר המשפטים כממונה על ביצוע הפרקים בחוק שעניינם שחרור אסירים והגשת תובענות נגד המדינה, ולהסמיכו להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועם.

לאחר הנחת הצעת החוק על שולחן הכנסת התבקשנו להוסיף להצעת חוק זו הוראות שעניינן כרוך בעבודת שירות המבחן. התקנות שהתבקשנו להוסיף: תיקון לתקנה 5א, פסקה (6), אחרי תקנת משנה (א) יבוא: "הורה בית-המשפט בישראל על הגשת תסקיר של קצין מבחן לפי החיקוקים המוזכרים בתקנת משנה (א) לגבי תושב שטחי המועצה הפלשתינית, רשאי קצין מבחן להגיש לבית-המשפט תסקיר המסתמך על חוות דעת של רשות מוסמכת בשטחי המועצה הפלשתינית". והתבקשנו גם להוסיף בתקנה 15.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אכפת לכם השם, למה לא יהודה ושומרון.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני רוצה להבהיר לך, שבמידה שהדבר כרוך בחקיקה שלנו, אני טורח ומבקש להשתמש במלים "יהודה ושומרון". אם מדובר בציטוט מהסכם, אינני יכול כאן לעמוד על המשמר ולהשאיר בנוסח ההסכם שמות שלא נכללו בנוסח שעליו חתמו. כבר עניתי לחבר הכנסת קצב כשהוא שאל מה עניין הגדה לכאן.

לכן, אני חוזר ואומר, בנוסח החוק שלנו, שהכנסת מחוקקת, ובמידה שיש לי השפעה על החקיקה, אני שומר על השמות יהודה, שומרון וחבל עזה. אם אני מצטט או הצעת החוק מצטטת הסכם, אני חייב לצטט את ההסכם בשמו כפי שהוא מופיע במקור ובתרגום הנכון שלו. זו תשובתי לך. אני לפחות אעמוד על כך גם בוועדה של הכנסת, כאשר הדברים יידונו שם, שאנחנו ניצמד בחקיקה הישראלית לשמות יהודה, שומרון וחבל עזה, במידה שזה עונה על הנושא הנדון.

תרשה לי לקרוא עוד פסקה, אבל לפני כן אני רוצה להבהיר: אינני יודע אם זה יכלול או לא, אבל כיוון שקיבלתי בקשה כזו, אחרי חתימת הצעת החוק שהונחה לפניכם, כיוון שמדובר בשירות המבחן, רציתי רק לסיים את ההצעה האומרת להוסיף בפסקה 15, אחרי תקנת משנה (א), פסקה נוספת. ייתכן שתבוא הבקשה להוסיף את זה בעת הדיון בוועדת החוקה. ייתכן שהתיקון הזה יכלול בחלק השני שאנחנו אמורים להביא בחוק נפרד ליישום החלק הכלכלי של ההסכם, הצעת חוק שאני אביא בהזדמנות קרובה.

ובכן, מבקשים להוסיף את הפסקה (ב) לאמור: "קטין תושב אזור או תושב שטחי המועצה הפלשתינית שאיננו ישראלי אשר בית-המשפט בישראל הטיל עליו עונש או דרך טיפול כאמור בסעיפים 25 ו-26 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, ניתן יהיה לבצעם, במידה שלא בוצעו בישראל, בשטחי המועצה הפלשתינית שהוא תושב בהם, זולת אם התנגד לך. ביצוע עונש או דרך טיפול כאמור יהיה בכפוף להסדרים שייקבעו בהסכם בין מדינת ישראל לבין המועצה ועל-פי צו של שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הביטחון, השר לביטחון פנים ושר העבודה והרווחה, לפי העניין".

הייתי רוצה להוסיף זאת, שמא זה יתבקש בעת הדיון בהצעת החוק בוועדת החוקה, לתת את ההתרעה על אפשרות שכזאת.

אני מבקש לומר, הכנסת אישרה את הסכם הביניים, ואני מבקש מהכנסת לאשר בקריאה ראשונה את הצעת החוק ליישום ההסכם, ולהעביר הצעת חוק זו לדיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני שר המשפטים דוד ליבאי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לי שאלה ורציתי לשאול.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

מיכאל איתן (הליכוד):

לפני ימים מספר הוציא אלוף פיקוד המרכז צו מינהלי שמגביל יהודים, כמה יהודים, להיכנס לתחומי העיר שכם. מאחר שאני רואה כאן שהעיר שכם נמצאת, על-פי הגדרתכם, הגדרת החוק, המחוקק, ואולי על-פי הגדרת ההסכם, בסמכות טריטוריאלית כזאת או אחרת של המועצה הפלשתינית, האם לצו של אלוף בצה"ל יש נפקות כלשהי על הטריטוריה שעל-פי ההסכם אתם העברתם לסמכות טריטוריאלית של גוף אחר, שאיננו בריבונות ישראל?

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך. אדוני שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

השאלה היא נכבדה ורצינית – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

עוד שאלה.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אני לא עושה סדרה של שאלות. אתן לך – אצטרך לתת לאחרים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

המשך לאותה שאלה.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה קצרה, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, הייתי בשכם לפני שלושה ימים ושמעתי שם קובלנות מנציגי הרשות הפלשתינית במקום, מנציגי המשטרה, העירייה והמושל של שכם על התנהגות קבוצה פרובוקטיבית מבין המתנחלים. הם נכנסים בטענה שהם רוצים כאילו להיכנס לקבר יוסף, ועושים פרובוקציות נגד המשטרה הפלשתינית ונגד התושבים. הם מתקיפים אותם בברוטליות.

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם אפילו התקיפו קצינים ישראלים.

קריאות:

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש. הרשיתי לו לשאול שאלה. הוא מסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה לשאול את כבוד השר, האם יש דרך חוקית למנוע כניסת אותם קיצונים יהודים, שבטענות דתיות מנסים להיכנס?

קריאה:

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מדבר על שכם, אדוני.

האם יש אפשרות חוקית למנוע את כניסתם, כדי למנוע התנגשויות מיותרות בין ישראלים לפלשתינים?

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני מודה לך, חבר הכנסת דראושה. השאלה מובנת.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקש ממך. אפשרתי שתי שאלות. אני מבקש לאפשר לשר להשיב. אתם לא מסייעים לדיון. חבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת דראושה, אנא ממך, הוואל לאפשר לי להמשיך לנהל את הישיבה. תודה לך, אדוני. אדוני השר, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

נכבדי היושב-ראש, ברשותך, לא ראיתי את הצו שחבר הכנסת מיכאל איתן מדבר בו. אני מבין מהשאלה, שמדובר בצו של המפקד הצבאי, שבא לאסור כניסה לעיר שכם. לכן, אני מבין שהצו אינו מתייחס לשטח העיר שכם, אלא למי שמבקש לבוא בשעריה ובגבולותיה.

מיכאל איתן (הליכוד):

בתוך העיר שכם.

שר המשפטים ד' ליבאי:

לגבי איסור כניסה או גישה לעיר – נראה לי שסמכותו של המפקד הצבאי וסמכות הממשל הצבאי בעינה עומדת, משום שהממשל הצבאי בוודאי ובוודאי אחראי בלעדית לכל המתרחש במה שסומן . לממשל הצבאי ולמפקד הצבאי יש מלוא האחריות הביטחונית העודפת לגבי כל מה C במפה כאזור . מכיוון שכל עיר שמסומנת בחום, באזור שמכונה אזור B שמתרחש באזורים שסומנו במפה כאזורי , ממילא למפקד הצבאי יש אפשרות, בצווים ובפועל, C או על-ידי אזור B, מוקפת או על-ידי אזור A , לכוון את התנועה, לאסור או להגביל או להתיר תנועה לאותו שטח. זה מבחינת הסמכות.

לשאלה של חבר הכנסת דראושה לעניין קבר יוסף – מאחר שהנושא הוא מאוד ספציפי וקשור באירועים שהיו, אני מבקש שתפנה את השאלה לשר הביטחון, כדי שהוא ישיב לך דברים ברורים הן בשאלת הסמכות והן במה שקורה שם. אני מבקש שלא להגיב על אתר ללא בדיקה וידיעת העובדות. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני שר המשפטים, על דברך בנושא הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה.

כעת אנחנו עוברים לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת משה קצב. אדוני, בבקשה. אני מבקש לציין, שרשומים 45 דוברים. לא יירשמו חברי כנסת אחרים. הרשימה סגורה. שלוש דקות לכל אחד מחברי הכנסת.

יוסף בא-גד (מולדת):

חמש דקות. התקנון קובע חמש דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

חצי דקה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, התקנון לא קובע, והיושב-ראש הוא הקובע אם זה שלוש או חמש דקות. אני מודה לך, אדוני. התקנון לא קובע.

יוסף בא-גד (מולדת):

בקריאה ראשונה זה חמש דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לבקש ממך בקשה. אומנם רשומים 45 דברים. אני משוכנע שמחציתם לא יהיו כאן. לעומת זאת, זה נושא שיש לו חשיבות מדרגה עליונה. אל תגביל אותנו לשלוש דקות, אלא תן לנו חמש דקות להביע את מה שיש לנו לומר על החוק החשוב הזה, שלגביו הדעות חלוקות לכאן ולכאן.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. נקיים את הדיון.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר המשפטים אני מבקש לדבר אתך. האם להתחייבות שלכם לאש"ף בהסכמי אוסלו יש תוקף מחייב יותר מאשר הצעת חוק שממשלת ישראל מגישה לכנסת? איזה מין תירוץ אומלל הוא לבוא פה ולתרץ מדוע לא כתוב: יהודה ושומרון, וכתוב: הגדה המערבית? רק משום שעשיתם את הטעות האומללה ההיא, שם באוסלו, מותר לכם היום לא לתקן

את הטעות ההיא? וכי יושבים פה אנשי אש"ף? האם כלפינו הממשלה לא יכולה להציג את הצעת החוק כהצעת חוק שמתייחסת ליהודה ושומרון ולא לגדה המערבית? נציג ממשלת ישראל, שר המשפטים, כך מעז לבזות את ממשלת ישראל, את הכנסת ואת המדינה, פה, בהצעת החוק שאתם מגישים?

שר המשפטים ד' ליבאי:

שר המשפטים מאמץ הסכם בשמו.

משה קצב (הליכוד):

לא, אדוני השר. אתה מגיש הצעת חוק בשם הממשלה לכנסת. תגיש את הצעת החוק לא על-פי תירוצים אומללים, מדוע לא עשיתם את הטעות, או כן עשיתם את הטעות באוסלו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת דראושה.

משה קצב (הליכוד):

אתה תתווכח עם מפלגת העבודה, לא אתי. תתווכח עם שר המשפטים, לא אתי.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, אפשרתי לך שאלה. נתתי לך זמן. אנא ממך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

קריאת ביניים מותרת לי.

היו"ר ר' אדרי:

קריאת ביניים כן, אבל לא הצעות. אני מודה לך. בבקשה, אדוני.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת בא-גד, אומנם אתה מועמד לראשות הממשלה ואתה צריך להתנהג בהתאם.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הוא המועמד העיקרי.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם אני יכול לבקש שבדיון בהצעת חוק כל כך חשובה נציג הממשלה יהיה נוכח באולם המליאה? איך ייתכן לקיים דיון, להשמיע את ההערות שלנו בלי שנציג הממשלה יהיה כאן?

היו"ר ר' אדרי:

בהחלט, בהחלט. אדוני צודק. חבר הכנסת קצב צודק. אדוני המזכיר, אנא ממך, אם תואיל לבקש מהממשלה שנציגה יהיה נוכח כאן, באולם המליאה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

סגן השר נמצא כאן והוא נציג הממשלה. הוא נמצא כאן.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה מסתפק בכך? אני חושב שמוטב שנציג הממשלה – ממשלה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי אם אין ממשלה שיבוא נציג של המועצה הפלשתינית.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

— — —

משה קצב (הליכוד):

אדוני סגן השר, אל תיפגע. הממשלה לא הסמיכה אותך לדון בנושא החשוב הזה כאן היום, עם כל הכבוד לך.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

איך אתה יודע?

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש.

משה קצב (הליכוד):

אם הממשלה תסמיך אותך, בבקשה, אקיים את הדיון בחפץ לב. תודיע שאתה מייצג את הממשלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הוא תמיד מייצג את הממשלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא סגן שר והוא מייצג את הממשלה.

משה קצב (הליכוד):

אני רוצה לדעת האם ראש הממשלה הסמיך את סגן השר להיות נוכח בדיון הזה כנציגה של הממשלה לנושא הזה. האם מותר לי לדעת את התשובה על השאלה הזאת?

קריאה:

-- --

היו"ר ר' אדרי:

אני צריך להשיב ולא אתה, עם כל הכבוד.

אדוני חבר הכנסת קצב, ביקשתי שנציגה של הממשלה יבוא. אומנם סגן השר יושב כאן והוא מייצג את הממשלה. עם זאת, שר המשפטים יגיע בתוך דקות ספורות, ואז יהיו שני נציגים שייצגו את הממשלה. אדוני, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

סגן שר לא מייצג את הממשלה באופן אוטומטי.

היו"ר ר' אדרי:

הוא גם מייצג את הממשלה, אדוני.

מיכאל איתן (הליכוד):

לפי התקנון הוא לא מייצג. יש הבדל בין שר לבין סגן שר בעניין הזה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש להסב את תשומת לבנו לכך שסגן השר מייצג את השר ואת המשרד שלו.

מיכאל איתן (הליכוד):

בענייני משרדו.

משה קצב (הליכוד):

נכון, נכון מאוד.

היו"ר ר' אדרי:

כן, אדוני, והצדק אתך. אני מודה לך, אדוני. אדוני חבר הכנסת קצב, אדאג לכך ששר המשפטים יהיה נוכח כאן באולם בתוך דקות ספורות.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק באה להעניק חנינה לרוצחים, להסיר מגבלות על שמירת הסדר. הצעת החוק באה לתת לאוכלוסייה הפלשתינית ביהודה ושומרון מעמד שמעל החוק כך שיוכלו לפעול בתנאים של הפקרות בכל הנוגע לביטחון אזרחי ישראל. רבותי חברי הכנסת, הצעת החוק באה בעצם להקל על הממשלה לסגת לקווי 1967. הצעת החוק באה לאפשר לממשלת ישראל להשתמש בשירותי הדואר כדי לפגוע במעמדה של ירושלים כעיר מאוחדת בריבונות ישראל.

איזו משמעות יש לדברי שר המשפטים כאשר הוא מבקש בחקיקה את אישור הכנסת להשתמש בשירותי הדואר הממלכתיים של ממשלת ישראל?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת קצב, אני מבקש להסב תשומת לבך ששר המשפטים כאן והוא מקשיב לך קשב רב.

משה קצב (הליכוד):

המשמעות של בקשת שר המשפטים להשתמש בשירותים הממלכתיים של מדינת ישראל, כמו שירותי הדואר, כדי שערביי ירושלים יוכלו להשתתף בבחירות לרשות הפלשתינית, היא כי יש להם סמכות וזכות, על-פי הצעת החוק, גם לבחור וגם להיבחר. זו פגיעה חמורה ביותר במעמדה של ירושלים כעיר מאוחדת תחת ריבונות ישראל.

הצעת החוק באה להכשיר מתן סמכויות של חקיקה ראשית לרשות הפלשתינית. הצעת החוק באה להפוך את המועצה הפלשתינית לפרלמנט הפלשתיני. הצעת החוק, שהוגשה לנו כאן בבהילות על-ידי שר המשפטים, באה לעזור ליאסר ערפאת בבחירות העומדות להתקיים ביום השבת בסיוע פעיל של ממשלת ישראל תוך כדי חילול שבת.

שאלו יהלום (מפד"ל):

על-ידי צה"ל ומערכת הביטחון.

משה קצב (הליכוד):

הצעת החוק באה לפתוח פתח כדי להעניק פיצויים לנפגעי האינתיפאדה בקרב הפלשתינים. הם נקטו טרור, מעשי טבח, רצח ושפיכות דמים, והם תובעים בעבור זה פיצויים. ממשלת ישראל יכולה לשלם פיצויים אם, למשל, ד"ר גולדשטיין פגע בפלשתינים. הם זכאים לפיצוי כספי אם אזרח ישראלי ביצע מעשה טרור. אבל אם פלשתינים הם אלה שביצעו את מעשי הטרור, מדוע, אדוני שר המשפטים, ממשלת ישראל צריכה לשלם פיצוי בעבור נפגעי טרור בקרב הפלשתינים?

לא רק זאת, בא שר, חבר ועדת השרים לביטחון בממשלת ישראל, ומציע 250 מיליון דולר דמי לא יחרץ לפלשתינים כדי שלא יהיה טרור. אם ההודעה הזאת היא מוסמכת והיא על דעת ראש הממשלה, מותר לנו להגיד היום שממשלת ישראל מציעה דם תמורת כסף למשך עשרה חודשים כדי להצליח בבחירות. עוד לא היה דבר כזה בתולדות העמים הדמוקרטיים והחופשיים.

יורם לס (העבודה):

משאיות תמורת דם, תגיד גם את זה.

משה קצב (הליכוד):

ההסכמות בין אש"ף ובין ה"חמאס" שנחשפו היום מתירות ל"חמאס" לבצע טרור, לטבוח ביהודים, יופקר, כך דם יהודים יכול להיות A ובתחומי ישראל הריבונית, רק לא מאזור C ומאזור B ממאזור הפקר. זה מחזק את מה שאמר יאסר ערפאת: "פלשתינ, בדם ואש נפדה אותך". וממשלת ישראל מתכוונת להשלים עם כך.

רוצחי שני הנערים בוואדי-קלט נמלטו ליריחו, ושם איש לא מעז להעמיד אותם לדין צדק. לפי ההצעה ששר המשפטים מביא, הוא מבקש שניתן לממשלה גושפנקה להפוך את הערים שעברו לרשות הפלשתינית לערי מקלט לרוצחים ולמבצעי מעשי טרור. שר המשפטים מבקש שניתן היתר לממשלה

שלא להעמיד לדין פלשתינים מחוץ-לארץ על עבירות שהם ביצעו במעשי טבח, מעשי טרור ורצח לפני ספטמבר 1993, ובכלל זה שחרור אסירים.

אדוני היושב-ראש, ציפינו שהממשלה תציע חוק שיתקן את השגיאות והטעויות שנעשו. אדוני שר המשפטים, מדוע הטעויות שפורסמו אתמול במסמך הצה"ל ב"ידיעות אחרונות" לא תוקנו בהצעת החוק שאתה מגיש לנו היום? עברתי על הצעת החוק, והתשובה היא לאו מוחלט.

ציפינו שתביא הצעת חוק שתגביר את הביטחון לאזרחי ישראל, ציפינו שתביא הצעת חוק שתמנע מאש"ף להתבסס בירושלים. לפני שנה ביקשתם שנתמוך בהצעת חוק ממשלתית כזאת, תמכנו בה, והצעת החוק נתקבלה כחוק והיא שוכבת כאבן שאין לה הופכין. ציפינו ששר המשפטים יביא הצעת חוק שתבטיח שלום בינינו לבין הפלשתינים, ציפינו שתביא הצעת חוק שתבטיח ביטחון לאזרחי ישראל מפני הפלשתינים. ציפינו שתגישו הצעת חוק שונה במציאות ממה ששר המשפטים הציג פה.

אדוני, מה שנשאר לדיונים ולמשא-ומתן על הסדר הקבע הוא מעט שבמעט. כבר לא נשאר לכם מאומה לדון עליו בדיונים על הסדר הקבע – – –

היו"ר' אדרי:

אדוני, אפשרתי לך זמן כפול מפני שאתה הדובר הראשי של האופוזיציה והתחשבתי בזאת, ובצדק, כי אתה צריך להציג את טענותיך כלפי הצעת החוק. אני מבקש לסיים, אדוני.

משה קצב (הליכוד):

תודה רבה. אני מסיים.

הצעת החוק כבר לא מותירה נושאים למשא-ומתן עם אש"ף להסדר הקבע. הטעויות שנחשפו מאז ספטמבר 1993 ועד כה חוסמות את הדרך לפשרה טריטוריאלית ומקשות את המאמצים שלנו למנוע הקמת מדינה פלשתינית, כפי שהתחייב פה ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, וכפי שהתחייב פה ראש הממשלה הנוכחי, שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים.

אדוני, בוודאי יהיו לנו הרבה הסתייגויות. אני מקווה שלא יהיה רוב בכנסת לאישור הצעת החוק, אבל אם יהיה לה רוב בוודאי נדון על ההסתייגויות בקריאה שנייה ושלישית – – –

דן תיכון (הליכוד):

לאיזו ועדה? לא לוועדת החוקה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, שר המשפטים, אתה מציע להעביר לוועדת החוקה, חוק ומשפט?

משה קצב (הליכוד):

שר המשפטים ביקש להעביר זאת לוועדת החוקה, חוק ומשפט. אני רוצה להרגיע אתכם, ומקווה שהאחריות והתבונה יגברו, ואני מקווה שהכנסת לא תאשר את הצעת החוק, ולכן גם לא יהיה צורך בדיון בוועדת של הכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים. משפט אחד.

משה קצב (הליכוד):

נוכח חומרת הטענות שהשמעתי פה, הסכנות הטמונות בהצעת החוק והליקויים והשגיאות שנעשו בהסכמים ובסעיפי הצעת החוק, אנחנו מודיעים כי אנחנו רואים בהצבעה על הצעת החוק הזאת הצבעת אי-אמון בממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת משה קצב.

מאחר שחבר הכנסת קצב הודיע שהוא רואה בדבריו ובהצעתו הצעת אי-אמון לממשלה, ההצבעה לא תתקיים היום אלא ביום שני בשבוע הבא.

אדוני שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

לאחר כל הדיון תשובתי תינתן ביום שני בסמוך להצבעה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. תשובתך תינתן ביום שני הבא.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, אם שר המשפטים מבקש להשיב ביום שני הבא, אני מבקש שגם נציג האופוזיציה יוכל להתייחס לדברים ביום שני הבא.

היו"ר ר' אדרי:

בסדר, אחד מול אחד, לפי הסדר המקובל כך זה יהיה, אדוני. אני מודה לכם.

אנחנו עוברים לדובר הבא, חבר הכנסת יוסף בא-גד. אני מבקש להקפיד על הזמן שהוקצב.

יהושע מצא (הליכוד):

כמה זמן הוקצב, אדוני?

היו"ר ר' אדרי:

בין שלוש לחמש דקות. אני יודע, שכשאני אומר שלוש דקות, זה חמש דקות. רק לדובר אחד אפשרתי שלוש כפול שלוש, לדובר הראשון והראשי של האופוזיציה. בבקשה, חבר הכנסת יוסף בא-גד. אחריו – חבר הכנסת יורם לס.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מעריך את זה שאתה יוצר דפוס עבודה לקדנציה הבאה, לאופוזיציה החדשה שתהיה. טוב שאתה קובע כללים כאלה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מודה לך על המחמאות אבל אני חושב שהכללים הללו חוסכים לנו הרבה זמן והם באים במקום ויכוחים ומריבות שאין להם מקום. בבקשה, אדוני.

יוסף בא-גד (מולדת):

לפני שאני מדבר רציתי לשאול את היושב-ראש: אם אני מצטרף להצעת האי-אמון, האם תוסיף לי זמן?

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני, אני מצטער.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם תצטרף לאמון הוא יוסיף לך זמן.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כבוד השר, לצערי אין יום מתאים להבאת הצעת החוק הזאת יותר מהיום, שהרואה ערי יהודה בחורבן – זו הלכה – קורע קריעה. היום צום עשרה בטבת, שבו עם ישראל מתאבל על חורבן בית ראשון ובית שני, והרבנות הראשית קבעה אותו כיום הקדיש הכללי. שימו לב איך כתוב פה ואיזו הצעת חוק מביאים פה. כתוב: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית. ביקשתי לתקן: הצעת חוק הכניעה לאש"ף ביישום הסכם הביניים בדבר יהודה ושומרון. אין יום מתאים להוסיף על החורבן יותר מיום עשרה בטבת.

אומרת הגמרא במסכת יומא, דף ט', עמוד ב' – נעשה את זה קצר – מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו – עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה, במצוות ובגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלוש עבירות: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. אני מתחנן בפניכם, אל תרבו שנאת חנם, עברנו תקופה קשה, עברנו רצח מחריד, עברנו אירועים קשים. שש ערי יהודה ננטשו על-ידי צה"ל בבושת פנים עם זריקת אבנים. אל תוסיפו חטא על פשע. לא היום הזמן להוסיף את הדברים האלה.

אני שואל אותך, כבוד שר המשפטים, ותגיד לי בכנות, איך מצפונך שקט, שבעוד בימים הקרובים עומדים להשתחרר 1,500 פלשתינים, מוחזק בכלא שמואל סטריין כבר חודשים ללא האשמה? לא קבעו לו האשמה. סתם. האף שלו לא מוצא חן בעיניכם. איך זה ייתכן? משחררים 1,500 ערבים פלשתינים, חלקם רוצחים מלאים, חלקם רוצחים חלקיים, ויהודי יושב בכלא, אבא לחמישה ילדים, רק מפני שהוא יהודי דתי, רק מפני שיש לו כיפה סרוגה, רק מפני שהוא גר ביהודה ושומרון.

סאלח סלים (חד"ש):

אם זה היה רק מפני שהוא יהודי דתי גם אתה היית יושב עכשיו בכלא.

שר המשפטים ד' ליבאי:

— — — אתה מאמין שבמדינת ישראל מחזיקים יהודי בכלא רק בגלל שהוא דתי?

יוסף בא-גד (מולדת):

תסביר זאת, אדרבה. כבוד השר, אני שואל אותך.

שר המשפטים ד' ליבאי:

— — —

יוסף בא-גד (מולדת):

לא ברצינות.

שר המשפטים ד' ליבאי:

— — —

יוסף בא-גד (מולדת):

כמה משחררים, כבוד השר, כמה? 1,000?

שר המשפטים ד' ליבאי:

כשתהיה החלטה היא תודע.

יוסף בא-גד (מולדת):

ואם ההחלטה הזאת תעבור – – –

היו"ר ר' אדרי:

זמן תם.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מבקש, דברי תורה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מסיים.

כבוד השר, אני באמת אומר, כלפי מצפונך להיסטוריה, לא ייתכן שישוחררו כמה שישוחררו פלשתינים, ושמאל סטרין יושב; הרב עידו אלבה כתב מאמר הלכתי, יושב כבר שנה וחצי, וביטלו לו את השליש, ו-1,000 פלשתינים ישוחררו? באמת, אני שואל אותך: יש היגיון? אסירים יהודים נמקים בכלא וערבים משתחררים? במה יהודים גרועים מערבים?

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה לך, אדוני.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני שואל זאת. אני מבקש כלפי צו ההיסטוריה שתיתן תשובה: למה יהודי כי הוא יהודי יושב בכלא בשעה שהוא עשה פחות מאותו ערבי שמשוחרר?

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני, אני מודה לך על דבריך. כעת אני מזמין את חבר הכנסת יורם לס.

יוסף בא-גד (מולדת):

אל תודה לי, אני לא הספקתי להגיד את העיקר.

היו"ר ר' אדרי:

וגם על דברי התורה. מה לעשות, בארבע דקות אפשר לומר הרבה דברים, גם בחמש דקות.

אחריו – חבר הכנסת אברהם הירשזון. בבקשה, אדוני חבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אחת הנקודות שחברינו באופוזיציה מעלים כל הזמן היא, מדוע אין הסכם הסגרה ראוי לשמו בינינו לבין הפלשתינים, כאשר אותו הסכם צריך למנוע מצב שהוא חמור מאוד, שערים ביהודה ושומרון ובעזה יהפכו ערי מקלט לרוצחים, וגם מביאים את הדוגמה של מה שקרה בוואדי-קלט, ולכאורה זה נשמע טוב.

אני רק רוצה לומר לחברינו באופוזיציה, שישימו לב לסתירה הפנימית שבדבריהם, שהרי הסכם הסגרה אפשר לעשות אך ורק בין מדינות. מצד אחד באופוזיציה מסרבים להכיר בעובדה שהיא ברורה מאליה, שהפלשתינים הם מדינה, ותהיה מדינה לפחות באותם אזורים שבהם הם יושבים, לאו דווקא באזורים שדרושים לביטחונה של מדינת ישראל, כמו בקעת-הירדן.

יוסף בא-גד (מולדת):

יש התחייבות של מפלגת העבודה שלא תהיה מדינה פלשתינית.

יורם לס (העבודה):

מצד אחד באה האופוזיציה ואומרת – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת בא-גד, לפני שתי דקות דיברת ואפשרתי לך לומר את כל מה שרצית, ואף אחד לא הפריע לך. חבר הכנסת לס לא הפריע לך, הואיל נא לאפשר לו להמשיך בדבריו. תודה, אדוני. בבקשה.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, מצד אחד באה האופוזיציה ואומרת: אין מדינה פלשתינית. מצד שני רוצים, שמדינה ריבונית כמו מדינת ישראל תחתום על הסכם הסגרה עם איזה ארגון. אני אביא דוגמה כדי להראות את האבסורד שבעניין. יש מדינה ריבונית שנקראת צרפת, ויש ארגון של שומרי איכות הסביבה "גרינפיס", שנאבק בצורה קשה מאוד בצרפת, עד כדי אלימות, בנושא של פיצוצים גרעיניים באוקיינוס השקט. תארו לעצמכם, חברי הכנסת, שתבוא צרפת, מדינה ריבונית, ותחתום על הסכם הסגרה עם ארגון "גרינפיס", באופן שהארגון הזה יצטרך לקחת את חבריו ולמסור אותם לצרפת. זה דבר שיכול לקרות? הרי ברור שזה אבסורד. אפילו בהסכמי הסגרה בין מדינות ריבוניות יש בעיות. עובדה שבארצות-הברית, שהיא לכל הדעות הידידה של מדינת ישראל, זה לא כבר תפסו והכניסו לכלא פעיל "חמאס", וטוב שעשו את זה. הגשנו בקשת הסגרה, והאם קיבלנו אותו כבר בחזרה?

אם יש בעיה בין מדינות, ממה נפשכם? או שתגידו את מה שברור – – –

אסעד אסעד (הליכוד):

חבר הכנסת לס, ממשלת ישראל, ממשלה ריבונית, חתמה על הסכם הבנות עם ארגון חבלה בלבנון, אז מה אתה מתפלא? עובדה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה יודע שזמנו מוגבל ועוד מעט אתה מדבר. זו כבר לא קריאת ביניים.

יורם לס (העבודה):

אני מקווה שזה לא על חשבון זמני.

אני מסיים את הנקודה כדי שזה יהיה ברור. אין הסכמי הסגרה אלא בין מדינות. כל טירון במשפט בין-לאומי יודע את זה. אם אתם באופוזיציה, ואני בעד, רוצים שיהיה הסכם הסגרה מסודר בינינו לבין הפלשתינים, באופן שרוצחים, חבלנים ופושעים יוסגרו לידינו, אין ברירה אלא שתבינו פעם אחת ולתמיד, שהפלשתינים זה לא ארגון, זו לא כנופיה, אלה לא אנשים שמרחפים באוויר בלי טריטוריה, זו עובדה קיימת, זו תהיה בסופו של דבר מדינה, ואנחנו נשב באזורי הביטחון כדי לשמור על הביטחון

שלנו. אתם יודעים בלבכם שזה מה שיהיה, ואני מציע לכם להפסיק להילחם בדבר שיקרה ואתם יודעים שיקרה. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת לס, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת אברהם הירשזון. אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מאחר שבהצעה לסדר-היום נהגת אתי כבית הלל, אני אנסה עכשיו לנהוג עם עצמי כבית שמאי, ויכול להיות שבכך אאפשר לאחרים לשאת את דבריהם.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לפני דיבר פה חבר הכנסת יורם לס, והוא ניסה להרגיע את כולנו ולומר לנו: מה אתם מדברים? זה לא ארגון שמרחף באוויר. אני מסכים אתך, חבר הכנסת לס. קודם כול, זה ארגון, אבל הוא לא מרחף באוויר. אנחנו מרחפים באוויר. משום שהארגון הזה יודע צעד אחר צעד מה מטרתו, והוא פועל בשיטתיות, לפי שיטותיו, לפי דרכיו, כדי להגשים את כל מה שהוא התווה לעצמו. נראה לי שמי שחי באוויר זאת ממשלת ישראל, שהולכת שולל אחרי הצעותיו של הארגון הזה, היא מגיעה אתו להסכמי ביניים שאותם היא מביאה לכנסת ורוצה שכנסת ישראל תאשר אותם.

ואני רוצה להרגיע את חבר הכנסת קצב ולומר לו, שהכנסת תאשר אותם, מפני שהיא תאשר אותם על-פי הרוב שיצביע בצורה אוטומטית ועיוורת, בלי לחשוב מה משמעות העניין. ובכך, חבר הכנסת לס, הצעת החוק הזאת לא תהיה הצעת חוק הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. חבר הכנסת קצב אומר: מדוע לא יהודה ושומרון, ובצדק הוא אומר מדוע לא יהודה ושומרון.

שר המשפטים אמר בדבריו שלא תהיה יותר רשות פלשתינית, תהיה מועצה פלשתינית. מועצה זאת ממשלה פלשתינית. ולהסכם הזה צריכים לקרוא בשמו המקורי, והשם הנכון של החוק הוא הצעת חוק להפרדת ירושלים. משום שבמועצה הפלשתינית, חבר הכנסת יורם לס, שזאת ממשלת אש"ף, ואתה מסכים אתי שזאת ממשלה, שיושבים בה 82 חברים, יש נציג רשמי של ירושלים.

נכון, בלי בחירות, בלי קלפיות, בדואר, כפי שדיברנו, בכלי קיבול שאנחנו לא יודעים להגדיר אותם, אלא שייקבע בין הצדדים מה יהיה גודלם, מה תהיה דמותם ואיך ישחילו לתוכם את המעטפות. כל

אלה תירוצים מתירוצים שונים. ברור שבירושלים הולכת להיות בחירה. ברור שמשקיפים זרים יהיו בירושלים, וברור שהצעת החוק הזאת היא הצעת חוק קודמת – שתביא בסופו של דבר לחלוקת ירושלים.

אז יש כאלה, בקואליציה ובממשלה הזאת, שאומרים את זה בגלוי. אני מאוד מעריך אותם על כך. אבל הממשלה הזאת, שלא נתנה להעביר בכנסת הזאת אפילו הצעת חוק אחת בדבר ירושלים – – –

יורם לס (העבודה):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מדבר עכשיו. שמעתי אותך בהקשבה ולא הפרעתי לך. אני אומר לך, שבעקבות הצעת החוק הזאת תבוא הצעת חוק לחלוקת ירושלים.

אדוני היושב-ראש, אינני יכול, אני חושב שגם חברי אינם יכולים, להצביע בעד הצעת חוק שבאה בסופו של דבר – א. לתת למרצחים לחזור למקומות המסתור שלהם; ב. להביא בעתיד לחלוקת ירושלים. וצריך לקרוא לילד בשמו. תודה רבה לך.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת הירשזון. אני מזמין את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת חגי מירום. אני מבקש להודיע, שחבר כנסת שלא יהיה נוכח באולם כשיקראו בשמו לא יקבל לאחר מכן את רשות הדיבור.

גדעון פת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, איך יכול להיות שבדיון כזה לא נמצא כאן אף אחד משרי הממשלה?

היו"ר ר' אדרי:

אני מסכים אתך, אדוני. אבקש מסגנית מזכיר הכנסת שתואיל לבקש מאחד השרים שיהיה נוכח באולם. תודה על הערתך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, החוק שלפנינו הוא חוק חשוב ביותר, שעוסק בשלב נוסף בפתרון הנושא שהוא לב הסכסוך. חבר הכנסת הירשזון הזהיר והתריע, ואני חושבת שבאופן כללי אתה צודק, חבר הכנסת הירשזון. הסכסוך הולך ונפתר בכיוון ברור מאוד של הקמת מדינה פלשתינית שבירתה תהיה ירושלים המזרחית. זה הכיוון, גם אם יהיו שלבים בדרך.

אני רוצה להדגיש, שחשיבותו של החוק הזה והדחיפות שבו הן גם בכך שהוא אמור לסייע בעריכת הבחירות לרשות הפלשתינית, לגבי אותם פלשתינים המתגוררים במזרח-ירושלים. ועצם השתתפותם של הפלשתינים תושבי מזרח-ירושלים בבחירות למועצה הפלשתינית היא בעלת משמעות פוליטית מרחיקה לכת, ובעצם היא מתווה את הקווים של פתרון הקבע בין שתי המדינות, ישראל ופלשתינה.

אני רוצה להזהיר, בהקשר של הדיונים עכשיו על עתיד השטחים ועתיד ההסדרים, מפני חזרה לנוסחה שחשבתי לתומי שהיא עברה מן העולם. זאת הנוסחה שאומרת, שאפשר לתת ריבונות או עצמאות לפלשתינים, אבל לא לתת ריבונות או עצמאות לשטח. זאת נוסחה שהעלה בזמנו ראש הממשלה מנחם בגין, כאשר היה מין תזה, שאפשר לתת אוטונומיה לפלשתינים ש"יתעופפו" אי-שם בשטחים, אבל השטחים עצמם יישארו בשליטה ישראלית מלאה. היום, כאשר חלקים מן השטחים הועברו לניהולה של הרשות הפלשתינית – אני חושבת שמי שחושב שאפשר היום להעלות מחדש את התזה המוטעית וחסרת השחר הזאת, כאילו בכלל יכול להיות פתרון שייגע בפלשתינים אבל לא ייתן להם טריטוריה ברורה, מוגדרת, עם גבולות למדינה שלהם, מי שמעלה את התזה הזאת היום לדעתי מכשיל את הסדר הקבע, הסדר השלום, בינינו לבין הפלשתינים.

לכן גם מכשיל את ההסדר הזה מי שרוצה או מתכוון או חושב שניתן להנציח את המצב שיוצר עכשיו הסכם הביניים עם פינוי הערים ועם ההסדרים שקיימים לגבי הכפרים הפלשתיניים, כאילו שאפשר להנציח את המצב הזה ולהעתיק אותו להסדר השלום, להסדר הקבע. מי שמציע דבר כזה, בעצם מכשיל את המהלך כולו.

אני חושבת, שכאשר יושב-ראש הרשות הפלשתינית ערפאת מדבר על כך, שעם העברת הערים לשלטון הפלשתיני הוא קורא להן מצד אחד לקיים יחסי שכנות טובים עם האזרחים הישראלים, ובאותו זמן הוא מדבר על הפתרון של מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים המזרחית – אני חושבת שהדברים האלה מעידים על הכוונה העמוקה והברורה של אש"ף, של ערפאת, של הרשות הפלשתינית, להגיע להסדר שלום שמבוסס על קווי 4 ביוני ועל דו-קיום ועל שלום בין שתי המדינות.

אני רוצה להדגיש, שההסכם הזה חייב להוביל לשחרור כל האסירים הפלשתינים שנאסרו כאסירים פוליטיים, וקודם כול כל האסירות הפלשתיניות. אני חושבת שזה מצב בלתי נסבל שהולכים עכשיו לבחירות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

גם אלה עם דם על הידיים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני רוצה לומר, שבין אלה שממלאים היום תפקידים בכירים ביותר ברשות הפלשתינית יש אנשים שהיו בזמנם בזרוע הצבאית של אש"ף, וכאחרים בזרוע הצבאית הם נתנו את ההוראות, הם נתנו את הפקודות.

אני לא חושבת, שבמסגרת ההסדר, כפי שאנחנו הולכים אליו היום, יש טעם להמשיך ולהחזיק בכלא עוד 25 אסירות, נשים פלשתיניות, שמתוכן לגבי שלוש או ארבע יש הוויכוח הזה. אני חושבת, שזה לא מחזק את ביטחוננו, זה לא מאדיר את כוחנו, אלא להיפך. אני חושבת, שכל שנשחרר מהר יותר את האסירים, יקל עלינו לבצע את כל הסעיפים שבהסכם.

משה גפני (יהדות התורה):

גם כאלה שרצחו נשים וילדים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הדבר האחרון: אני חושבת, שרע מאוד עושה הממשלה כשהיא מנסה היום להתחמק מפיצוי לאותם אנשים שהפכו נכים כתוצאה מירי חיילי צה"ל. מי שהיה אחראי לכיבוש הוא אחראי גם לתוצאות, ומדינת ישראל צריכה לקחת על עצמה את כל האחריות לנושא הזה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לגברתי, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת חגי מירום בנושא הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. אחריו – חבר הכנסת משה גפני. אדוני, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה עוסקת כביכול בסמכויות שיפוט, אבל יש בתוכה מרכיבים נוספים, שמכונים בהצעת החוק "הוראות אחרות", שיש להם אופי ביטחוני ממדרגה ראשונה, ואני רוצה לדבר עליהם.

אין ספק, שהצעת החוק הזאת עוסקת בתיקוני חקיקה המתחייבים לשם ביצוע התחייבויותיה של מדינת ישראל לפי הסכם הביניים, ואנחנו למעשה נותנים פה אצטלה חוקית, משפטית, למה שקראנו לו הסכמי אוסלו ב' וליכולת של מדינת ישראל לתקשר, לתפקד ולקבוע נהלים וסעיפי חוק ברורים לגבי שורת עניינים, שעניינם מערכת היחסים בינינו לבין האזורים שנמסרו לידי הרשות הפלשתינית.

הקטע הראשון, שעוסק בסמכות שיפוט ועזרה משפטית, מוכר לנו היטב עוד מן התקופה שבה החלנו את החוק באופן דומה בשאלת עזה ויריחו, והוא דומה לו גם מבחינת תוכנית.

הקטע השני, העוסק בנושא שחרור אסירים והעמדה לדין, הוא קטע שבעצם קובע נורמה מסודרת לגבי שחרור אסירים, אי-העמדה לדין, דרכי קבלת החלטות וכן הלאה. בעניין זה אני לא רוצה להיכנס לשאלות הספציפיות של שחרור אסירים כאלה ואחרים. בעיני צריכה להמשיך ולהיות מקובלת הנורמה שנקבעה במדינת ישראל, שלפיה פלשתיני שיש לו דם על ידיו, שעסק ברצח, בפגיעה בגוף, לא ישוחרר, וכן"ל גם פלשתינית באותו מצב. עם זאת, מדי פעם כאשר אנחנו מגיעים לאירועים ספציפיים מיוחדים במינם, צוות ממשלתי יגיע למסקנות אחרות.

שאל ילום (מפד"ל):

לאיזה אירועים אתה מתכוון?

חגי מירום (העבודה):

למשל פדיון שבויים, חבר הכנסת ילום.

שאל ילום (מפד"ל):

אתה אומר "אירועים".

חגי מירום (העבודה):

אני מדבר, למשל, על אירוע של פדיון שבויים. אני חושב, שכאשר יגיע, לשמחתנו, סוף סוף הרגע הנכסף של פדיון שבויים, אם מישהו יתנה תנאי בעניין זה, אין לי כל ספק שגם אתה והמפד"ל תראו בכך אירוע שמחייב יציאה מהכלל הזה.

שאול יהלום (מפד"ל):

הצרה היא, שבמשא-ומתן לא מעלים את הנקודה הזאת. אתה יודע שכאשר עוסקים עם הסורים לא מעלים את הנושא, גם לא את נושא הנעדרים.

חגי מירום (העבודה):

אני עדיין אינני שותף למשא-ומתן המתנהל עם סוריה, ואינני יודע מה מעלים שם ומה לא. אם לסמוך על מי שמוביל את המשא-ומתן הזה, קרי ראש הממשלה, עדיין מדובר במשא-ומתן שבונה איזו מערכת יחסים כללית, עוד לא יורד אל הנקודות המרכזיות שמתחייבות מהסכם בין שתי מדינות.

שאול יהלום (מפד"ל):

את זה אמרו גם על הסכם אוסלו א'.

חגי מירום (העבודה):

לכן אני מציע להמתין עם השאלה הזאת. אין לי כל ספק, שמשא-ומתן עם הסורים יכול בתוכו לא רק אמירות אלא גם התחייבויות בעניין טרור, ואין לי כל ספק שמשא-ומתן עם הסורים, כך או אחרת, בדרכים נגלות או סמויות, יכול גם את מה שצריך להכיל באשר לבנים שלנו, שאנחנו רוצים להחזיר אותם אלינו.

אני רוצה, אדוני היושב-ראש, להתייחס כאן לפרק שנראה לי פרק הכי חשוב מבחינה ביטחונית בהצעת החוק הזאת, והוא פרק המעבר בין ישראל לאזור. כדי שלא יהיו אי-הבנות בהצבעה אחר כך, אני רוצה לומר, ראשית כול: הוועדה שצריכה לדון בהצעת החוק הזאת היא ועדת החוץ והביטחון, ולא ועדת החוקה, חוק ומשפט, כפי שמישהו אולי חושב.

שאול יהלום (מפד"ל):

שר המשפטים הציע.

חגי מירום (העבודה):

במלאכת מחשבת ניסח שר המשפטים את החוק וההסברים לו כאילו מדובר בהוראות שיפוט, ולכן אם אלה הוראות שיפוט, החוק צריך לעבור לוועדת החוקה, חוק ומשפט. ולא היא. פרק הוראות, בדרך של כניסה SAFEPASSAGE המעבר לא רק שהוא פרק שכולו עוסק במעבר הבטוח, מה שנקרא ויציאה לארץ, בתנאי הביטחון וצורכי הביטחון של מדינת ישראל, שקבועים כאן, בצורך להציג תעודה, בפטור מהצגת תעודות, היתרי כניסה וכן הלאה. זה פרק ביטחוני ממדרגה ראשונה. ואני גם רואה על-פי נוסח הצעת החוק שמדובר בפרק הזה, שכל החלטה שמחליט שר הפנים, הוא מחליט אותה יחד עם שר הביטחון, בהתייעצות עם שר הביטחון, מה שמראה שהפרק הזה הוא פרק ביטחוני נטו. מטעם זה אני מבקש, שהצעת החוק הזאת תידון בוועדת החוץ והביטחון, ולחלופין – בוועדה משותפת לוועדת החוקה, חוק ומשפט ולוועדת החוץ והביטחון. אינני מעלה על דעתי שנושא כזה, הפרק הביטחוני, יעבור כך לוועדת החוקה, חוק ומשפט בלי שוועדת החוץ והביטחון תהיה מעורבת בכך.

בכל זאת, כמובן, אני תומך בהצעת החוק, כי תמכתי בהסכמי אוסלו ב', ואני חושב שאנחנו עוסקים כאן בבנייה חוקית של תהליך השלום. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, על דבריך. אני חושב שהצעתך שהנושא יידון בוועדת החוץ והביטחון היא הגיונית. מאחר ששר המשפטים הציע שהצעת החוק תידון בוועדת החוקה, חוק ומשפט, אני מבין שאנחנו נביא את הנושא לוועדת הכנסת, והיא תכריע. אני בטוח שגם ועדת הכנסת תכריע בתבונה, ושתי הוועדות ייטלו בוודאי חלק בהכנת הצעת החוק לקריאה שנייה וקריאה שלישית.

אני מזמין את חבר הכנסת משה גפני גם כן באותו נושא: הצעת חוק יישום הסכם הביניים. אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן. אדוני, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו צמים היום – תענית עשרה בטבת, תענית שנקבעה על הזמן ועל העת שהוחל במצור על ירושלים. יש כאלה שסבורים לתומם מעת לעת, שמה שהיה בעבר אולי לא רלוונטי היום. אנחנו מדברים גם היום על מצור על ירושלים. מביאים הצעת חוק שעיקרה מתן מעמד שיוביל, כפי שאמרו פה דוברים מהקואליציה, למדינה שתקיף את ירושלים, ואנחנו לא יודעים מה יעלה בגורלה של ירושלים עצמה.

אני בעד הסכם שלום, אני חושב שצריך לשאוף ולפעול ולעשות בכל הכוח כדי להגיע לשלום עם הערבים, למנוע שפיכות דמים. חייבים לעשות את כל המתחייב, את כל הוויתורים הנדרשים, כדי להגיע לשלום אמיתי. אבל, כשאנחנו בוחנים את יישום הסכם הביניים ואנחנו רואים כיצד חיילים עוזבים את שכם, כיצד חיילים עוזבים את רמאללה, ובעצם אנחנו עושים שלום – הרי אנחנו עוזבים מרצוננו, אף אחד לא הכריח אותנו לעזוב – כאשר אנחנו רואים את זריקות האבנים, ההשפלות,

הגידופים וכל הדברים הנלווים לכך – האם זה הסכם שלום? להסכם שלום צריך שני צדדים. לא מספיק שאנחנו נרצה, צריך שגם הצד השני ירצה. האם זו איננה התאבדות עצמית? האם אין אנו מביאים במו ידינו ומרצוננו החופשי את המצור על ירושלים? אני תמה, הרי בממשלה יושבים גם אנשים לא טיפשים, הם לא רואים זאת?

אבל לאמיתו של דבר אינני תמה, כי ממשלה יהודית שעושה חילולי שבת, שעושה דברים הנוגדים לחלוטין את המסורת היהודית, אני לא מתפלא שהתבונה היא ממנה והלאה.

ברשותכם, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לקרוא לכם קטע ממכתב שכתב ראש הממשלה מר שמעון פרס לחברי סיעת יהדות התורה ולחברי סיעת ש"ס לא מכבר: ברצוני להבהיר, כי הנחיות בנושא השבת הן חד-משמעיות, לשמור על קדושת השבת היקרה לכולנו. בהתאם לכך, כל הפעולות המתקיימות ביהודה ושומרון יהיו תוך שמירה על קדושת השבת. הנחיות אלה יודגשו עוד יותר בעתיד, וזאת כדי להסיר ספקות וכדי למנוע תקלות כלשהן. כולי תקווה שמקרים אלה מעתה לא יישנו וקדושת השבת תישמר". מכתב זה נכתב בכ"ג בכסליו התשנ"ו, 21 בדצמבר 1995.

והנה, הולכים לבחירות לרשות הפלשתינית ב-20 בינואר הקרוב, בעיצומה של השבת. כולנו יודעים – במכוון ובמזיד – כמה חיילים יידרשו לחלל שבת, כמה שוטרים, כמה פקידים, כמה עובדי מדינה יידרשו כדי לקיים את הבחירות לרשות הפלשתינית, כשאנחנו, היהודים, לא מתביישים לחלל את השבת הקדושה לנו.

ואם אנחנו מתפלאים כיצד הממשלה הזאת איבדה את התבונה היהודית, את השכל הפשוט לא להמשיך בתהליך, כשאנו רואים שהפלשתינים לא רוצים אותו, מבזים את החיילים, זורקים עליהם אבנים, הם לא מתכוונים לשלום, זה שלא שומרים על השבת, זה שלא שומרים על הערכים היהודיים, אני מדבר על ראש הממשלה – איפה האמינות שלו? לא מזמן הוא שולח מכתב ובו נאמר שהשבת יקרה לכולנו, נותן הנחיות מודגשות ומבטיח להקפיד, והנה הוא מאפשר ועושה חילול שבת המוני שיהיה ב-20 בינואר בעת הבחירות לרשות הפלשתינית.

אדוני היושב-ראש, אני באמצע צום, אני לא רוצה להאריך, אני רוצה לסיים. מפני חטאינו גלינו מארצנו. אנחנו רוצים את ארץ-ישראל, אנחנו רוצים את השלום, יש לנו גם סדרי עדיפויות, קדושת החיים היא מעל לכול. אבל ממשלה כזאת, שמכניסה את הרפורמים, מחללת שבת, פוגעת בקברים – ממשלה כזאת טובה לא תצמח. לכן אני אתנגד להסכם, אף שאני רוצה שלום.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת משה גפני. רשות הדיבור לחבר הכנסת רפאל איתן. בבקשה, אדוני, גם כן באותו נושא: הצעת חוק ליישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה.

אסעד אסעד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מי אחריו?

היו"ר ר' אדרי:

אחריו אדוני חבר הכנסת אסעד אסעד.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הסכם הביניים הוא הסכם רע, יישומו גרוע, ותוצאותיו הרסניות.

הסכם טוב הוא הסכם שלשני הצדדים החתומים עליו מטרות דומות. כלומר, במקרה זה הצדדים שואפים לשלום אמת, לשכנות טובה ולשיתוף פעולה כן בכל התחומים, סימטריה. זה הסכם רע, כי לצד השני, לפלשתינים, אין כל כוונה, רצון ויכולת לשלום אמת ולשכנות טובה.

נושאי המחלוקת העיקריים נשארים בעינם. הם לא באו על פתרונם לא בהסכמי ביניים ולא בהבנות אחרות. הסיכויים שייפתרו בהסדר הקבע הם אפסיים.

ירושלים, הפליטים והקמת מדינה פלשתינית. אף שכמה משרי הממשלה תומכים בהקמתה, אפילו בלי הסדרי הקבע יכולים הפלשתינים להכריז על עזה כעל מדינה פלשתינית, והממשלה הזאת תבלע את הצפרדע, וחלקה של הממשלה אפילו ילקק את השפתיים.

בינתיים מתרחשים שני דברים חמורים. הערבים מפירים את הסיכומים עד כה, ואנחנו מאבדים את כוח ההרתעה, מפגינים חולשה ביטחונית, חוסר אונים מדיני, רפיון וכושר נמוך בניהול משא-ומתן ואי-הקפדה על סעיפיו.

הערבים קודחים בארות מים בניגוד להסכם, מעניקים מסתור ומחסה למחבלים ולארגוני טרור בניגוד לכל ההסכמים וההבנות ומשחקים אתנו במיטב המסורת המזרח-תיכונית.

הממשלה מציעה להם שוחד, כסף תמורת שקט. לא נשמע כדבר הזה מעולם, ואין בושה. הממשלה מוותרת על שורשים ומסורת, מעלימים את זכותנו על ארץ-ישראל וחוזרים למעמד של מנדט, מתקיימים בחסדם של אחרים ותלויים בטוב כיסם של פטרונים.

הסכמי הביניים חשפו את חולשותינו, פגעו בסיכוינו לעצמאות כלכלית ועלולים לגרום לכך שהתוצאה תהיה הפוכה. במקום שלום נקבל מלחמה. מלחמת שחרור ארץ-ישראל מהציונות ומהיהודים.

לעם היהודי שורשים עמוקים באדמת ארץ-ישראל, בני אלפי שנים. מקומות קדושים ומקודשים שהם ההוכחה הניצחת לזכותנו הייחודית והבלעדית. מי שמוותר עליהם מוותר על זכותו המוסרית תמורת עגל זהב מזויף וחסר משמעות.

יהיה מעניין לשמוע כאן מפיהם של דוברי הממשלה, מה פעלו, עשו, ויתרו הערבים תמורת מה שקיבלו מאתנו, ומה הן מטרותיהם המוצהרות לגבי הסדרי הקבע. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת רפאל איתן, על דבריך. עשית זאת בצורה יעילה ועמדת בזמן שהוקצב לך.

אני מזמין כעת את חבר הכנסת אסעד אסעד; אחריו – חבר הכנסת יוסף עזרן.

סאלח סלים (חד"ש):

הוא איננו. מי אחריו?

היו"ר ר' אדרי:

אחריו חבר הכנסת האשם מחאמיד, והוא נמצא.

אסעד אסעד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבל ששר המשפטים לא נמצא כאן.

אני לא מבין מה הטעם להביא הצעת חוק שכותרתה: "ישום הסכמי הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות)", כאשר כולנו יודעים שנחתם הסכם ביניים, או יותר

נכון נחתמו שני הסכמים, אוסלו א' ואוסלו ב', בוושינגטון. בעת החתימה הזאת נכחו מנהיגי מדינת ישראל, ראש הממשלה ושר החוץ, ראשי הרשות הפלשתינית, וגם מנהיג המדינה הגדולה ביותר בעולם היום, נשיא ארצות-הברית, שנכח והיה עד לחתימה הזאת.

ההסכם הזה וההסכמים האחרים הובאו גם לכנסת ואושרו על-ידה, אומנם ברוב זעום. לגבי ההסכם הראשון, אדוני היושב-ראש, אולי היתה שמחה בקרב עם ישראל וגם בקרב הפלשתינים. אבל השמחה הזאת הלכה ודעכה במשך השנתיים מאז ההסכם הראשון ועד ההסכם השני.

אם עושים הסכמים, סימן שצריך להיות אמון לא רק בין מנהיגים אלא גם בין העמים. אני, כפי שאמר חבר הכנסת גפני לפני, רוצה שלום. אין מי שרוצה יותר ממני שלום אמיתי בין העם הפלשתיני לבין העם בישראל. אני רוצה שעידן המלחמות יסתיים כפי שכולם שואפים. אבל אני רואה, שההסכם הזה קיים בין המנהיגים, אבל לא בין העמים. העם בישראל אינו שמח, וגם העם הפלשתיני אינו שמח ואינו שש להסכמים האלה.

אדוני היושב-ראש, אני שואל אותך, אם אתה עושה הסכם, איך אתה עושה הפרדה? איך אתה עושה הפרדה בין אנשים היושבים בשטח יהודה ושומרון או הגדה המערבית ורצועת עזה בהתאם להצעת החוק הזאת, שהיו תחת שליטת מדינת ישראל 28 שנים, שתושביהם עבדו בתוך גבולות מדינת ישראל במספרים של 200,000–250,000 פועלים? והיום בעידן השלום אתה אומר להם: אנחנו עושים הפרדה. איך הדברים מסתדרים? מצד אחד, אתה רוצה אמון. כשעושים הסכמים צריך להיות אמון. מצד שני, אתה אומר להם: עכשיו יש שלום, אבל בשלום הזה אתם תשבו בגדה וברצועה, ואסור לכם להיכנס אלינו. זה לא יכול להסתדר. מישהו צריך לתת לכך הסבר.

אנחנו יודעים, אדוני היושב-ראש, עשו הפרדה בין מדינת ישראל לבין לבנון. יש גבול לבנוני שבו יש גדר, יש מערכת, יש מוצבי צה"ל, ויש מוקשים, ויש רצועת ביטחון המפרידה בין לבנון לבין מדינת ישראל. יש צד"ל ויש צה"ל, ופעולות הטרור נמשכות.

אולי זו תשובה גם לחבר הכנסת לס, האומר שהליכוד, הימין או האופוזיציה טוענים, איך דורשים מממשלה ריבונית לעשות הסכם עם ארגון שאיננו קיים. זו פשוט בדיחה. אבל אני אומר לו: מדינת ישראל היא מדינה ריבונית, עשתה הסכם הבנות עם ארגון שנמצא בדרום-לבנון, שעושה יום-יום ושעה-שעה פיגועים נגד צה"ל. עשו הסכמים והגיעו להבנות, ואנחנו יודעים איזה הבנות ולאן מוביל ירי ה"קטיושות" כמעט יום-יום על יישובי הצפון. אז הם שואלים שאלות כאלה.

אם יש הבנה ויש אמון, מדוע צריך לעשות כבישים עוקפים? האם כביש עוקף נותן יותר ביטחון? איך יכול להיות, שהיום אתה עושה כביש עוקף-רמאללה, כביש עוקף בית-לחם, כביש עוקף-ג'נין וכך הלאה וכך הלאה? הרי על הכביש הזה ינועו כפי שאתם מתכננים וחושבים רק כלי רכב ישראליים, לא רק צה"ל ינוע שם, ושם יהיו פיגועים. ינועו שם אזרחים, נשים וזקנים ואחרים שגרים בתוך השטחים האלה. איך תאבטח את האנשים שנעים על אותו כביש כשעליו נוסעים רק כלי רכב ישראליים? אז מצד אחד אתה רוצה אמון, אתה מגיע להסכמה כי יש אמון, ומצד שני אין אמון.

נקודה נוספת היא לגבי המעבר. אומרים שבמעברים האלה המיוחדים שיהיו בין הגדה המערבית, יו"ש לבין מדינת ישראל, כל אדם יציג את עצמו, את זהותו, על-פי הצעת החוק. אבל אין דבר כזה, לא קיים דבר כזה, אדוני היושב-ראש. יש אלפי נקודות שמן כל אזרח שחי ביו"ש ובעזה יכול להיכנס

למדינת ישראל ללא בדיקה וללא אישור. אנחנו יודעים, שאחרי ההסכם הראשון נכנסו לאותם מקומות עם מכוניות תופת, עם מתאבדים, ופוצצו את עצמם כאן. כל האשליה הזאת, שעושים הסכמים, ואחר כך ההסכמים האלה אינם ישימים – זה לא יכול להיות, כאמור.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אסעד אסעד. חבר הכנסת יוסף עזרן – איננו באולם. אני מזמין את חבר הכנסת האשם מחאמיד. בבקשה. אחר כך – חבר הכנסת סאלח סלים. הודעתי שכל חבר כנסת שאינו נוכח באולם המליאה לא יקבל שנית את רשות הדיבור. הרשימה סגורה.

דן תיכון (הליכוד):

תגיד לי, אתה רץ לאיזה מקום?

היו"ר ר' אדרי:

אני לא רץ לשום מקום. נראה לי שחברי הכנסת שנרשמים לרשות דיבור צריכים להיות נוכחים במקום.

דן תיכון (הליכוד):

נניח שאני רוצה להירשם עכשיו.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני, הודעתי שהרשימה סגורה.

דן תיכון (הליכוד):

אתה הודעת, אבל לא עומדים כאן בתור במשך שעות כדי לדבר.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אדוני, 45 חברי כנסת רשומים.

דן תיכון (הליכוד):

אבל כמה מהם מדברים?

היו"ר ר' אדרי:

כמעט כולם מדברים.

דן תיכון (הליכוד):

מה פתאום.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, 90% מהדוברים הרשומים השתתפו בדיון עד עכשיו.

דן תיכון (הליכוד):

אתה מפחד שהאופוזיציה תתבטא בעניין הזה.

היו"ר ר' אדרי:

טוב. תודה, אדוני. בבקשה, אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קודם כול אני רוצה לברך את הממשלה על שהיא עומדת בלוח הזמנים לפי ההסכם ולומר שאנחנו רואים את נסיגת צה"ל מערים שונות בגדה המערבית. אבל אני רוצה גם להוסיף, שאולי בחוק, אדוני היושב-ראש, היתה חסרה עוד פסקה, שהייתי מצפה שתהיה

בהסכם, והיא שינוי חוקי של השם יהודה ושומרון לשם הגדה המערבית, או, יותר נכון, המדינה הפלשתינית, כי אין לדעתי דבר כזה. בהסכם זה לא קיים, אין יהודה ושומרון וחבל עזה. יש עזה והגדה המערבית, וכולנו יודעים שהדבר יוביל, בסופו של דבר, למדינה פלשתינית.

מיכאל איתן (הליכוד):

אום-אל-פחם וכוכב-יאיר הם לא הגדה המערבית?

האשם מחאמיד (חד"ש):

אום-אל-פחם היא בתוך מדינת ישראל והיא חלק אינטגרלי של המדינה.

מיכאל איתן (הליכוד):

כל מה שממערב לירדן הוא הגדה המערבית.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אדוני, היתה גם שאלה של חבר הכנסת דן תיכון, ששאל מה קרה. אני חושב, שגם את עבודת הכנסת צריך לייעל. לא צריך כפילויות, והגיע הזמן שגם אנחנו נהיה יעילים וניתן דוגמה.

דן תיכון (הליכוד):

מה? עוד מעט אני אציע לשלם שכר על-פי הנוכחות.

היו"ר ר' אדרי:

גם זה לא יהיה רע. אני בטוח שחבר הכנסת איתן יסכים עמך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני הצעתי לו את זה.

היו"ר ר' אדרי:

אתה הצעת לו את ההצעה הזאת? טוב, אני מודה לך על ההצעה.

דן תיכון (הליכוד):

מה תהיה עמדתך?

היו"ר ר' אדרי:

נשוחח על כך, נביא את זה לדיון.

דן תיכון (הליכוד):

אתה צריך לסבסד – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני יכול להעיד שהוא מעל לממוצע.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מעל לממוצע, הרבה הרבה מעל. הדו-שיח תם, ואני מודה לכם על שהתערבתם בדיון. כעת נמשיך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני חוזר, ואני מקווה שהפעם אוכל להמשיך ולסיים איזה רעיון – שאכן תהיה פה פסקה שתוביל לכך שכולם יכירו בגדה המערבית ולא ביהודה ושומרון.

דבר נוסף – אני רוצה לציין את הדברים שיאסר ערפאת אמר בקליקליה ובטול-כרם. הוא דיבר על שכנות טובה. אני רוצה לברך על כך. מה שדרוש, לדעתו ולדעת רבים בבית הזה, הוא לא גדרות בין עמים אלא שיתוף פעולה בין שוויים.

אני רוצה לומר עוד דבר, שלממשלה הזאת יש רוב, ואני לא רוצה לשמוע כל פעם מחדש שראש הממשלה חושב על בחירות מוקדמות או לא חושב על בחירות מוקדמות מתוך הבנה כאילו אין לו רוב בכנסת, כאילו שאין מנדט לשלום.

זה מתקשר, כמובן, למה שאמר אותו שופט בדימוס, שאני בקושי רוצה לומר את שמו, שאין מקום לקולות של חברי כנסת ערבים משום שהם שייכים לאומה הערבית. אני חושב, שאותו שופט בדימוס, אדוני היושב-ראש, צריך להתבייש על הדברים שהוא אמר, ואני חושב שאולי מערכת המשפט צריכה לגנות כאלה דברים של איש משפט, שבא ומוציא אוכלוסייה שלמה במדינה הזאת מתוך כל המערך הפוליטי והעשייה הפוליטית, והוא מבטל אותה מכול וכול.

אדוני היושב-ראש, הייתי מציע לממשלה לדלג על כל השלבים האלה, כי היום קראנו גם בעיתונות, החיילים הישראלים חושבים שזכותם לעשות א', והפלשתינים בשאיש לא מבין מה קורה באזור חושבים שזכותם לעשות ב', ולכן אלה מתנגשים עם אלה ולא יודעים מה עושים. הכול בלבול אחד ? לכן, מה שצריכים לעשות הוא לדלג על השלבים C גדול. חוץ מזה, משהו יודע מה קורה באזור האלה וללכת להסדר קבע עם הפלשתינים, כשאנחנו יודעים מה הסוף – מדינה ליד מדינה, אין דרך אחרת.

אני רוצה לברך ולאחל הצלחה לשיחות בין ישראל לסוריה ולבנון, בסופו של דבר, אבל גם להזהיר מפני כל חשיבה מוטעית, שהסכם שלום עם סוריה יבוא על חשבון הפלשתינים. לב הסכסוך באזור הוא הבעיה הפלשתינית. לכן, אין מקום לדלג על הבעיה הזאת או לשים אותה על הסף.

אני רוצה לקוות – – –

היו"ר ר' אדרי:

רק זמנך תם, אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני רק את הזמן של קולות הביניים, ברשותך.

היו"ר ר' אדרי:

לא, הבאתי זאת בחשבון.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אולי ברכה מותר לי לברך? לפחות על מה ששמעתי, אני מקווה שזו אמת, שזו מציאות – כתבו שבמצע של מפלגת העבודה בבחירות הבאות לא יהיה סעיף שידבר על מניעת ההקמה של מדינה – פלשתינית. אני מקווה, שמפלגת העבודה – – –

יהושע מצא (הליכוד):

מדינה פלשתינית שבירתה מה?

האשם מחאמיד (חד"ש):

ירושלים המזרחית.

יהושע מצא (הליכוד):

בקול רם, שעם ישראל ישמע אותך, לא רק שר האוצר.

האשם מחאמיד (חד"ש):

דרך אגב, העם בישראל לא חושב כמוך.

יהושע מצא (הליכוד):

שהעם בישראל ישמע אותך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

עם ישראל מאמין היום בנסיגה מלבנון, בנסיגה מהשטחים הכבושים, במדינה פלשתינית.

יהושע מצא (הליכוד):

מדינה פלשתינית שבירתה?

האשם מחאמיד (חד"ש):

מזרח-ירושלים. זה מספק אותך?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מצא, שמענו אותך.

דן תיכון (הליכוד):

האשם, יש במגזר הערבי מישהו שלא התפקד למפלגת העבודה? יש עוד מישהו?

האשם מחאמיד (חד"ש):

זו שאלה שהם יענו עליה, לא אני.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני, רק משפט אחרון.

אני מקווה, אדוני שר האוצר, שמפלגת העבודה תנקוט את השינוי הזה, ובמצע שלה לבחירות הבאות יהיה מקום למדינה פלשתינית ליד מדינת ישראל. כך נגיע לשלום. אין שלום כוזב יותר מאשר ממשל עצמי פלשתיני ליד מדינת ישראל. רק מדינה ליד מדינה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת האשם מחאמיד.

אדוני חבר הכנסת מצא, אתה רצית שאלה?

יהושע מצא (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון שאל, האם נותרו במגזר הערבי כאלה שעדיין לא התפקדו למפלגת העבודה.

היו"ר ר' אדרי:

השאלה היא לא לחבר הכנסת האשם מחאמיד.

מיפקד מפלגת העבודה לא על סדר-היום.

בבקשה, אדוני חבר הכנסת סאלח סלים. אחריו – חבר הכנסת רון נחמן.

סאלח סלים (חד"ש):

אני לא מתפלא על חברי הכנסת מהליכוד, שעומדים פה ומתחילים בדבריהם, אני בעד שלום אבל, ופה שורה שלמה שמוכיחה שהם נגד השלום. הם מתחילים, אני בעד שלום – אבל. מה זה בעד שלום? בעד המשך הכיבוש. כל ה"אבל" ששמים בשורה הארוכה מראה שאתם לא רוצים שלום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אתה גם בעד המשך הכיבוש. למה? בשנות ה-50 וה-60 אמרו, הגליל – שטח כבוש על-ידי היהודים. והנה, הסכמת עם זה, הפכת לראש מועצה, משתף פעולה, ואתה חלק מהכיבוש ואתה בעד המשך הכיבוש.

סאלח סלים (חד"ש):

זו דעתנו, וזו עמדתנו, מדינת ישראל הנורמלית היא בגבולות ה-4 ביוני, לא יותר.

מיכאל איתן (הליכוד):

איך זה?

סאלח סלים (חד"ש):

כל סנטימטר יותר נקרא כיבוש.

מיכאל איתן (הליכוד):

שיניתם את דעתכם?

סאלח סלים (חד"ש):

לא. המפלגה הקומוניסטית היתה הראשונה שקיבלה את החלוקה של האו"ם. איש לא יכול להכחיש זאת. לצערי הרב, הערבים סירבו לקבל את ההצעה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל הגליל לא היה בהחלטת 1947.

סאלח סלים (חד"ש):

לא היה, נכבש אחר כך והפך למציאות, לחלק ממדינת ישראל. לכן קיבלנו את זה.

רון נחמן (הליכוד):

מה עם אוטונומיה לגליל?

סאלח סלים (חד"ש):

אדוני השר, אין לי הרבה ויכוח עם חברי הכנסת מהליכוד, אני יותר מתווכח אתכם. לצערי הרב, הכיבוש הישראלי, 28 שנים בשטחים הכבושים, עזב אדמה שרופה לגמרי.

מיכאל איתן (הליכוד):

on וחלילה.

סאלח סלים (חד"ש):

אדמה שרופה. זוכרים שאפילו הכיבוש האנגלי, המנדט הבריטי, כפי שאומרים, בנה בית-ספר פה, עשה כביש שם. אבל הכיבוש הישראלי לא בנה שום בית-ספר בשטחים הכבושים. הוא ממש יוצא משם עם אדמה שרופה. היום אתם מקימים רעש על איזה 100 מיליון שקל שמעבירים. לא עושים טובה. לא עושים טובה לעם הפלשתיני. הנה שר האוצר יודע, שלוקחים מהפועלים הפלשתינים שעובדים פה. אם ההיגיון שולט, ממשלת ישראל צריכה, לפי דעתי, לשלם מיליארדים של דולרים עבור 28 השנים שבהן לא קמו מפעלים, לא היתה שום התפתחות. 28 שנים של כיבוש שחור.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה רוצה להגיד שהמצב שלהם גרוע מהמצב של הפלאחים במצרים?

סאלח סלים (חד"ש):

למה אתה משווה אותם לפלאחים של מצרים? למה אתה לא משווה את הפלאחים בגדה לפלאחים היהודים? אסור להם?

מיכאל איתן (הליכוד):

לא, של סוריה.

סאלח סלים (חד"ש):

למה?

מיכאל איתן (הליכוד):

של ירדן.

סאלח סלים (חד"ש):

הכיבוש הישראלי אחראי, הוא הכיבוש. לא סוריה כבשה. ישראל אחראית לכיבוש הזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

ישראל רק הרימה אותם. אתה אומר, למה לא הרימה אותם עוד יותר. אולי אתה צודק. הרימה אותם למעלה.

סאלח סלים (חד"ש):

לא נבנה שום דבר. הכול נשרף בזמן הכיבוש הישראלי. לא נשאר שום דבר שם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני אודה לך עכשיו אם לא תקרא קריאות ביניים. היות שגזלת מחבר הכנסת סאלח סלים שתי דקות, הוא מקבל עכשיו שתי דקות. אם תעשה קריאות ביניים, הוא יצטרך לקבל עוד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם אני ככה יכול לתת לו לדבר עוד דקה, אני אקרא עוד קריאות ביניים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל יש עוד הרבה חברי כנסת שרוצים לדבר. שתי דקות. אני מבקש, התוספת בלי קריאות ביניים.

סאלח סלים (חד"ש):

אני גם פה מביע הזדהות עם חברי הכנסת הדתיים והחרדים שדיברו פה על עניין חילול השבת. אני חושב, שליהודים הדתיים חשוב לשמור על השבת. הבחירות בשבת, לכן כל הצבא יהיה מעורב. לכן הייתי מציע והייתי משוחח עם חברי הכנסת, שאולי נגיש הצעת חוק להוציא את הצבא לפני הבחירות מכל השטחים, ואז לא נחלל את השבת. זה הכי טוב, גם בשבילם, גם בשבילנו וגם בשביל הדתיים, כדי שלא נחלל שבת. אני מקווה שחברי הכנסת הדתיים יקבלו את הצעתנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

גם לא ביום ראשון.

סאלח סלים (חד"ש):

אם יוצאים – יוצאים, לא חוזרים. יוצאים בכלל. החיילים הישראליים רוצים לחזור הביתה, לא רוצים להישאר שם.

יהושע מצא (הליכוד):

איפה הביתה? הם בבית.

סאלח סלים (חד"ש):

הביתה לתל-אביב, לרמת-גן. אין להם מה לעשות בשכם וברמאללה.

יהושע מצא (הליכוד):

הבחירות בירושלים. בינתיים זה הבית שלנו.

סאלח סלים (חד"ש):

איש לא אומר לא. ירושלים המערבית, הבית שלנו, הבירה של מדינת ישראל. אבל לגבי מזרח-ירושלים אתה יודע את עמדתנו, והיא תהיה בירתה של מדינת פלשתיין.

יהושע מצא (הליכוד):

איפה אתה תימצא?

סאלח סלים (חד"ש):

אני אמצא בגליל, בבית שלי, איפה שנולדתי אני ואבא וסבא שלי. אין לי מקום אחר ללכת.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה כורת את הענף שעליו אתה יושב.

סאלח סלים (חד"ש):

למה? וככה אני שומר על מדינת ישראל.

כל הזמן ניסיתם להפחיד, שאם תקום מדינה פלשתינית, זו סכנה למדינת ישראל. זה שקר אחד גדול. אני חושב, שטובת עם ישראל שתקום מדינה פלשתינית. עלינו להסביר זאת לעם. לטובת עם ישראל שתקום מדינה פלשתינית.

יהושע מצא (הליכוד):

100 שנה אמרתם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, אין לו זמן לענות על שאלות.

יהושע מצא (הליכוד):

אני רוצה להזכיר לו את הטרגדיה של 100 שנים שעבר הציבור הפלשתיני. הם ממיתים עליו עכשיו עוד טרגדיה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת סאלח סלים, אתה מקבל עוד דקה. רבותי, אתם לא תיתנו לו דקה נטו, הוא יקבל עוד דקה.

סאלח סלים (חד"ש):

תודה רבה.

לכן הייתי מציע, שממשלת ישראל תשלם לכל אלה שנפגעו. יש אלפים, אם לא עשרות אלפים, שנפגעו בזמן האינתיפאדה מהירי של החיילים. אנשים נעשו נכים. ויש עשרות אלפים שנכלאו. כל זה תוצאות של הכיבוש. הכיבוש אחראי לזה. לכן, על ממשלת ישראל לשלם פיצויים גם למשפחותיהם של אלה שנהרגו, גם למשפחותיהם של אלה שנפצעו, גם למשפחותיהם של אלה שישבו בבית-הכלא ועדיין יושבים שם.

אדוני שר האוצר, אני בטוח שאתם כנים בהליכה לשלום, אבל אני רואה שהשלום שאתם עושים הוא שלום של דיאטה. אומנם אני יודע שאתה אוהב את הדיאטה, גם אני אוהב.

שר האוצר א' שוחט:

אני שונא את הדיאטה.

סאלח סלים (חד"ש):

חשוב ללכת על שלום מלא. מה זה שלום מלא? לשחרר את האסירים – עד עכשיו יש יותר מ-4,000 אסירים פלשתינים בבתי-הכלא – זה יעזור מאוד לפתור את הבעיה ולהשלים את השלום. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רון נחמן, ואחריו – חבר הכנסת שלמה בוחבוט. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מאיר שטרית. ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. חבר הכנסת רון נחמן, יש לך חמש דקות, כמו שהיו לקודמך. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הממשלה הניחה על שולחן הכנסת את הצעת החוק ליישום הסכם אוסלו ב'.

אדוני שר האוצר, כמי שגר בשטח ולא ניזון מדיווחים מצד שני או מצד שלישי אני יכול לומר לך כמה דברים שאולי ישכילו גם אותך כבא-כוח הממשלה.

ההסכם שנחתם עם הרשות הפלשתינית יוצר היום מצב כמעט בלתי אפשרי לחייהם של יהודים באזורים מסוימים ביהודה ושומרון.

למעשה, הממשלה נתנה לערפאת ולאש"ף שליטה בגושים שלמים בשטח יהודה ושומרון – מג'נין בצפון דרך גב ההר, המועצה האזורית שומרון וצפון-השומרון, המועצה האזורית בנימין ועד לגוש-עציון ודרום הר-חברון. במקום שהיישובים של הערבים יהיו כמו איים בים שנשלט על-ידי ישראל, הפכתם את אזור יהודה ושומרון לים של ערבים, והיישובים היהודיים הם האיים, וכתוצאה מכך נוצרה בעיית ביטחון לשמור על הקשר בין יישוב ליישוב.

אנחנו רואים את דגל פלשתין מתנופף על הג'פים. אנחנו נתקלים בתופעות שיהודים לא יעברו ולא יכולים לנסוע הביתה. אנחנו נתקלים בתופעה שכשאשה נוסעת מבית-אל ועוברת ברמאללה, מתחיל מירוך, מרדף אחריה, וכתורות יפות בעיתונים.

הרי אתם אמרתם, שבמשך כל התקופה הזאת של תקופת הביניים אתם תדאגו לכל היישובים שיישארו על מקומם ועל מכונם. אני שואל את עצמי, איך הם יחיו? אם אתמול-שלוש נפלו טילי "קטיושות" בצפון, הרס נגרם בצפון ואנשים נהרגים מ"קטיושות", מה ההבדל בין "קטיושה", שהיא כלי נשק מסוים, לבין ירי מקלצ'ניקוב או בקבוק תבערה? במה אתה מגדיר קו עימות ביישובי עימות? הרי הפכתם את כל יישובי יהודה ושומרון ליישובי עימות.

ההסכם הזה, שבא לקבל אשרור בכנסת בדרך שאתם רוצים, נותן בעצם לאש"ף ולערפאת מדינה פלשתינית באישור ממשלת ישראל. כלומר, החזון הציוני היום, ב-1996, הוא להקים מדינה עבור

הפלשתינים. פעם למדתי, במסגרת שיעורי תולדות הציונות, שבבזל הקים הרצל את מדינת ישראל עבור היהודים. והנה היום באה ממשלה ישראלית, והיא מקימה לערפאת את מדינת פלשתיין. לא סוריה, לא ירדן, לא מצרים, לא עירק, לא אירן, לא פקיסטן, לא לוב, אלא ממשלת ישראל זאת מקימה באזורים הללו מדינה פלשתינית.

ב-20 בינואר תתקיימנה בחירות לרשות הפלשתינית, הם יקימו את הפרלמנט שלהם, יהיו שם 80 וכמה חברי פרלמנט, והם יחוקקו את החוקים שלהם על-פי הסכם אוסלו. ואנחנו, היהודים, אדוני היושב-ראש, מי ממונה עלינו? ממונה עלינו הריבון הצבאי. כלומר, על-פי הגדרתה של הממשלה הזאת, היא נתנה לאש"ף את כל 40 הסמכויות האזרחיות, מקימים להם פרלמנט, נותנים להם לחוקק את החוקים שלהם, הם יקבלו את הסמכות אצלם בבית; ואילו אנחנו, התושבים, 140,000 איש שגרים שם, מגבעת-זאב, ממעלה-אדומים, מאפרת, מגוש-עציון, מפדואל, מעלי-זהב, מכל היישובים האלה ומקריית-ארבע, אנחנו נמשיך לחיות בצל ותחת הוראת הריבון הצבאי, הלוא הוא אלוף פיקוד המרכז.

החוק הזה שמתקבל בכנסת לא תופס, למעשה, מעבר ל"קו הירוק", כי זה אקסטראטריטוריאלי. זאת אומרת, אלוף הפיקוד צריך לתרגם אותו למערכת חוקים ששוררת ומתקיימת ביהודה ושומרון. יצא שהממשלה הזאת היא היפר-אקטיבית – בעברית היפר-אקטיבית פירושו מלאה מרץ – הממשלה הזו מלאה במרצ, עם שתי ידיים שמאליות הולכת ורצה ומתערטלת מהכול.

אתם אומרים, אתם רוצים לדאוג לפלשתינים, התחייבתם. אני נגד אוסלו א', נגד אוסלו ב', ימים יגידו.

היתה מלחמת יום הכיפורים, היה הכישלון הגדול של קו בר-לב, מי לידי יתקע, שהבושות של קו בר-לב במלחמת יום הכיפורים לא יישנו ברמה או כאן, ביהודה ושומרון?

אחרי מלחמת יום הכיפורים אמרה גולדה אמירה מפורסמת מאוד. היא אמרה, כולנו אשמים. כולנו אשמים? כולנו אשמים? הכישלון יתום? מי ייתן את הדין?

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר, אתה יושב כאן עכשיו כבא-כוח הממשלה, הפנייה שלי היא לא אליך, הפנייה שלי היא לראש הממשלה שמעון פרס. נוצר כאן מצב אנומלי, של שתי אוכלוסיות באותו שטח – אוכלוסייה אחת מקבלת פרלמנט, ויש לה מערכת חקיקה, ואילו אוכלוסייה יהודית, אחיך, אחיותיך, לא בני דודיך, הם משוללי זכויות. יכול לבוא יועץ משפטי לממשלה ולבקש להעמיד אותי למשפט בפני בית-דין צבאי, ואין לי הגנה. הוא יכול להפעיל את צווי ההגנה לשעת-חירום ביהודה ושומרון, יכול לבוא ולעשות את החקיקה הזאת בלי שום מגבלה. יכול לבוא סגן, סרן, רב-סרן, לסגור אנחנו C, בשטח A-B ושטח ולומר: שטח צבאי סגור. על מי זה יחול? הרי לערבים נתנו את שטח גרים. כלומר, עשיתם דבר והיפוכו, נתתם מדינה פלשתינית לערבים, שבירתה ירושלים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת נחמן, אני מבקש.

רון נחמן (הליכוד):

מזלי שלא הפריעו לי כמו שהפריעו לחבר הכנסת סלים ולחבר הכנסת האשם מחאמיד, ונתנו להם פיצוי של כמה דקות.

אדוני היושב-ראש, מבין כל אלה שיושבים כאן כרגע, מבין כולם, אני חושב שאני היחיד שהחוק הזה שיאושר נוגע לו באופן אישי. זו לא פוליטיקה. זו מציאות, זה חיים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גם אני ברמת-אשכול – – –

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת ויינשטיין, אני לא מתבדר, אני עומד על הדוכן – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

– – –

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת ויינשטיין, תרשה לי, כי זמני תם. אני מדבר ברצינות, אני לא עושה כאן גימיקים ולא משחק.

אדוני שר האוצר, אני היחיד שמה שאתם תצביעו עליו יחול עליו, על משפחתו ועל חבריו בכל יישובי יהודה ושומרון. אני היחיד שיכול לבוא ולומר, שהחוק הזה משפיע עליו באופן מיידי וישיר. אני אומר לכם: אל תרצו. אתם רצים. אתם עושים שגיאות, שמחר יהיה קשה לתקן אותן. אתם הולכים ועושים דברים שיהיה בלתי אפשרי להחזיר אותם. מה יקרה אם מחר תרצה לחזור בעצמך? איך תעשה זאת CHECKS AND BALANCES לפי הצעת החוק הזאת שמונחת לפנינו? איך תחזור כך? איך תשים את ה- , את המחסומים, את הבלמים והאיזונים? תחשבו על הדברים האלה. יש גם קצת יהודים, ולא רק ערבים. יהודים, ולא רק ערבים.

לכן, אדוני שר האוצר, אני אומר כאן מהדוכן ומזהיר בשקט, בלי להתלהם, בלי ללכת ולעשות הפגנות: זו ארצנו – גם יהודה ושומרון, ולא רק התנועה. החובה שלכם היא לדאוג לתושבים שגרים גם שם, בזו ארצנו. תודה.

הי"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת שלמה בוחבוט – איננו. הוא מפסיד את רשות הדיבור. כן הדין לגבי חבר הכנסת מאיר שטרית. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, ואחריו – חבר הכנסת יהושע מצא.

חברי הכנסת, אומנם לחבר הכנסת רון נחמן לא היו הפרעות, אבל היתה לי סבלנות, והוא דיבר דקה נוספת, היות שהוא באמת דיבר מכל הלב. אין מי שיכול שלא להצדיק את הדבר. הרי כולנו נוסף על הכול רק בני אדם. אבל זה חל רק לגבי רון נחמן, שאת הדקה הנוספת שלו, או אפילו דקה וחצי, שמעתי בסבלנות. לגבי היתר – אני מבקש להקפיד על חמש הדקות. חבר הכנסת ויינשטיין, בבקשה. הפעלתי את השעון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה לפנות אל שר האוצר, שיושב כאן, בבקשה בהולה. אני מבקש ממך ומפציר בך להביא לכנסת הצעת חוק שיהיה בה תיקון לחוק מס רכוש וקרן פיצויים. מס הרכוש והפיצויים אינם מותאמים לתקופת ה"קטיושות". הם אינם מותאמים. ה"קטיושות" גורמות לא רק לנזק פיזי לבתים, אלא הן גורמות גם לנזקים. אתמול אמרתי, ואני אומר עוד הפעם, שהן גורמות אפילו להוצאה נוספת על חיתולים לילדים, שישנים בפחד. זה גורם לילדים בני שלוש וארבע להרטיב. אלה עובדות. נתתי דוגמה הכי אבסורדית, לכאורה.

אבל אתה צריך ורוצה להגן על הפקידים שלך. כשאתה רואה בטלוויזיה את תושבי קריית-שמונה מתנפלים על הפקידים ואומרים: מה מס רכוש נותן לנו? – ראיתי זאת, זה היה בטלוויזיה, בחדשות, בשני הערוצים, ויותר מפעם אחת. לא הפקידים אשמים. אנחנו אשמים. אנחנו חוקקנו את החוקים האלה. אנחנו אחראים לחוקים האלה. הפקידים ממלאים אחר החוקים.

אני מבקש שתקים צוות שיבחן את הדבר. צריך להביא הצעת חוק שתתאים את הפיצויים למציאות הקיימת היום בנושא ה"קטיושות" באצבע-הגליל, בקריית-שמונה, במושבים ובכל המקומות הללו. זו חובתנו הראשונה.

עכשיו אני רוצה לומר לרון נחמן דבר מסוים. כשטענתי בפניו על ירושלים, הוא אמר לי: אריאל, אני תושב אריאל, אבל אל תדבר על גימיקים. לפני חמש שנים, אם היו חושבים שמישהו בכלל יחלום שירושלים היא נושא למשא-ומתן, היו אומרים לו: אתה נמצא בירח. היום אנחנו שומעים, שירושלים היא נושא למשא-ומתן, וכבר יש ויתורים בירושלים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

היום אם אתה לא אומר זאת אתה נמצא על הירח.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

נכון.

שר האוצר א' שוחט:

מה היה במדריד?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

במדריד היתה תחילתו של תהליך, והליכוד הסכים לאוטונומיה.

יהושע מצא (הליכוד):

תסלח לי, אדוני שר האוצר, במדריד עלה עניין ירושלים? עד כדי כך להטעות?

שר האוצר א' שוחט:

באוסלו יש ירושלים?

יהושע מצא (הליכוד):

כן, כאן יש ירושלים – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

יש בחירות בירושלים בעקבות הסכם אוסלו. יש נציג באוסלו.

יהושע מצא (הליכוד):

מה נתן פרס לערפאת? איזה מכתב הוא נתן לו באוסלו?

אברהם הירשזון (הליכוד):

מבין 82 חברי המועצה הפלשתינית – אחד בירושלים.

יהושע מצא (הליכוד):

לפחות תרימו את הראש ותגידו: כן, אנחנו הולכים לתת את מזרח-ירושלים כבירת פלשתיין, כמו שהאשם מחאמיד אומר.

שר האוצר א' שוחט:

מצא, מה יהיה אם יום אחד – – –

יהושע מצא (הליכוד):

תסלח לי, מה יהיה אם יום אחד תפסיקו להונות את הציבור? אל תוליכו שולל את הציבור. יום אחד אל תשקרו.

שר האוצר א' שוחט:

– – –

היו"ר ד' שילנסקי:

זה לא על חשבון זמן. חבר הכנסת ויינשטיין, אני מעריך שעד עכשיו דיברת רק דקה. לכן, יש לך ארבע דקות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני, אני לא הייתי עושה אותך שמאי מקרקעין עם הערכה כזאת. אבל כיושב-ראש – ודאי.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב, אני מבית הלל. עד עכשיו דיברת רק חצי דקה. יש לך ארבע דקות וחצי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יופי, תודה.

מעולם לא חשבנו שירושלים תהיה נושא למשא-ומתן. אדוני, שר האוצר, אני מציע שתבדוק מה קורה בגביית מס הכנסה מתושבי ירושלים. המשרד החדש שהוקם בבניין מצפה וכו'.

אבל, אדוני השר, אתה גם מהנדס, בעיקר מהנדס, ושר בזמנך החופשי, שהוא מאוד לא חופשי עכשיו. אתה יודע, שכדי לבנות בית אתה צריך קודם להקים יסודות ולחכות עד שהם מתחזקים, ורק לאחר מכן לשים את הגג. אתם חתמתם על הסכם אוסלו, ולפני שהיסודות מוכנים אתם נסוגים משם, כשהכול לא מוכן. המשטרה הפלשתינית איננה ערוכה, איננה יודעת את החוקים, איננה מבחינה בין ימינה לשמאלה. יש הסדר. כשחותמים על הסכם צריך ללמוד אותו, צריך להתכונן אליו. אנחנו נסוגים משם בבושה. הצבא שלנו נסוג משם בבושה. ההיסטוריה תכתוב על הנסיגה המבישה הזאת של חיילי צה"ל.

חיי התושבים הם הפקר, עד כדי כך ששר בממשלתך, שיושב לידך, ואולי לא כל כך קרוב, מציע לתת 250 מיליון דולר לערפאת, כדי שהוא יבטיח את שלטונך לעתיד, כדי שהוא לא ישלח פלשתינים לעבוד בישראל, כי אם הוא ישלח אותם הביטחון לא בטוח, יהיו פיגועים. אם יהיו פיגועים, העבודה לא תנצח בבחירות.

מה אומר פואד? הוא אומר, שאתה נסוגות מהגדה בלי להבטיח ביטחון. אני לא מדבר על שלום. אי-אפשר לסגת מהמקומות הללו בלי להבטיח את חייהם של אזרחי מדינת ישראל. זה מה שנעשה. תחשוב רגע מה אמר פואד ומה המשמעות של דבריו, שאת הביטחון של האזרחים צריך לקנות במאות מיליוני דולרים שנותנים לערפאת. אם יש מחיר – למה שהוא יהיה רק עד הבחירות. הוא ירצה את זה כל הזמן. הרי הוא יודע. גם הוא קרא את העיתון. גם הוא קרא ב"מעריב" את ההצעה של פואד.

שר האוצר א' שוחט:

מישהו קיבל אותה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה פירוש, האם מישהו קיבל אותה? האם מישהו הכחיש אותה? האם מישהו פיטר אותה מהממשלה? אם זה נראה לך כל כך אבסורדי – אני רוצה שבממשלה הזאת ישבו שרים שמסוגלים לחשוב בהיגיון. מילא, חבר כנסת יכול להוציא דבר שטות מפיו. אבל שר? חבר כנסת יכול. אין לו שום אחריות. אבל שר בא ואומר בעיתון: אני רוצה 250 מיליון דולר משר האוצר שלי, שטוען שאין לו כסף

לאופקים – ובצדק, אין לו כסף. הוא רוצה לתת 250 מיליון דולר כדי שהוא יבטיח את המערך בבחירות, והוא לא ישלח פלשתינים להרוג ישראלים; כי אם יהרגו ישראלים לא ננצח בבחירות, אומר פואד. כך הוא אומר.

יהושע מצא (הליכוד):

אי, אי, אי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה נאנח בצדק. אתה אומר: האם היתה הכחשה? מה זה, ראש הממשלה – – –

יוסף ונונו (העבודה):

היום עובדים 100,000 ערבים בתחומי "הקו הירוק".

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה שאומר פואד הוא, שכשהם עובדים כאן, אני לא בטוח שהם לא יעשו פיגועים. זה אומר: אני יושב בממשלה ולא בטוח שהיא מבטיחה ביטחון לאזרחים. זה מה שהוא אומר. למה הוא צריך רבע מיליארד דולר מבטיחה לחצי שנה? שנה זה 500 מיליון דולר, וערפאת יעלה את המחיר. הרי אני מניח שאנחנו רוצים שערבים לא יעבדו כל השנים, ולא רק לפני בחירות שצריך להרוויח בהן. יש כאן כל כך הרבה אבסורדים בכמה שורות של סכלות. יש כאן כל כך הרבה אפשרויות לתקוף זאת ולומר: מה עשית? יש כל כך הרבה אפשרויות בארבע השורות שלו בעיתון "מעריב". ארבע שורות.

אני כבר מסיים. עוד דקה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אין לך דקה. חצי דקה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בבקשה. לכן אני אומר: לא הבטחתם את הביטחון, לא הבטחתם שהמשטרה הפלשתינית תדע את ההסכם, לא הבטחתם את הרכוש. האם אתה יודע מה קורה כש-30,000 מכוניות נגנבות? והמכונית

הגנובה מוסעת ליריחו, ואתה קורא בעיתון שאזרח ישראלי רודף אחרי המכונית, עומד בשערי יריחו, המכונית נכנסת ליריחו ולא מוצאים אותה. חבר הכנסת יהושע מצא, האם יריחו היא האמזונס? היא ג'ונגל, או פיסת חול שאפשר דרך הליקופטר לראות איפה המכונית? האם יש שם מסתור? האם מדובר במאות אלפי קילומטרים רבועים? האם מדובר במאות קילומטרים רבועים? המכוניות נעלמות, ואחר כך מספרים לי שהמשטרה הפלשתינית משתמשת ברכוש שלנו. לאן הבאתם אותנו, אדוני השר? למה הבאתם אותנו?

היו"ר ד' שילנסקי:

מחצית הדקה חלפה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

למה הבאתם אותנו? יש 21 שרים, חמישה נבונים יש ביניהם? למה הבאתם אותנו?

אני רוצה לומר דבר אחד, ובו אני מסיים: אני מתנגד לחוק הזה, משום שאני נותן לכם כלים להסדר. אתם רשאים לקבוע הסדר, אתם רשאים להשיג רוב, אבל תבטיחו שההסדר הזה ייתן את כל הביטחון והקיום. אני רוצה לחיות. האזרחים רוצים לחיות. מה אתם עושים, לאן אתם מובילים אותם?

אדוני היושב-ראש, עם כל הרצון שלי, לא אוכל לתמוך בהצעה כזאת. אני מודה על דברי הפתיחה שלך, שנאמרו בקריאת ביניים על איזו תוכנית בטלוויזיה שלא יכולתי לראותה.

היו"ר ד' שילנסקי:

היית עסוק. תודה. חבר הכנסת יהושע מצא, ואחריו – חבר הכנסת גדעון פת.

יהושע מצא (הליכוד):

מי רשום לפני?

היו"ר ד' שילנסקי:

לפניך היה רשום חבר הכנסת עוזי לנדאו.

יהושע מצא (הליכוד):

אני לא רוצה לגרום לו עוול.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, אני קורא לפי מה שעניי רואות. היה רשום עוזי לנדאו, ואני רואה שהוא מופיע שמונה מקומות אחריו.

יהושע מצא (הליכוד):

יפה. אדוני היושב-ראש, אני יודע שכיושב-ראש אתה איש מסודר להפליא, פדנט ומקפיד. הערתי את ההערה, שמא שמו של עוזי לנדאו לא נמחק, כי ראיתי קודם את שמו.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, איתרע מזלי, ויש לי שני שרים סביב השולחן – שר האוצר, המופקד על העברת המיליארדים והמיליונים לערפאת, והשר ביילין, שבחדרי חדרים טווה את התוכנית לחלוקתה של ירושלים. שני שרים כאן. אני אומר לכם, שזה דבר שראוי לתשומת לב מיוחדת.

הצעת החוק שלפנינו ליישום הסכם אוסלו היא הצעת חוק שתירשם לדיראון עולם בהיסטוריה, בדברי הימים של עם ישראל. הצעת חוק זו תירשם לדיראון עולם, אדוני שר האוצר. זו הצעת חוק שלולא התביישה הממשלה והודתה בדברים בגלוי ולא הסתתרה מאחורי מלים, היא היתה מודיעה שיש בה אותם הסדרים לחלוקתה של ירושלים ולקביעת מזרח-ירושלים כבירת המדינה הפלשתינית. חד, חלק וברור.

השר ביילין, הבחירות תתקיימנה בבתי-הדואר בירושלים. אתם לא מעזים לומר שאלו בחירות של תושבי מזרח-ירושלים שיש להם הזכות לבחור ולהיבחר. במסגרת סעיף 14 אתם מדברים על זכויות ועל רשות לשרת התקשורת להעביר לפי סעיפים אלה ואחרים את היכולת להצביע, ומה שעומד מאחורי סעיף זה הוא הבחירות למועצת הרשות הפלשתינית, שישתתפו בהן תושבי מזרח-ירושלים.

אדוני היושב-ראש, אני חייב לציין – לחזור ולציין – כי החרפה המונחת כאן לפנינו מובאת על-ידי ממשלת מיעוט, בראשות ראש ממשלה המחזיק רק ב-58 קולות קואליציוניים, לא יותר. נשים לב לעובדה: 58 קולות קואליציוניים מתוך 120, ואלה נשענים על חמישה קולות קומוניסטיים של מפלגות מד"ע וחד"ש, הנותנים לממשלה את הרוב להעברת הצעת חוק לחלוקתה של העיר הזאת. זאת חייבים להסביר לציבור בישראל, להדגיש ולחזור ולהדגיש, כי ממשלת מיעוט בת 58 חברי קואליציה, נשענת על חמישה קולות של הקומוניסטים ממד"ע וחד"ש, אשר מאז ומתמיד שאפו להביא לחלוקתה של העיר ולהקמת מדינה פלשתינית. הם שמצרפים את קולותיהם למפלגת העבודה, על מנת להביא לחלוקת העיר.

ערפאת, אדוני היושב-ראש, לא מסתיר את כוונותיו. בשכם שהוחזרה, בבית-לחם וברמאללה שמענו בימים אלה את הצהרותיו של ערפאת על שחרור ירושלים ההולך וקרב. אני לא ממציא, כל עם ישראל שומע את זאת בתקשורת ובטלוויזיה: שחרור ירושלים המזרחית, שהם יבואו אליה כאל בירת פלשתינ.

אכן זה יום חרפה, חרפה שממשלת ישראל מטילה על עם ישראל ועל בני ירושלים. אבל לא רק חרפה, אדוני, ולא רק יום שיירשם לדיראון עולם. גם אי-ביטחון והפקרת חיי תושבי מדינת ישראל, הפקרת חיי תושבי ירושלים ובני ירושלים. הם יודעים, שבהסדרי הקבע הצריכים להתקיים במאי-יוני 1996, ערפאת מתכוון לצאת באינתיפאדה על מנת להכניע את הממשלה התבוסתנית הזאת בנושאי ירושלים. אינתיפאדה כאשר ממשלה כזאת בראש – אנו יודעים שפירושה שפיכות דמים.

אל יאמר לי איש, אדוני היושב-ראש, שאני מטיל אימים. השר ביילין, אין לי כל כוונה להטיל אימים. אתה בחור נבון, אתה גם בחור ישר – אמרתי זאת פעמים אחדות – ואת מה שאתה חושב מפעם לפעם אתה אומר. אני מבקש ממך, אדוני השר, שתסביר לי: אני מחזיק את העיתון מיום שישי האחרון, ובו ריאיון עם השר בנימין בן-אליעזר. אני מבקש שתסביר לי בהגינותך. בסיום הריאיון אומר השר בן-אליעזר לכתב שלום ירושלמי, ואני מצטט מלה במלה – פואד: אנחנו נגיע להסדר עם יאסר ערפאת, הוא לא יכניס אף פלשתיני לשטחי ישראל במשך עשרת החודשים הבאים. את הפיצוי הכלכלי בסך רבע מיליארד דולר אנחנו נעביר לו מכסף אמריקני. התוצאה, על-פי פואד, לאחר שיגיע להסדר על עשרה חודשים, ישלם רבע מיליארד דולר ולא יישפך דם יהודי, ואחר כך – וכאן אני ממשיך – התוצאה היא שלא יהיו פגיעות עד הבחירות. אנחנו ננצח בגדול.

אני שואל אותך: האם מותר לי להבין מזאת, אדוני השר ביילין, שאחרי הבחירות דם יהודים בירושלים יהיה הפקר, מכיוון שרבע מיליארד דולר שמבטיח השר בנימין בן-אליעזר לערפאת הם לתקופה של עשרה חודשים שבהם לא יהיו פיגועים, עד לניצחון מפלגת העבודה, ואחר כך דם יהודים הפקר?

השר י' ביילין:

או עד לניצחון הליכוד.

יהושע מצא (הליכוד):

או הליכוד. אמרתי לך שאתה בחור הגון, ואני מתכוון לכך. אבל אם הליכוד ינצח, אדוני, אנחנו לא משלמים כסף כדי לשמור על דם יהודי. יש לנו צבא, האמירה שלנו היא אמירת אמת אמינה. ערפאת ידע, שעל ירושלים לא מתפשרים, על ירושלים לא עושים עסקאות עם הליכוד, והליכוד לא יאפשר לו להקים מדינה פלשתינית.

אבל אני לא שואל אותך על הליכוד. אני שאלתי אותך – ואני מצפה לתשובה – כיצד שר בישראל אומר: אני אתן רבע מיליארד דולר להבטיח שקט לעשרה חודשים כדי שמפלגת העבודה תנצח? אני אומר לך, שזו הזמנה לשפיכות דמים, זה חוסר אחריות, ושר כזה צריך להתפטר. אבל לא רק הוא, כי הוא מייצג את ראש הממשלה פרס. כולכם צריכים להתפטר אם שר בישראל כותב ומדבר כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת יהושע מצא. רשות הדיבור לחבר הכנסת גדעון פת, ואחריו – לחבר הכנסת חנן פורת. אם רוצים לדעת – אחריו חבר הכנסת שאול יהלום. ידוע שאתם צוות. נבקש מחברי הכנסת יהושע מצא ואריאל ויינשטיין להאזין לחבר הכנסת פת.

יהושע מצא (הליכוד):

ראשית, אני מודה לך על אורך הרוח. אני מתנצל על שאנחנו מפריעים לחברנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מעריך מאוד את גישת החברות ואת גישת ההדר, תרתי משמע.

גדעון פת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להודות לשר ביילין שהגיע לכאן ושחרר את שר האוצר. כאילו יש פה מירוך יתדות, אחד בא, מוסר את היתד, נעלם, והשני נשאר לשבת. שר האוצר היה כל כך מהורהר ועייף, ולכן תודה לך על ששחררת אותו. טבעי שאתה תהיה כאן, כי אתה עוסק בעניינים המדיניים, וטוב שאתה שומע את הדברים הנאמרים פה.

אדוני היושב-ראש, הסכמי אוסלו, זה הקרוי מס' 1 וזה הקרוי מס' 2, הופכים, לצערנו, למציאות. דוברי הממשלה, בעיקר ראש הממשלה, קובעים בעקשנות, שהממשלה ממלאת בתוכן ובמעשה את תוכנית האוטונומיה שהעלה, תכנן וחישב ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, ממשלות הליכוד בזמן. חוזרים בממשלה שוב ושוב, ומתקבל הרושם שהצלחתם לשכנע את עצמכם, כי אכן כך הם פני הדברים, אף שאין רחוק מהם. לו היה הליכוד ממשיך בהנהגת הממשלה, סביר להניח כי בתנאים שהיו נוצרים היה הליכוד מקדם את תוכנית האוטונומיה, זו שעליה הוסכם בשיחות קמפ-דייוויד, זו שקיבלה גיבוי והסכמה מצד מצרים ומצד הקהילייה הבין-לאומית, זו שקבעה כי לאורך זמן של חמש שנים תיקבע אוטונומיה על כל מרכיביה עבור תושבי יהודה ושומרון וחבל-עזה; אולם לא זו שמביאה, כבר בתחילת הדרך, להקמתה למעשה של מדינה פלשתינית ולמציאות פוליטית וגיאוגרפית שיהיה קשה מאוד לחזור ממנה.

מי שקורא את הסכמי קמפ-דייוויד ואת הסכם השלום עם מצרים, וגם מבין את הנקרא, לא יכול שלא לתמוה ולא לשאול את עצמו, עד היכן מוכנה ממשלת ישראל דהיום להתעלם מהמציאות המתפתחת הזאת, לזרות חול בעיני העם כולו, לא להאזין ולשמוע את דבריו הבוטים והחצופים של מי שקרוי יושב-ראש הרשות הפלשתינית, ולאחר כל אלו להסביר, שמה שנעשה – לטובתה של ישראל נעשה, ולחזור בלהטוטים מילוליים ולהעמיד פנים כי דרך זו נכונה היא ואין בלתה.

אדוני היושב-ראש, אמש ישבתי וצפיתי בריאיון שהעניק ראש הממשלה בערוץ השני בטלוויזיה. אני רוצה לשבח את המראיין, שבתבונה רבה ובאלגנטיות שאל את השאלות הנכונות, אף שהוא וציבור הצופים לא קיבלו תשובות הוגנות ואמיתיות אלא בליל של דברת סופרלטיבית לצד דברי הלל ושבח. למי? למי שחוזר ואומר, כי מה שניתן לו עד כה אין בו משום להשביע, וכי זו רק תחילת הדרך להקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית שירושלים בירתה.

ראש הממשלה דיבר על הנחישות האופפת אותו, על כך כי הוא חייב "לנהוג באחריות שלמה". נחישות למה? איזו אחריות? ראש הממשלה אמר: "סיימנו את ההיערכות החדשה של צה"ל". על איזו היערכות מדבר ראש הממשלה? הרי רק שלשום אמר אלוף הפיקוד, על אותם דברים חוזר מדי פעם השר לביטחון פנים, כי בנתונים הקיימים ועל-פי ההסכמים שאליהם הגיעה הממשלה, הגענו למצב שבו לא יוכלו לא הצבא ולא המשטרה להבטיח את ביטחון היישובים היהודיים, לא מצד זה של מה שקרוי "הקו הירוק" ולא מצדו האחר.

ראש הממשלה חזר ושיבח, כמעט בהתלהבות, את שביעות הרצון שאש"ף מגלה לאחר שאנו מצדנו מילאנו במלואן את כל ההתחייבויות שקיבלנו על עצמנו. הוא רק שכח להזכיר מה קרה לאותן התחייבויות שהם קיבלו על עצמם ולא עולה על דעתם לעמוד בהן.

לא עובר יום, אדוני ראש הממשלה, אדוני השר ביילין, בלי שראש אותה רשות לא מזכיר לנו ולעולם כולו את כוונותיו האמיתיות. הרי יבוא יום ובבירות העולם יתבעו מאתנו לבצע את כל מה שאותו חבוש הכאפייה אומר היום. ואם לא נעשה זאת, בצדק ישאלו אותנו, את ראש הממשלה: היכן הייתם כאשר הדברים נאמרו ונקבעו? מדוע לא שמתם מחסום לכך? מה אתם באים היום ומנסים לחזור בכס מאותם דברים שהסכמתם להם, כביכול, ואפילו בשתיקה בלבד? האם באמת חושב ראש הממשלה שפלפולים ודיבורים כגון אלו שנקט אמש יעזרו? הוא אמר, שכשאתה רוצה לנהל משא-ומתן אתה חייב לעבור מן הברור אל המעורפל. אני חשבת, שכאשר מנהלים משא-ומתן מתחילים במעורפל ועוברים אל הברור, אבל נראה שראש הממשלה איננו חושב כך.

הוא מדבר על שמירת האינטרסים החיוניים ביותר למדינת ישראל ולביטחונה. אנחנו יודעים היטב, שמה שקורה היום בשטח אין בו משום שמירת האינטרסים הביטחוניים והקיומיים של מדינת ישראל.

ראש הממשלה אומר, שהוא אינו מהמר. אדוני היושב-ראש, אני אומר, שראש הממשלה מהמר בכל צעד שהוא נוקט, וכל מה שהוא עשה עד היום אינו אלא הימור אחד גדול. עד לפני כמה שבועות ההימורים עברו מסננת בלשכתו של ראש הממשלה המנוח, היום חייב כל אזרח בישראל להיות מודאג מכך, משום שאותה מסננת לא קיימת עוד.

אל תספרו לנו, לא כאן, בבית הזה, על השותפות, האחדות וההסכמה שתמיד תמיד שררו בצמרת הממשלה בין ראש הממשלה לבין שר החוץ. שאם לא כן, מדוע, למשל, בכל פעם כשהגיעה אישיות פוליטית מכריעה לישראל, כגון שר החוץ האמריקני, נתקיימו עמה מפגשים נפרדים, מפגש אחד בלשכת שר החוץ ומפגש שני, חשוב יותר, בלשכת ראש הממשלה? נראה שראש הממשלה המנוח סבר שיש טעם לכך.

אדוני היושב-ראש, היום באה הממשלה ומבקשת מן הכנסת לאשר לה את חוק יישום הסכם הביניים, ולא לכך היא באמת מתכוונת. הכנסת מתבקשת היום לאשר את חוק יישום המדינה הפלשתינית

יירושלים כבירתה, וכל היתר אינו אלא קישוטים קוסמטיים. עם ישראל זכאי לדעת את האמת, וכשהמשלה אינה אומרת לו את האמת – לא נותר לאופוזיציה אלא לעשות כן.

אנו כמובן נצביע נגד הצעת החוק, כשם שהצבענו נגד החוקים ונגד ההסדרים הכלולים באוסלו א' ובאוסלו ב', ונגד מעשה המרמה הזה שאין אומרים את הדברים כפי שהם. נפעל ונמשיך לפעול נגד הקמתה של מדינה פלשתינית כשם שנמשיך לפעול לאחדותה של ירושלים – שאם לא כן אסון גדול ייפול, חס וחלילה, על מדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת גדעון פת. רשות הדיבור לחבר הכנסת חנן פורת. חברי הכנסת, אני אקרא עשרה שמות, כי אני רואה שהרבה חברי כנסת נעדרים, ואחר כך לפתע פתאום הם לא יהיו מוכנים. על מנת למנוע ספק, אני קורא – אחרי חבר הכנסת חנן פורת – עשרה שמות חברי הכנסת: שאול יהלום, יגאל ביבי, רפאל אלול, נעמי חזן, עוזי לנדאו, יעל דיין, שאול גוטמן, משה פלד, זאב בנימין בגין ורפאל איתן. בבקשה, חבר הכנסת חנן פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני השר ביילין, אני רוצה לפתוח בכך, שהמפלגה הדתית-לאומית שותפה להגשת הצעת אי-אמון אשר לחוק הזה. אין לנו אמון בהסכם אוסלו ב' ולא בחקיקה שבאה להסדיר אותו. עבורנו השאלה היא קריטית וקרדינלית, ועל כן אנחנו, יחד עם צומת, מגישים הצעת אי-אמון והופכים את ההצעה הזאת לאי-אמון.

כמה דברים לגופם, שהרי על הדברים ביסודותיהם כבר דיברנו לא אחת. הנקודה הראשונה היא: החוק הזה צריך להיות מוגדר לטעמכם כהוראת שעה. אני רוצה לציין, שבהסכם אוסלו יש סעיף שקובע – וחשוב שנאזין לסעיף הזה. אני רוצה הפעם את תשומת לבם של חברי הכנסת נסים ומרידור. אני קורא מתוך הסכם אוסלו: "שני הצדדים מסכימים, כי תוצאות המשא-ומתן על מעמד הקבע לא ייפגעו מההסכמים שהושגו ביחס לתקופת הביניים, ולהסכמים אלה לא תהיה קיימות ביחס למשא-ומתן על מעמד הקבע".

משמעות הדבר במלים פשוטות, אדוני היושב-ראש, היא, שבשעה שנדון על הסכם הקבע, הסכם הביניים איננו מחייב. אני יודע שהדבר הזה נכתב בעיקרו למען הצד הפלשתיני, אבל לתשומת לבך, אדוני השר, אנחנו מתכוונים להשתמש בסעיף הזה על כל המשמעויות שלו. אין פירושו של דבר שמחר ניכנס עם טנקים לשכם או לרמאללה, אבל פירושו של דבר, שאם בעזרת השם נוכל אנחנו לקבוע את הפרמטרים של הסכם הקבע, מה שמתרחש עכשיו איננו מחייב, והדברים נוגעים לפחות לחקיקה הזאת שצריכה להיות מוגדרת על-פי הדברים כהוראת שעה. זאת נקודה ראשונה.

נקודה שנייה – החוק הזה מפרט דברים רבים בקשר לשחרורם של האסירים הפלשתינים. אבל אותו סעיף רגיש וכאוב שנתגלו בו לקונות בכל מה שנוגע להסגרת פושעים פלשתינים שברחו לערי המקלט – אז יריחו ועזה, היום, הרבה יותר בקלות, בית-לחם ורמאללה – אינו מזכיר דבר וחצי דבר.

היועץ המשפטי לממשלה הודה, שהיו משגים בניסוח הסעיפים הללו בהסכם עזה-יריחו. מדוע הדבר הזה לא תוקן? האם בהשלמה עם כך שגם אם יהיו רוצחים שיפגעו בתחומי ישראל ויימלטו, כמו הרוצחים של אותם מטיילים בוואדי-קלט, לא נוכל לדרוש את הסגרתם?

כשמפרטים את כל הדברים הנוגעים לאסירים הפלשתינים העומדים להשתחרר, ודבר לא מזכירים על כך – זה יותר מאשר אומר דורשני.

נקודה שלישית – כולנו מודעים לפרשה הכאובה של השחתת הרכוש, מכת המדינה, גנבת המכוניות, שנזקה נאמד על-ידי האוצר ביותר ממיליארד שקל. היתה הצעה של השר שחל לקזז זאת מהכספים הניתנים לרשות הפלשתינית. כך או אחרת, אי-אפשר שחוק כזה, בשעה שאתה נפגש עם מציאות כל כך מחרידה של הפקרות גמורה – אגב, הרשות הפלשתינית עצמה שותפה לה, המכוניות שבהן נוסעים השוטרים הפלשתינים גנובות מישראל. ואנחנו, מה להגיד, מדינה של פראיירים, איננו עושים דבר וחצי דבר.

אגב, לפני ימים ספורים, אולי אדוני היושב-ראש זוכר, בקול רעש גדול סיפרו על שותפות פעולה בין המשטרה הפלשתינית לבינינו לצורך איתור מכוניות בבית-לחם. אני בדקתי ומצאתי, שעד כה המכוניות האלה לא הושבו לישראל. שלא לדבר על כך שאיננו יודעים מה נעשה בגנבים. ממש פארסה.

שתי מלים אחרונות. האחת – חוזרים ומבטיחים לנו, שעם כינונה של המועצה הפלשתינית תבוטל האמנה הפלשתינית. אני חושב, שהגיעה העת לעגן זאת בחקיקה. לפחות כדי שמבחינתנו תהיה אפשרות לבוא ולומר, שאם לא נעשה הדבר, אז יש לנו הזכויות גם לבטל דברים שנמצאים כאן. אי-אפשר להשאיר את הדברים האלה רק למלים, מלים, מלים.

ומלה אחרונה, אדוני היושב-ראש. יש כאן סעיפים מפורטים מאוד בקשר למידע שאנחנו מתחייבים להעביר על-פי הצעת החוק הזאת לרשות הפלשתינית. מה עם המידע שהרשות הפלשתינית צריכה להעביר לנו? ואני מדבר בראש ובראשונה על מידע בתחום המודיעיני והביטחוני. האם ידוע לך, אדוני השר, שהרחק מכאן נחתם הסכם בין אש"ף לבין ה"חמאס"? הסכם שאומר את הדברים הבאים: ה"חמאס" ממשיך לדבוק בעקרונותיו ועמדותיו ביחס למאבק נגד ישראל. ושם מצוין, שרק להוציא, שבו הוא לא יפגע, כדי לא להביך את הרשות הפלשתינית, הוא יוכל להמשיך לפגוע, A שטח ובתמורה לכך אש"ף לא יפעל נגד ה"חמאס", ישחרר את פעילי ה"חמאס", ובראש ובראשונה יתבע מישראל לשחרר את השיח' יאסין.

לפעמים אני חושב שאנחנו נמצאים באיזה עולם של אבסורד. ואל יטעה אותנו השקט הנוכחי. ברגע שהדברים יעלו על שרטון, ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי", שבכלל לא הצטרף להסכם, שאין ידיו כבולות, עלול – הלוואי שאתבדה – לעשות דברים שיזעזעו את כולנו.

אבל אני רוצה לומר, אש"ף עצמו – בזאת אני מסיים, אדוני היושב-ראש – ראש משלחת אש"ף אומר את הדברים הבאים בהתייחסות לעניין זה: כולם צריכים להבין, אנו איננו מגינה של הישות הפלשתינית, כך הוא קורא לה. אם רוצה ישראל לחסוך מעצמה פעולות של ה"חמאס", עליה למהר ולסגת מכל הגדה המערבית וממה שנותרה בו ברצועת-עזה. דבר זה אומר ראש המשלחת של

אש"ף. ואם אנחנו איננו מגיבים על כך ואיננו מביאים לכך ביטוי גם בחוק הזה, אז אנחנו באמת עם של פראיירים, שאולי ראוי לממשלה הפראיירית הזאת. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת שאול יהלום, ואני חוזר על השמות על מנת למנוע אי-הבנות – חברי הכנסת: יגאל ביבי, רפאל אלול, נעמי חזן, עוזי לנדאו, יעל דיין, שאול גוטמן, משה פלד, זאב בנימין בגין ורפאל איתן. בצד השם של רפאל איתן כתוב פני בדש. אני מבין שזה יהיה פני בדש ולא רפאל איתן. הם התחלפו. בבקשה, אדוני חבר הכנסת שאול יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השר יוסי ביילין, יש כאן שני מישורים של התייחסות לחוק המוצע, שהוא בעיקרו יישום של הסכם. ההתייחסות הראשונה היא התייחסות אידיאולוגית. גם אם לא זה הדיון, אלה שמתנגדים לכל ההסכם ולכל התהליך חייבים לומר במשפט פותח אחד: לדעתנו, כל התהליך הוא תהליך של טעות, תהליך שיביא אסון על מדינת ישראל, הוא תהליך שיביא לצדנו מדינה אויבת בתוך כמה שנים, והוא תהליך של ויתור על חלקים מארץ-ישראל ההיסטורית, מארץ-ישראל התנ"כית, מארץ-ישראל שלנו.

אבל אני בא ואומר, בואו רגע ונעשה פסק זמן במסע האידיאולוגי הזה ונבוא ונראה איך חושבת ממשלת ישראל לדידה, על-פי השקפתה, כפי שהיא מציגה לפנינו את החוק הזה, ליישם את ההסכם.

אדוני היושב-ראש, היום הופיע בוועדת החוץ והביטחון לא אחר מאשר ראש השב"כ. לאחר שהופיע ראש השב"כ, בפעם הראשונה בתולדות המדינה, הדובר ואיש יחסי הציבור של הכנסת תדרך את העיתונאים בצורה מפורשת, על-ידי כתב וצילומים, מה אמר ראש השב"כ בוועדת החוץ והביטחון. ובציטוט שמסר מר עמיקם לעיתונאים – ועכשיו ראיתי במו עיני את מר עמיקם מופיע בטלוויזיה – הוא אמר, שראש השב"כ אמר כך: יריחו ועזה הפכו לערי מקלט לרוצחים ולמחבלים ובסיס הכנה לפיגועים; וראש השב"כ מסכים להערכה שאותו מודל עלול להיות בערים שעברו לרשות הפלשתינית. את זה לא אומר איש האופוזיציה; את זה לא אני אומר; את זה לא אומר איש הליכוד ולא איש המפד"ל; אומר את זה ראש השב"כ בוועדת החוץ והביטחון.

הרי הדברים מדהימים. האם זה השלום? על שלום כזה אנחנו מדברים? שאנחנו במו ידינו הופכים ערים לערי מקלט לרוצחים ולמפגעים?

אז אני מבין שיש פסק זמן בטרור, משום שהם לא טיפשים, ומולם עומד שר כמו השר בן-אליעזר ואומר: כדאי לכם. לא רק שכדאי לכם עם שוחד של סכומים עצומים, אלא כדאי לכם גם בלי שוחד, שמי שתזכה בבחירות תהיה מפלגת העבודה. כל פיגוע טרור הופך את כל התהליך המדיני על פניו; אז שבו לכם בשקט עד שנזכה בבחירות. ואני עוד אוסיף לכם כסף כהנה וכהנה לטובת העניין הזה.

אבל הרי אנחנו עם עיניים קצת פקוחות יכולים להאמין לראש השב"כ שלנו, לא לראש השב"כ שלהם, שמענה אנשים וחוטף עורכי עיתונים שלא שמו את תמונת ערפאת בעמוד הראשון; אנחנו יכולים להאמין לראש השב"כ שלנו. מה קורה כאן? אנחנו במו ידינו הופכים ערים לערי מקלט למפגעים, שאולי לפני הבחירות, ובוודאי אחרי הבחירות, יהפכו את המדינה שלנו למדינה עם טרור יומיומי, עם פיגועים יומיומיים? מה קורה לנו? איזו ממשלה יש לנו? הרי הדברים ממש מדהימים.

חושבים שאם יעשו גדר זה יעצור משהו? אני ממש לא מבין. אני כבר לא מדבר על אותם 150,000 תושבים ביהודה ושומרון. אני מדבר על תל-אביב, כפר-סבא, נתניה וירושלים. נניח שבקלקיליה אפשר להקים גדר. אבל האם בירושלים אתה יכול להקים גדר? והאם אפשר למנוע כניסה של ערביי יהודה ושומרון לירושלים, ומירושלים לתל-אביב? הרי הכול שטויות, מי יכול למנוע את הדברים האלה?

אז הולכים במודע לשרפה של רצח, לשרפה של פיגועים, לשנים של גיהנום שיהיה כאן. ומתנחמים בכך שאולי דוחים את זה; משחדים את ערפאת לעשות את זה אחרי הבחירות, כדי להשתתף במסע הבחירות של מפלגת העבודה. ואומר את זה לא אחר מאשר שר השיכון של ממשלת ישראל, שזאת התוכנית שלו.

האם כסדום היינו? לעמורה דמינו? או אולי כחלם היינו?

אדוני היושב-ראש, מכאן צריכה לצאת הקריאה של הרגע האחרון לממשלת ישראל להתפקח. אל תעשו יותר ממה שאומרים לכם אנשי המודיעין שלכם, שלנו, יותר ממה שאומר לכם ראש השב"כ, יותר ממה שאומר לכם הרמטכ"ל, שאומר שהגולן הוא נכס אסטרטגי. אל תעשו יותר ממה שאומרים אנשי המקצוע שלנו. אבל תעשו את זה. לא בעיניים עצומות, לא רק כדי להצדיק פרס נובל שלא היה צריך להינתן, משום שהתהליך אינו תהליך שלום. תעשו את זה, וכל העם יכבד אתכם, גם אם תחזרו בכם ותכו על החטא של כל התהליך. אבל אם תעשו זאת באומץ, בנכונות ובאמת, תרוויחו יותר מאשר אם תמשיכו כסומא בארובה בתהליך הגרוע הזה. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת יגאל ביבי – איננו, הוא מפסיד את רשות הדיבור. כך גם חברי הכנסת רפאל איתן ונעמי חזן. חבר הכנסת עוזי לנדאו, בבקשה. אחריו – חברי הכנסת יעל דיין, שאול גוטמן, משה פלד, זאב בנימין בגין, פיני בדש, נאוה ארד וחיים דיין.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו עוסקים כאן היום במראית עין מכובדת של טיפול ממשלתי בהסכם אוסלו. היה כאן ויכוח. חבר הכנסת דדי צוקר רוצה שהדברים יידונו בוועדת החוקה. חבר הכנסת חגי מירום תובע להעביר את הדיון לוועדת החוץ והביטחון. אני סבור, אדוני היושב-ראש, שהחוק הזה צריך להידון בוועדת הפנים, משום שהיא ממונה על המשטרה, ואותה מחלקה במשטרה העוסקת בעבירות חמורות של הונאה היא זו שצריכה לטפל במדיניות הממשלה הקשורה באוסלו. עובדים על הציבור, מוליכים את הציבור שולל, מרמים אותו, אומרים לו דבר אחד ועושים דבר אחר.

והנה, במסכת ההונאה והרמאות אנחנו רואים את דבריו של שר השיכון בן-אליעזר השבוע, שאומר את הדבר הבא, ואני מצטט מעיתון "מעריב": "העבודה לערפאת: רבע מיליארד דולר תמורת הטלת סגר לפני הבחירות כדי למנוע פיגועים". במלים אחרות, מפלגת העבודה מציעה להעביר לערפאת 250 מיליון דולר כדי שהערבים לא יסתובבו במקומותינו. כך יהיה שקט עד לבחירות. לא משנה מה יהיה אחריהן. ומשיהיה שקט ותהיה תחושה של ביטחון אישי, תזכה מפלגת העבודה בבחירות. כך עיתון "מעריב" מפיו של השר בן-אליעזר.

אדוני היושב-ראש, כמה הערות על נקודה זו. הראשונה, סכנה לדמוקרטיה. הנה עושה מפלגת העבודה קנוניה, עושה יד אחת עם גורמי חוץ, עם אמריקנים, שייתנו את חלקו של הכסף הזה, וזאת אומר השר בן-אליעזר, ועם ערפאת, כדי שייתן שקט על מנת להשפיע על תוצאות הבחירות. האמריקנים אינם אויבינו, אבל יש להם אינטרסים שלהם שלא בהכרח שווים לשלנו. ולערפאת יש אינטרסים מנוגדים לשלנו. והדברים החמורים שעושה מפלגת העבודה – היא מזמינה את שניהם להתערב ולהשפיע לטובתה על תוצאות הבחירות במדינת ישראל.

אגב, אין זה מקרה יחיד. גם לפני הבחירות האחרונות הסתובבו אנשי מפלגת העבודה בארצות-הברית וניסו להשפיע על אנשי הממשל ועל אנשי הקונגרס שלא להעביר את הערבויות שנועדו לעולים, למקומות עבודה לעולים, משום שהללו היו עשויות להשפיע לטובת שמיר בבחירות.

אני רוצה לציין, השר ביילין, התפרסמו ידיעות רבות על מגעיך לפני כן עם נביל שעת' כדי להשפיע על תוצאות הבחירות, באמצעות אש"ף, על ערביי ישראל. וכך גם באמצעות מגעים בין השר סנה ובין כנעאן. אין כאן לפנינו מקרה בודד. יש כאן גורם שיטתי המאפיין את מפלגת העבודה. ואני רוצה לשאול, אדוני היושב-ראש, האם בדמוקרטיה עושים דברים כאלה, או שזאת התנהגות המאפיינת משטרים אפלים בלבד?

היו"ר ד' שילנסקי:

ליושב-ראש יש דעה, אבל כשהוא יושב-ראש הוא איננו יכול להשיב על שאלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ההיבט השני בגישה זו של מפלגת העבודה בעניין הסכם אוסלו. אנחנו רואים לפנינו מדיניות של הונאת הציבור, בכספי הציבור, למען המפלגה. המדיניות של מפלגת העבודה היא לקנות שקט בכסף לזמן מוגבל, עד לבחירות. לא משום שהסכם אוסלו הנדון כאן בחוק הוא הסכם שלום. אדרבה, משום שאין בו שלום. ומשום שאין בהסכם הזה שלום, מבקש פואד בשם מפלגת העבודה ליצור תחושה של שלום מדומה, של מראית עין של שקט עד לבחירות. משום שהמציאות האמיתית היא שאין שקט.

זה שוחד בחירות. וכאן זה לא רק שוחד בחירות לישראלים; זה שוחד בחירות לאש"ף, שוחד פוליטי לאויבינו. אנחנו רואים, שמשתמשים גם בכספים אמריקניים וגם בכספי משלם המסים למען המפלגה, למען מפלגת העבודה. הנה אנחנו רואים מחדש, שגם אם הבולשביזם עבר מן העולם בברית-

המועצות, במדינת ישראל הוא חי וקיים. הבולשביזם במדינת ישראל חי וקיים. המפלגה מעל המדינה. למפלגת העבודה לא חשובה המדינה, לא חשובה הדמוקרטיה, לא חשובים מממשל תקין וסדרים מסודרים. העיקר השלטון.

אם יש דבר שאפשר לראות בו את סממני מפלגת העבודה מלפני הבחירות "מושחתים נמאסתם", כשהיא מכוונת עכשיו לספסלי מפלגת העבודה, הרי אלה הם הדברים של השר בן-אליעזר בשם מפלגת העבודה. שלא לדבר – וזה אולי כדאי שנזכור – שאת כספי משלם המסים האלה אפשר היה, למשל, לנצל למען עיירות הפיתוח, למען שכונות המצוקה, למען המובטלים באופקים. אבל, מפלגת העבודה מעדיפה את הכספים האלה להעביר לאש"ף, כדי להגדיל את סיכוייה בבחירות.

עוד מלה והיא על הכבוד שממשלה זו מקנה לנו כעם. הנה מציע השר בן-אליעזר, בשם מפלגת העבודה, לשלם דמי לא יחרץ בסכום לא קטן – 250 מיליון דולר, דמי כניעה לטרור, לטרור של ערפאת. הרי זה כמו דמי פרוטקשן למאפיה. מה עושים סוחרים שמשתרה איננה יכולה להגן עליהם? משלמים דמי חסות למאפיה כדי שיהיה שקט ברחוב, כדי שיוכלו למכור את סחורתם. אבל, שעם חופשי ישלם דמי חסות לארגון טרור כדי שיטיל סגר מרצון וכדי שיהיה כאן שקט? זה מה שעושה שלטונה של מפלגת העבודה? זה דבר שהוא חמור למדי, ומוטב שעם ישראל ידע על כך ויעניש את הממשלה הזאת, יסלקה בבושט פנים מהשלטון.

והערה אחרונה, אדוני היושב-ראש, והיא הערה לעיתונות. העיתונות, האמורה להיות חופשית, לצערי הרב היא מתגלה כעיתונות מגויסת, ברובה, למען השמאל במדינת ישראל. בתוכניתה של דליה יאירי מדי בוקר אנחנו שומעים כיצד מחלקים זר של שושנים וזר של קוצים. זר של שושנים מגיע ל"גלי צה"ל", לעיתון "מעריב", ל"גר'וסלם פוסט", שהביאו בפני הציבור את האינפורמציה הזאת. אבל זר של קוצים מגיע לכל העיתונים האחרים המתגדרים בשמה של עיתונות חופשית ובאחריותם כמי שמקדמים את המקצוע העיתונאי ומביאים לציבור את מה שהציבור צריך לדעת. להם מגיע זר של קוצים על הטילם מסך של איפול על דבר כה חמור, שבכל מדינה נורמלית אחרת, ודאי בארצות-הברית, היו זורקים מהשלטון ממשלה שכך נוהגת. ניקסון, בפרשת "וטרקייט", עף על הרבה פחות מזה. אצלנו ממשלה זו מוסיפה לכהן על מעשים חמורים למדי, כשחלק מהעיתונות המתקראת "חופשית" נותנת לה אליבי. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת עוזי לנדאו. חברת הכנסת יעל דיין איננה, והיא מפסידה את רשות הדיבור, וכן חבר הכנסת שאול גוטמן. אבל לא חבר הכנסת משה פלד. הוא נמצא. אחריו – חברי הכנסת זאב בנימין בגין, פני בדש, נאוה ארד וחיים דיין.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, "מעמדת כוח ועוצמה פנימית, על רקע הישגיה של מדינת ישראל ביותר מ-47 שנות קיומה, אנו ניגשים לנסות ולפתור את הסכסוך ולהוביל את ישראל ואת האזור, כמעט כולו, למציאות של שלום ושיתוף פעולה, יציבות ופיתוח כלכלי" – אלו אינם דברי שלי, זהו ציטוט מנאומו של שר החוץ מר אהוד ברק אך לפני שבוע, ביום שני שעבר, במליאה, בדיון שהתקיים בהצעות אי-אמון של סיעות האופוזיציה.

החוק ליישום הסכם הביניים באזורי יהודה ושומרון וחבל עזה לא בא לעולם מתוך עוצמה ביטחונית או ערכית של מדינת ישראל. החוק הזה מבטא את ההתקפלות, את הרפיסות, את החולשה ואת נמיכות הרוח השולטות היום במדינה ומובילות את מדיניות ממשלת ישראל.

אני חייב לומר לשר החוץ ולממשלת ישראל כולה: עוצמה מדינית וחוסן חברתי אינם מתקיימים בעקבות הצהרות בומבסטיות לתקשורת והפגנת ביטחון עצמי מופרז. הציבור חש מבוצה ומבוש בעקבות המראות בטלוויזיה של המנוסה מעזה באישון לילה ושל הבריחה משכם, כשהפורעים הפלשתינים מזנבים בכוחות צה"ל.

ואני אומר, כבר אמרו את זה לפני: אסור להדליף משיבות ועדת החוץ והביטחון, אבל כל אחר-הצהריים שמענו את מה שנאמר הבוקר בוועדת החוץ והביטחון על-ידי ראש השב"כ, וגם האמירות של ראש השב"כ אינן מעידות על חוסן מדיני ועמדת כוח.

אמירה ראשונה: יריחו ועזה הפכו לערי מקלט ולבסיסי יציאה לפיגועים, וכך יהיה גם בערים האחרות שנמצאות היום באחריות הרשות הפלשתינית. אמירה שנייה: בקשות ההסגרה של מדינת ישראל עד היום לא נענו. אני מוסיף: רוצחים ופורעים מסתובבים בערי המקלט, וממשלת ישראל ממשיכה בתהליך. הרי בקשות ההסגרה הוגשו לפני תחילת שלב ב' של ההסכם. והנה הפלשתינים מפירים את ההסכמים בצורה בוטה, וממשלת ישראל ממשיכה בתהליך.

סילבן שלום (הליכוד):

למה אתה מתפלא?

משה פלד (צומת):

אני לא מתפלא.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה מצפה מהם למשהו אחר? ציפית לכך שהם יפסיקו פעם? הם ימשיכו עד הסוף.

משה פלד (צומת):

אומרים בתקשורת מה שאמר ראש השב"כ בוועדת החוץ והביטחון: פעילות כוחות הביטחון הפלשתיניים בירושלים נמשכת ותימשך. השר לביטחון פנים – את זה אני אומר, לא ראש השב"כ –

אומר אומנם: אנחנו נילחם ואנחנו נסלק אותם וכו' וכו'. הכול עורבא פרח. הם ימשיכו, כי הם מתוחכמים והם עובדים על כולנו.

אמירה רביעית: הרשות הפלשתינית לא מחפשת ולא מנסה לאתר את ה"מהנדס" בעזה. ואני רוצה להזכיר לכל חברי הכנסת ולעם ישראל כולו: כשכוחות הביטחון הפלשתיניים חיפשו את מוחמד טבוק בקסבה של שכם, הם צרו על הבית שלו 48 שעות, והוא יצא בידיים מורמות ועם דגל לבן. מוחמד טבוק, יושב-ראש "נצי הפתח" בשכם. זאת אומרת, אם הם רוצים, הם יכולים.

אבל אלו לא כל הסטיות וההפרות של ההסכמים. איפה מכת המדינה, שכבר הזכירו אותה לפני, של גנבת המכונות? איפה קידוח הבארות הפראי והלא-מתוכנן? אנחנו כבר עדים ל-600 בארות בקירוב שנקדחו במקומות שאחראית להם הרשות הפלשתינית – בג'נין, ברצועת עזה וכו'. איפה זריקות האבנים בכבישים העוקפים החדשים, שרק תמול שלשום נפתחו? כביש עוקף בית-לחם – יום יום זורקים אבנים. שלשום – על טרנזיט עם ילדים. מי מוכן לקחת על עצמו את האחריות הזאת?

את הסכם הביניים המדובר אסור לקבל, יש לדחות אותו דחייה מוחלטת ונחרצת. יתירה מזאת, את הממשלה שהביאה את ההסכם הזה לעולם יש להוריד מהבמה הפוליטית של מדינת ישראל. הממשלה הזאת איננה ראויה לא לאמון הכנסת ולא לאמון העם. תודה רבה.

יעקב שפי (העבודה):

אבל יש להם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך. חבר הכנסת זאב בנימין איננו, והוא מפסיד את רשות הדיבור.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא ישנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא ראיתיך כמה פעמים כשהסתכלתי לאותו כיוון. אני מבקש סליחה. נכנסת כל כך בשקט ובצניעות, שלא שמתי לב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תודה רבה, אדוני היושב-ראש. בדרך כלל מקבלים הערות כאלה כסגולה לאריכות ימים.

היו"ר ד' שילנסקי:

שזה יהיה מכל הלב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אם לא לאריכות ימים, לפחות לאריכות ההופעות במליאה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לשני הדברים יחד, בבריאות טובה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

חברי הכנסת, אני אומר דברים אחדים, לא ארוכים מדי, לגבי הצעת החוק גופא, ואחר כך אנסה להסביר את הקלקלות של המסגרת שלה.

לא רבים מן החברים אולי יודעים, שלפני שנים אחדות נעשה בכנסת ניסיון לגבש הצעת חוק שתביא בסופו של דבר למה שאז קראו "חנינה גורפת" לחיילים, לאנשי כוחות הביטחון שלנו, אשר השתתפו בניסיון לרסן את האלימות הערבית בשומרון, ביהודה ובחבל עזה, ואחדים מהם פגעו אגב כך בתושבים הערבים, לא רק שלא לצורך אלא אפילו באופן חמור ועברו עבירות חמורות מאוד גם על החוק וגם על המוסר האנושי היסודי. אני נמנית עם אלה שחשבו שאין מקום לחוק כזה בספר החוקים הישראלי. הבעתי את התנגדותי לו, חוק כזה טוב שלא נחקק, ואכן הוא לא נחקק.

כבוד השר ביילין, אני אומר את הדברים האלה לגבי פרק ד' בהצעת החוק: תובענות כנגד המדינה. אני מבקש לומר לך, שאני מצר מאוד על הנוסח כפי שהוגש. מובן שצריך לשמור על איזון. לא ייתכן שנוכל לקבל תביעות גורפות על כל מעשה שנעשה או לא נעשה. אבל כאשר מניחים הצעת חוק כזאת מונעים מראש, חוסמים מראש, מאיש, מאשה, מילד, ממשפחה, שחושבים שבשלב מסוים נעשה להם עוול בלתי מוצדק, שגם אתה ואני אולי נחשוב שאין להצדיקו גם בדיעבד. חסימה כזאת בפני הרשויות, חסימה כזאת בפני דלתו של בית-המשפט העליון בשבתו כבית-דין גבוה לצדק כנגד ההחלטות של המדינה, אני חושב שהיא לא טובה, לא ראויה. אני רוצה להביע את תקוותי, שאם לא

ברצונכם, אז תבינו שיש בכנסת התנגדות מספקת לנוסח החמור הזה כפי שהממשלה הביאה אותו לכנסת. לא טוב שיהיה חוק כזה בספר החוקים שלנו, אולי אפילו לא יעמוד אם יהיה.

אבל, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו עוסקים במידה רבה בתיאוריה. הצעה כחולה, דף כחול, עולם כמנהגו נוהג. גור נמרים ברח מה"ספארי", חברי הכנסת בשבוע שעבר ברחו למשחק הכדורסל, משחק הפרידה למיקי ברקוביץ, 2,000 הסתייגויות, יום תאונות דרכים, עולם כמנהגו נוהג.

אני ביקשתי להגיד לחברים בשבוע שעבר, מעטים נכחו בדיון הכדורסל ההוא, שאני כגיאווגר חש שאנחנו הולכים על קרום דק מאוד, ושהר הגעש הזה, יום יבוא והוא לא ירחק, אכן יתפרץ.

אזכיר נשכחות. הממשלה הודיעה לפני כשנה וחצי לכנסת את ההודעה הבאה: "הידיעה שכאילו יש הסכם בין ה'חמאס' לבין אש"ף על חלוקת תפקידים, כאילו, כדי שלא תהיה מלחמת אחים אבל יאופשר פיגוע – הובהר על-ידינו גם בקהיר וגם במקומות אחרים, שזה קו אדום, ואם הוא ייחצה, לא יהיה הסכם ולא מימוש. זו היתה הודעה מוסמכת של הממשלה מפי הדובר המוסמך שלה".

היום אנחנו יודעים, שאין להשתמש במלים השגורות על לשונם של ילדינו, "כאילו". זה לא כאילו. החל מיום ו' לפני עשרה ימים יש הסכם כזה בדיוק בין אש"ף לבין ה"חמאס". היתה הודעה משותפת של אש"ף ו"חמאס" בקהיר ביום 22 בדצמבר, אותו יום ו', ועל-פיה "תנועת ה"חמאס" שמרה על עמדותיה ביחס לשתי הבעיות הללו: הבחירות והמחויבות של הרשות הלאומית הפלסטינית, יחד עם אי-חיוב אף אחד להחרים את הבחירות". זו המתנה שה"חמאס" נתן לאש"ף, לא יקראו להחרים את הבחירות. בתמורה, יחד עם כך, שה"חמאס" שמה לה למטרה לא להביך את הרשות.

היו פירושים שונים לאמירה הזאת, ואולי לא היה הסכם, ואולי הכוונה בלתי מזיקה. אני מפנה אותך, כבוד השר, להודעתו של נציג אש"ף במשא-ומתן עם ה"חמאס", סלים זענון, הלוא הוא אבו-אדיב. וכך הודיע ביום ו' האחרון, 29 בדצמבר, בהיותו ברמת-עמון: "משלחת הרשות הסתפקה בשלב זה בחיוב ה'חמאס' שלא להביך את הרשות, האחראית לביטחון באזורים שאותם קיבלה, כשם שאינה מתירה פעולות היוצאות מן השטחים שאותם קיבלה".

, בשטחים החומים, בערים Aברור מכך שיש רשות מטעם אש"ף ל"חמאס" אומנם לא לפגוע בשטחי שקיבלו ומתוכן, אבל רשות מפורשת לפגוע בכל מקום אחר.

זה יהיה הנושא היחיד שאני אעסוק בו בעוד דקה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מצטער, אני לא יכול לתת לך דקה. אני יכול לתת לך חצי דקה, אבל לא יותר, כי אנחנו היום מקפידים על הזמן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני חשבתי ששמעתי נאומים יותר ארוכים, אבל אין לי טענה.

אדוני השר, כדי שלא יהיה שום ספק, ממשיך סלים זענון ואומר: "אם רוצה ישראל לחסוך מעצמה מבצעים של ה'התנגדות', כי אז הטוב ביותר מבחינתה שתמהר לסגת מכל האדמות בגדה המערבית ומן היתרה שנשארה ברצועת עזה, 30%, משום שאיננו מגיני ישראל".

הוא חזר כמעט מלה במלה על דברים שאמר ימים אחדים קודם. ואני שואל אותך: הבסיס להסכם, שאנחנו מתבקשים לאשר את החוק הקשור אליו, לא היה שאש"ף אכן יהיו מגיני ישראל? זה כל הסכם אוסלו: במקום שאנחנו נטפל ב"חמאס", שאש"ף יטפל בשמנו ובעבורנו ב"חמאס".

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לסיים בדברים מפורשים שהודיעה הממשלה לכנסת ביום 18 באפריל 1994 מפי הדרג המוסמך ביותר להודעה כזאת, וכך נאמר: "ברצוני להבהיר, שכל סיכום או הסכמה בפועל של אש"ף עם ה'חמאס' על אפשרות של המשך הטרור על-ידי ה'חמאס' בהסכמת אש"ף, ימנע הסכם וימנע את מימושו".

לצערי, הלכתם והידרדרתם. את ההסכם לא מנעתם למרות הידיעה הזאת. אני חושב שעליכם, מבחינה מוסרית, אם לא מבחינה מדינית וביטחונית, לממש התחייבות זו של הממשלה ולמנוע את המשך מימוש ההסכם. כי אם לא כך יהיה, ההתפרצות הזאת אשר בוא תבוא עלינו, אומר בצניעות, כפי שאמר היושב-ראש, תהיה לנו מאוד בלתי נוחה. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת נאוה ארד. אחריה – חבר הכנסת חיים דיין.

פיני בדש (צומת):

מה אתי?

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, חבר הכנסת פיני בדש, שמך רשום כאן בצד באותיות קטנות. אני כבר קראתי בשמה של חברת הכנסת נאוה ארד, תתאזר בסבלנות חמש דקות. זה הנוהג. היה רשום חבר הכנסת רפאל איתן, ובצד באותיות קטנות היה רשום חבר הכנסת פיני בדש. אתה צודק. אם כך, אחרי חברת הכנסת נאוה ארד – חבר הכנסת פיני בדש. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין. לאחר מכן חברי הטוב חבר הכנסת עובדיה עלי יחליף אותי, כדי שאני אוכל לדבר. לא עכשיו, חבר הכנסת עובדיה עלי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני צריך להביא עניבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה צריך להביא עניבה? יפה. זה ההדר. בבקשה, חברת הכנסת נאווה ארד.

נאווה ארד (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת בגין יצא – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

יש לך טעות, גברתי. בפעם הקודמת הייתי ואמרו שלא הייתי, ועכשיו את טוענת שיצאתי ולא יצאתי.

נאווה ארד (העבודה):

חבר הכנסת בגין, אני רוצה לומר לך, שטוב שיהיה חוק כזה בספר החוקים של מדינת ישראל.

פיני בדש (צומת):

טוב למי? טוב לערבים? טוב ליהודים?

נאווה ארד (העבודה):

טוב למדינת ישראל, טוב לשלום, טוב גם לשלום שאני מאמינה שאנחנו נחתום בעתיד עם סוריה.

מאוד מוזר בעיני, שהליכוד, שבעצם כבר הכיר בהסכם אוסלו, הפך את ההצעה הזאת, שהיא התחייבות מדינת ישראל על-פי הסכם שנחתם, להצעת אי-אמון בממשלה. אני מאמינה שהכנסת תצביע אמון בממשלה. אני מאמינה שהכנסת תצביע אמון בהסכם אוסלו.

ונימה אישית, יושב כאן השר יוסי ביילין. אנחנו שנינו השתתפנו לפני הרבה שנים בפגישה עם נציגי אש"ף שהשר ביילין יזם. היה אז נייר מוסכם. לא חתמנו עליו באותו יום. היינו קבוצת חברי הכנסת מול קבוצה של הנהגת אש"ף. ראינו אז, כפי שראינו לפני הרבה שנים, במשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, שיש עם פלשתיני, שהרוב בעם הפלשתיני רוצה שלום, שיש עם מי לדבר. אבל אז פשוט לא האמינו לנו. אני חושבת שהיום שנינו זכינו להימנות עם אלה שיצביעו קודם כול על החוק הזה, שהוא ביצוע התחייבויות של מדינת ישראל לפי הסכם הביניים שכבר נחתם, ואני משוכנעת שאומנם יבצעו את ההסכם.

אבל כאן אני פונה אליך, אדוני השר, כנציג הממשלה. דיברו כאן על נושא האסירים. מובן שחברי כנסת שונים דיברו על הנושא כל אחד על-פי דרכו. אתה יודע כמוני שקיימת בעיה של אסירות פלשתיניות, ואני לא מדברת על מה שהיה בלשון הדיבור השגורה – אסירות עם דם על הידיים. יש אסירות שלדעתי חובה עלינו לבדוק עכשיו ולראות אם אפשר לשחרר אותן. אין שום סיבה בעולם שאנחנו נצא שנה אחרי שנה לאומות המאוחדות – השנה זה יהיה במרס – למפגש בין-לאומי בנושא קידום מעמד האשה, ופעם אחר פעם תעלה השאלה של אסירות פלשתיניות, כאלה שגם משרד החוץ, כשאתה היית במשרד החוץ, אמר בזמנו, שעל-פי בדיקת תיקיהן ניתן לשחרר אותן.

זה נושא שאנחנו עוסקים בו באופן אישי, בודקות אחת אחת, וכאשר אנחנו מופיעים באו"ם, אם יכולנו להוכיח שבאמת לא היתה שום סיבה מוצדקת לשחרור, לא היתה שום סיבה מוצדקת לשחרור. אבל לא יכול להיות מצב, שאנחנו בארץ מטפלים בנושא, מתערב איזה גורם חיצוני, ומשחררים אותה אסירה. עדיף שאנחנו נשחרר את האסירות.

אדוני היושב-ראש, אף שאני יודעת שדעותיך שונות, אני מאחלת מעל הבמה הזאת לראש הממשלה ושר הביטחון שמעון פרס, שנזכה, ואולי עוד בכנסת הזאת, לאשר חוק שיאשר את ביצוע התחייבויותיה של מדינת ישראל לפי הסכם שלום בינינו לבין סוריה. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת פני בדש, ואחריו – לחבר הכנסת חיים דיין.

פני בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, אני חושב שביצוע הסכם אוסלו ב' והפינויים העמידו את צה"ל באור די מבזה. זה היה די עלוב לראות את כל הפינויים, את הבריחה מג'נין, משכם, את המרדף של הפלשתינים אחרי צה"ל עם שרפת הדגלים. זה נראה רע, נראה משפיל. גם אם עושים את זה, אפשר לעשות את זה אחרת.

גם כל החיפזון של הכבישים העוקפים, שהם כבישים מאוד מאוד לא בטוחים – לא מזמן נסעתי בכביש כזה, רק לבחון אותו – עם חוסר התחשבות בסביבה.

גם הרעיון שעלה ביומיים האחרונים, של תשלום פיצויים לפלשתינים בעקבות האינתיפאדה. חשבתי שהפלשתינים הולכים לשלם לנו פיצויים על האינתיפאדה. לא הבנתי שזה ההיפך. אבל, שיבואו היועץ המשפטי לממשלה ועוד כמה חכמים עם הצעה שנתחיל לשלם פיצויים לפלשתינים על הפגיעות באינתיפאדה, כאשר האינתיפאדה עצמה גרמה נזק כלכלי אדיר למדינת ישראל – שלא לדבר על נזק בנפש וברכוש. אז כל מי שבא עם הרעיון, תסלח לי, אדוני השר, הרעיון המטופש הזה, אני מקווה שאתה מצדד בראש הממשלה שמתנגד לרעיון הזה, אבל מי שבא עם הרעיון הזה, זו כבר הלקאה עצמית או הרס פנימי שאי-אפשר להסביר אותו בכלל.

קראתי השבוע, שהשר פואד בן-אליעזר הציע להקצות לערפאת רבע מיליארד דולר כעסקה. אני מניח שגם אתה קראת את זה, כדי – –

השר י' ביילין:

שמעתי על זה כמה פעמים.

פיני בדש (צומת):

אם שמעת את זה כמה פעמים, סימן שזה מרגיז את כולם.

– – שהפלשתינים יעשו סגר מרצון לכמה חודשים על מנת שחם וחלילה לא יהיה פיגוע, ואני מקווה שלא יהיו פיגועים, אבל כדי שיהיה שקט עד הבחירות. כי פיגוע בתחומי "הקו הירוק" יכול לפגוע בסיכויים של מפלגת העבודה לעלות שוב לשלטון. אז הוא מציע לתת לערפאת רבע מיליארד דולר כדי שישב בשקט ולא יעשה פיגועים.

אני לא מבין בכלל את הרעיונות האלה. איזה רעיונות עולים פה? זה בכלל המשך של כל מיני תהליכים שנעשים בחופזה, בחוסר מחשבה. יכול להיות שאנשים שנמצאים בתוך המערכת, רצים בתוך המערכת, אבל כפי שאומרים, אורח לרגע רואה כל פגע; אלה שרואים ומסתכלים מהצד, רואים דברים שהם פשוט לא מובנים לשכל הישר, ואלה שבפנים אולי לא חשים את הסחרור במעגל הזה ואת הקצב המטורף של הפינוי. מה החיפזון? אפשר לעשות את זה יותר לאט, לבחון את הדברים.

אני רואה את ערפאת ברמאללה, כולם יורים באוויר, והוא אומר: אני כבר רואה את ירושלים, אנחנו או-טו-טו בירושלים. ערפאת, מהיום שהתחלתם לנהל משא-ומתן אתו, אומר: ירושלים בירת פלשתיין. לזכותו ייאמר שהוא אומר את זה כל הזמן, הוא לא משנה את דעתו. אבן-אבן נבנה את הדרך לירושלים. הוא מדבר בכל מסגד בשקט על שחרור ירושלים. באיזה מקום הוא אומר: יהיה בסדר, הוא ייתן ליהודים לבקר בכותל. והנציגים שלו במזרח-ירושלים, שממשיכים עם כל המוסדות שלהם – ולמרות החוק שחוקקתם פה, מאפשרים לשרי חוץ ולאחרים לבקר שם, אף שיש חוק ואתם יכולים למנוע את זה ואפשר לסגור, אתם לא עושים את זה.

הוא כל הזמן מדבר על ירושלים. אני שואל אותך, אדוני השר, מדוע לא עוצרים ואומרים לו: בוא נדבר על ירושלים? כולכם אומרים: ירושלים בכלל לא ניתנת לחלוקה, ירושלים בירת ישראל. שום דבר,

קונסנסוס לגבי ירושלים. והוא מדבר אחרת. אז למה להתחיל לתת לו, ולתת לו ולתת לו ולהגיע עד ירושלים, ובסופו של דבר תגיעו למצב שתגידו: אם לא ניתן את ירושלים, כל מה שנתנו יתפוצץ, תחזור המלחמה, תחזור האינתיפאדה, אז ניתן לו גם את מזרח-ירושלים. או שלא תיתנו לו ולא עשינו כלום; נתתם לו הכול – יהיו פיגועים ועוד פעם תהיה מלחמה. למה לא עוצרים מהנקודה שהיתה קודם ופותרים את בעיית ירושלים?

היו לי ויכוחים עם יעל דיין, והיא אמרה: או, אתה רוצה עכשיו לדבר על ירושלים? אתה רוצה לפוצץ את הסכם אוסלו? אתה רוצה לפוצץ את המשא-ומתן? מה זאת אומרת, אם אתם מדברים על ירושלים, שלא ניתנת לחלוקה, אז תבהירו את זה חד-משמעית. דברו אתנו על ירושלים. הסכים לתנאים של ירושלים – תמשיכו הלאה.

אני שומע על קידוחי מים בלתי חוקיים. רק התחילו קידוחים מימין, קידוחים משמאל. כל היום אני שומע על קידוחי מים שנעשים. בעטרות כבר יורים על המטוסים, זורקים אבנים על מטוסים. דרך אגב, גם אני חטפתי אבנים כשהייתי במטוס בעטרות. ירי עוד לא, אבל בבירת ישראל אני נוחת בעטרות, שני ג'יפים רצים אחרי המטוס עם נשק, עם טלסקופים, שחם וחלילה לא יפגעו בו.

אתם מדברים על שלום? בתוך ירושלים בירת ישראל. שלא לדבר על הנזק הכלכלי שהגנבות גורמות. הם אפילו לא עושים מאמץ הקטן ביותר למנוע את הנזק הכלכלי, את הפגיעה הנפשית באנשים כשנכנסים בלילות לבתים וגונבים כל מה שאפשר, כל מה שנע בשטח. שמעתי היום בתקשורת את ראש המועצה האזורית גלבוע שאומר: מכת הגנבות – פשוט אי-אפשר לתאר מה שקורה.

מצד אחד אנחנו מקיימים בקצב מזורז את ההסכמים כפי שהבטחתם, ומצד שני הצד השני עושה מה שהוא רוצה. כשרואים איך צה"ל בורח מהערים, וכשרואים שעל כל דבר שהם עושים או מפירים אין תגובה, אין וטו, אז אני חרד לגבי העתיד.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים דיין, ואחריו – סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הממשלה ניגשה, מייד כשהיא נבחרה, למהלכים גורליים העלולים להביא הרס על מדינת ישראל, כאשר האופטימיות שיש לממשלה הזאת, לעומת כל מה שאנחנו רואים במציאות העגומה של ימינו, מובילה כל אזרח במדינת ישראל וכל חבר כנסת שיושב פה למחשבה – אולי יצליח, אולי לא יצליח, אבל המצב הביטחוני הולך ומידרדר.

אני חושב, שהרשות הפלשתינית יש לה רק כיוון אחד. אם מדובר על ארגון שנקרא ארגון אש"ף, וראשי התיבות של אש"ף הם ארגון לשחרור פלשתינ, השאלה – איזה פלשתינ הוא רוצה לשחרר, ואתם פשוט עוזרים לו לשחרר את כל אדמות מדינת ישראל. ראינו זאת גם ברמאללה כשהוא עמד שם, כשקיבלו את רמאללה, והוא אמר, והוא חוזר ואומר, שהיעד הסופי שלהם הוא ירושלים, אם

נרצה ואם לא נרצה. מה יקרה אם ירושלים תעמוד במחלוקת, כפי שהכריז גם ראש הממשלה יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, וגם ראש הממשלה הנוכחי, שמעון פרס, שהיא לא למשא-ומתן? אז מה, תבואו ותביא עלינו הפתעה נוספת?

מה שקורה היום הוא פשוט להכניס מובלעות קטנות בתוך יהודה ושומרון. אנחנו אומנם מדברים על חקיקה שנותנת סמכויות שיפוט והוראות אחרות לרשות הפלשתינית. את מי הם ישפטו? הם יכניסו לכלא רוצחים? הרי אחת המחלוקת שהיתה לנו עם הרשות הפלשתינית לגבי שני הרוצחים שרצחו בוואדי-קלט היתה אם הם יוסגרו למדינת ישראל למשפט או לא יוסגרו. אתם ויתרתם על הסעיף החשוב הזה, שרוצחים יוסגרו למדינת ישראל. היום אתם אומרים, שאתם סומכים על הרשות הפלשתינית שתעשה בהם מה שהיא רוצה, בו בזמן שאנחנו לא משחררים רוצחים שידיהם מגואלות בדם.

שיתוף הפעולה הנוכחי בין הרשות הפלשתינית לבין משטרת ישראל – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בן-שימול היה צדיק גדול. אנשי המחתרת היהודית צדיקים גדולים. שחררו אותם. לא רצחו אף אחד.

חיים דיין (צומת):

חבר הכנסת דראושה, אתה יודע שהדעות שלנו מנוגדות, אבל לפחות יש דעה אחת שאני ואתה בעדה: לא לרצוח.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני בעד לא לרצוח. אני בעד שזה יהיה לגבי יהודים ולגבי ערבים.

חיים דיין (צומת):

אם אנחנו לא בעד רצח – ודאי וודאי שאצלכם עוד קיים מושג הנקמה. אצלנו הוא לא קיים. אבל אצלנו יש המושג להביא רוצחים לדין. זה מה שמדינת ישראל רוצה – להביא לדין אותם רוצחים ששפכו דם של חפים מפשע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תתפלא כמה יהודים רוצחים יהודים. אין עם נבחר וטהור שאינו רוצח. גם יהודים רוצחים וגם ערבים. אני נגד הרוצחים מכל הסוגים.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, שיתוף הפעולה בין הרשות הפלשתינית לבין מדינת ישראל עומד בספק, ודבר זה אני יכול לומר לך לאור הגידול האדיר של עבירות הרכוש, של גנבות בעלי החיים בקו התפר, בעקבות הנזקים שהם גורמים – –

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אולי עוד חצי דקה.

היו"ר ע' עלי:

אתן לך עוד חצי דקה.

חיים דיין (צומת):

– – בעקבות גנבות הרכוש שעולות וגדלות, בעקבות גנבות בעלי החיים שלא מצליחים להשתלט עליהן והנזקים האדירים שנגרמים.

אני יכול לבוא ולומר דבר אחד: קיים, לצערי הרב, שיתוף פעולה – ואחשוף את הדברים בצורה הקשה ביותר – ביניהם לבין סוחרים ישראלים, שרוכשים כלי רכב לאחר תאונה עם הרשיונות ומוכרים את הרשיונות האלה לגדה על מנת ששם יזמינו כלי רכב גנובים ממדינת ישראל ושם רק יחליפו את מספר הרישוי. אני מקווה שאולי בימים הקרובים יתחילו לעשות משהו בעניין הזה.

חברי אומנם התייחס לנושא קידוחי המים. נזק בלתי הפיך. אם באזור ג'נין מתחילים לקדוח מים, אני לא אתפלא אם יום אחד יעברו על תעלה שהיא תת-קרקעית שמובילה מים לאזור גן-השלושה, לסחנה, ולאזור הזה שמקבל את כל המים, וייבשו את האזור שלנו.

יש הסכמים, והם אינם עומדים בהסכמים. אני חושב, שמדינת ישראל צריכה לשים קו – ללכת סעיף כנגד סעיף, ולא לומר, הם בהתארגנות. אני חושב שהם בהתארגנות ואנחנו בחששות. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה. חבר הכנסת דב שילנסקי, בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

נדמה לי שניתנה לי רשות הדיבור, חבר הכנסת דראושה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש השב"כ הודה היום בוועדת החוץ והביטחון, שעזה ויריחו הפכו לערי מקלט לפורעים ביהודים. אנחנו התרענו כל הזמן שכך יהיה. קיוונו שהתרעתנו לא תתגשם. אך, לצערנו, היא מתגשמת. אך הדבר חמור יותר. הוא מתריע, שגם יתר הערים שנמסרו עכשיו לידי יאסר ערפאת, המרצח ואנשיו, והערים ביש"ע שעוד יימסרו לו, ייהפכו לקינים של מרצחי יהודים.

ממשלת הכניעה והתבוסה השולטת היום בישראל אינה מודאגת מהסכנות האלה. מה מטריד אותה? היא חוששת, שבגלל הפיגועים היא לא תזכה בבחירות הבאות. שום דבר לא חשוב, רק השלטון. מה הפתרון? איך מתגברים על זה? הנה בא שר נכבד בישראל, מראשי השלטון, האיש שניצח על מערכת הבחירות והביא אותם לשלטון, ויש לו פתרון: ניתן למרצחים כסף, רבע מיליארד דולר. אתם יודעים כמה זה רבע מיליארד? 250 מיליון דולר. תעשו חשבון מה אפשר לעשות, אילו בעיות מצוקה אפשר לפתור בסכום שכזה. אבל זה משני. ניתן למרצחים 250 מיליון דולר, שעד לבחירות לא ירצחו יהודים.

כשקראתי על כך ושמעתי ברדיו חשבתי שזו עליילה. שפואד יציע דבר כזה? והנה אני נוסע בדרך מתל-אביב, עולה לירושלים ושומע, מראיינים את פואד, והוא מודה. הוא אפילו מתפאר בהצעה הגאונית, בהמצאה הגאונית. חשבתי לעצמי, עד היכן הידרדרנו, היכן הבושה. מה זה, הכול כיסא? אומר שר בישראל, אנחנו ניתן למרצחים כסף שלא ירצחו יהודים עד לבחירות, על מנת שאנחנו נוכל שוב לקבל את השלטון. ומה יהיה אחרי הבחירות? תקבלו את השלטון ואז יישפך הדם?

חיים דיין (צומת):

אז ימשיכו לרצוח.

דב שילנסקי (הליכוד):

ואז הם יגידו: אנחנו התחייבנו, אתם שיחדתם אותנו, רק עד לבחירות. נניח שהם יקבלו את השלטון. יגידו, עכשיו מותר לנו לרצוח, לשפוך דם יהודי כמים. לא אכפת לכם שום דבר?

אדוני השר יוסי ביילין, אתה יודע שאני רואה בך אחד הגורמים היסודיים שמביאים את האסון בישראל. אוסלו א', אוסלו ב' – אוסלו, אוסלו. אבל אני בטוח שאתה לא היית מידרדר עד לדרגה כזו. איך אתם, אנשי המפלגה של פואד, לא זועקים? אנחנו צריכים לזעוק? אתם הראשונים שצריכים לזעוק. אתם צריכים לשאול: פואד, מה קרה לך?

הכסף שיינתן לפורעים, יינתן מהמסים של כל אחד מאתנו. גם מהכיס שלי ייקחו כסף, על מנת לתת לפורעים. תחשבו על הנקודה הזו: יש משפחות שכולות בישראל, קורבנות הטרור הערבי. האבא,

האמא, האח והאחות, מהם ייקחו כסף, על מנת שרוצחי יקריהם יוכלו לבלות וליהנות בכסף הזה. איזה דבר איום, אין להעלות את זה על הדעת, בושו והיכלמו אנשי השלטון.

אין לי זמן, זמני עומד להסתיים, אני רוצה להגיד לכם: הרי בכל זאת אתם חלק מהעם, איך אתם לא חושבים על המחר, על העתיד? אני מתנגד לגישה העקרונית שלכם מבחינת הזכות על ארץ-ישראל, מבחינת הביטחון, אבל פה מדובר על חיים, על עתיד של אומה. עם נרדף, עם ששחטו אותו, עם שהלך אלפיים שנה בחשכת הגולה. הגיע לישועה, הגיע לעצמאות – ואצלכם תאוות השלטון מדרדרת אתכם עד כדי כך.

יש עוד שירות אחד שאתם יכולים לעשות לעם הזה במצב הזה: שראש הממשלה ילך לנשיא. ככל שילך מהר יותר, תהיה ברכה גדולה יותר לעם ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא לא יקבל את ההצעה שלך.

דב שילנסקי (הליכוד):

יכול להיות שתהיה לו התעלות.

היו"ר ע' עלי:

אחרי שישמע את חבר הכנסת שילנסקי, יכול להיות שישתכנע.

דב שילנסקי (הליכוד):

עליתי לדוכן, אני כבר לא יכול לדבר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש לו רוב, והוא רוצה להמשיך עד סוף הקדנציה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, אני כבר לא יכול לענות לך. רשות הדיבור לחבר הכנסת, ידידי עובדיה עלי, שאני מודה לו על שרץ בחיפזון להביא את העניבה ולהחליף אותי. הוא אולי יענה לך.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, נדמה לי שהצעתו של השר ביילין בזמנו, להגיע להסדר הקבע עוד טרם החתימה על הסכם אוסלו ב', היתה ההצעה ההגיונית והנכונה. אני מקווה שאני לא מקלקל לך, אבל לדעתי הנוסחה הזאת הרבה יותר טובה ממה שקורה היום. אם היינו הולכים להסדר קבע, לשיטתה של הממשלה, לפחות היינו יודעים למה אנחנו נכנסים ועל מה אנחנו מדברים. הפתרון בשלבים – אוסלו א' ואוסלו ב' – עם כל מה שמשתמע ממנו ועם כל מה שניתן, יקשה מאוד עלינו כאשר נלך למשא-ומתן על הסדר הקבע, אדוני השר. אתה, כמי שמלווה מקרוב את כל המשאים-ומתנים, כפי שאמר בצדק ידידי הטוב שילנסקי, יש לך יותר מאשר טביעת אצבעות בהשגת ההסכמים שהיו עד כה. אתה בוודאי מודע טוב מאחרים, מהי המשמעות הרת הגורל למדינת ישראל – תבוא למשא-ומתן על הסדר הקבע.

אנחנו שומעים היום מפיו של ערפאת, ורבותי חברי הכנסת, כדאי לכרות אוזן לנאומיו של ערפאת, במיוחד כאשר הם נאמרים לקהל שלו, ובמיוחד כאשר הם נאמרים בערבית. כאשר אני שומע מפיו שהוא מדבר על ירושלים בירת פלשתיין, ולאחרונה ראיתי שניציגים שונים של הממשלה מתבשמים, מתגאים ואולי גם מברכים על כך שמשוהו התמתן בהתבטאות שלו – הוא כבר לא מדבר על ירושלים כולה כבירה של המדינה הפלשתינית שבהתהוות, אלא הוא כבר מדבר, בהתבטאויות המתונות שלו, על ירושלים אל-שרקיה, מה שנקרא ירושלים המזרחית, שהיא בירתה של המדינה הפלשתינית. אחרי שכבר ויתר והלך צעד אחד לקראתנו, הוא מדבר היום כך. היות שנרמז לו על-ידי נציגי הממשלה, כך קראתי היום בעיתון "הארץ", שההתבטאויות שלו מרגיזות וכדאי שימתן אותן בנושא ירושלים, באחד מביקוריו באחת הערים, נדמה לי בטול-כרם, הוא אמר שהוא מדבר על ירושלים המזרחית כבירת המדינה הפלשתינית.

אני מקווה שהממשלה תעמוד בדיבורה ובהבטחתה. אני מזכיר לשר ביילין: עמד כאן ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, כאשר הציג את הסכם אוסלו בפני מליאת הכנסת, ואמר בצורה שאינה משתמעת לשני פנים: ירושלים המאוחדת תישאר בירתה הבלבדית של מדינת ישראל לצד נצח. הנושא הזה הוא נושא שבהסכמה לאומית, הוא מעל ומעבר לכל ויכוח פוליטי. שמענו את דבריו כאן במליאת הכנסת, ומי שניהל אתו פגישות באותם ימים, בוודאי שמע את הדברים האלה מפיו בצורה חד-משמעית. אני מאוד מקווה שבקטע הזה הממשלה תעמוד על שלה בעניין ירושלים.

חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם ללא כחל ושרק: מי שינהל את המשא-ומתן על הסדר הקבע, ייתקל בקושי בעניין זה, וכדאי שנדע זאת בעוד מועד. הם אומרים זאת חזר ואמור בכל הזדמנות שרק נקרית בדרכם. הם מדברים על מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים, בראשותו של הנשיא יאסר ערפאת. אלה הדברים שנאמרים, וכדאי שכבר היום נבהיר להם חד-משמעית אנה פנינו מועדות והיכן אנחנו מסרטטים את הקווים האדומים.

אני לא רוצה להיכנס כרגע בכלל לסוגיה של אוסלו א' ואוסלו ב'. אלו עובדות בשטח, שהדיון סביבן כרגע הוא דיון עקר, כך אני חושב. אני לא חושב שאפשר להחזיר היום את הגלגל אחורנית בנושא עזה, בנושא יריחו או בנושאים אחרים. יש כאן דברים שנקבעו והם די בעייתיים, אבל בואו נראה מה עושים הלאה.

נושא שני שיעמוד ללא ספק על הפרק הוא נושא המדינה הפלשתינית. אני מאוד מודאג מכך שמפלגת העבודה חושבת או מתכננת למחוק מן המצע שלה את ההתנגדות למדינה פלשתינית. סביב העניין הזה היה ויכוח גדול במפלגת העבודה, כזכור, ערב הבחירות ב-1992. עובדה היא, שמפלגת העבודה חושבת כך היום ונשמעים קולות כאלה לא מהשוליים ולא מהספסלים האחוריים. זהו נושא שצריך להעסיק אותנו.

לזכותכם ייאמר, כי הפעם אתם באים עם מסר נכון ואמיתי לעם, ואין כאן עניין של הונאת העם או הולכתו שולל. תאמרו את הדברים חד-משמעית לבוחר. אני מודאג מאוד מהמגמה, ואני מקווה שלא תנצחו ולא תרכיבו את הממשלה הבאה, אבל לפחות בעניין זה תאמרו את האמת לעם ותבואו עם מצע ברור לקראת הבחירות הבאות. המים האלה מחלחלים כבר זמן רב, הגחלים האלה לוחשות תקופה ארוכה ברבדים רחבים של מפלגת העבודה, והעניין הזה מאוד מדאיג אותי.

רבותי חברי הכנסת, אנחנו עדיין נאבקים על הקיום שלנו. מי שחושב שבעזרת הסכם כזה או אחר, שהוא על הנייר, עם הפלשתינים, הגענו אל המנוחה ואל הנחלה – אני חושב שהוא טועה טעות מרה. יש לנו סכסוך אידיאולוגי אתם. הם אינם משלימים עם עצם ישיבתנו כאן במדינת ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה טועה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אם אני טועה, הלוואי שאתבדה. אני שומע את הקולות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש שינוי דרסטי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה אומר שיש שינוי דרסטי. אני אומר שהדברים האלה אינם רציניים. בעינינו, בעיני המפלגות הציוניות, מפלגת העבודה והמפלגות הדתיות יש הסכמה בנושא ירושלים ובנושא זכות השיבה. על אלה אין מחלוקת פוליטית. אבל הפלשתינים לא מכירים בזה.

שמעתי כאן חבר כנסת שאומר, המציאות טופחת על פניכם. יש שקט. אין פעולות של טרור. באמת, לאחרונה, בחודשים האחרונים היה שקט יחסי. אם כך, מדוע שר בכיר בממשלה מציע לתת דמי

חסות, דמי לא יחרץ לפלשתינים, שיואלו בטובם להטיל על עצמם סגר מצרן עד לבחירות? אם המצב טוב כל כך, מדוע להציע הצעות מהסוג הזה? מה, אנחנו כאן בני ערובה, לתת כאן דמי לא יחרץ? מה זה, מאפיה? אני לא מבין, אם טוב כל כך, למה צריך את זה? למה צריך לשלם דמי חסות? האם משהו יכול להסביר לי את זה?

והערה אחרונה, אדוני היושב-ראש, ראיתי את ההסכם הזה. יש בו סעיפים רבים. אי-אפשר בדקות ספורות להתייחס לכל הסעיפים שבו. יש עניין של פרק ג' שעוסק בשחרור האסירים ואי-העמדה לדין. יש בעיה של אסירים עם דם על הידיים. משהו מעלה על דעתו שיש לשחרר רוצח מתועב? יש רוצחים שידיהם מגואלות בדם, דם של ילדים, של זקנים. יש רוצחים שפלים שכל בן תרבות סולד מההתנהגות שלהם. איך אפשר לשחרר אותם סתם ככה בסיטונות וללא כל הגבלה?

ועוד מתחייבים שלא יעמידו לדין פלשתינים שגרים מחוץ לגבולות המדינה, עובדים במדינה. איזה מין התחייבויות אלה? זה דבר שבעיני הוא לא קביל.

ויש נושא של גנבות כלי רכב, אדוני השר. השנה נגנבו 34,000 כלי רכב. זה מסב נזק אדיר לא רק למשק המדינה, אלא גם לכיסו של כל אזרח. היום ישבתי בראש ועדה לענייני ביטוח, הייתי ממלא-מקומו של חבר הכנסת שגיא. מדברים על הפסדים, במחצית הראשונה של שנת 1995, בסכום של 214 מיליון שקל לחברות הביטוח. מתכוונים להעלות תעריפים, דבר שיפגע בכל אזרח ואזרח מתושבי מדינת ישראל. איפה הביטוי לעניין הזה? איך אנחנו מונעים את הגנבות האיומות האלה, את הגנבות המבישות האלה? את הגנבות הפרימיטיביות האלה, שמתאימות לארצות מפגרות ולא מפותחות? הם מזמינים כלי רכב לפי צבע ודגם. אנה אנו באים בעניין זה? לא ראיתי שום ביטוי לזה.

אמרתי מראש שהחלטתי שבנאום הזה לא אדבר על ההיבטים המדיניים של הנושא, לא אדבר על ההיבטים הביטחוניים. אבל איך אנחנו מתייחסים להמשך הדרך? איפה הביטוי לדברים האלה? מדוע אנחנו לא מנכים מהכספים שמועברים אליהם את מחיר הרכב שנגנב? עבור הנזקים שהם גורמים לרכוש בקו התפר? תראו מה קורה בקו התפר, דברים איומים. דברו פעם עם קבלנים. הגנבים האלה בונים בתים באמצעות הגנבות של חומרי בניין שהם גונבים מאתנו ללא בושה. איפה הכבוד הערבי, חבר הכנסת דראושה? תאמר להם, הם חברים שלך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה יודע שמרבית הגנבים הם יהודים שמעבירים כלי רכב לערבים? יש שיתוף פעולה מלוכלך בין יהודים לערבים.

עובדיה עלי (הליכוד):

שיתוף פעולה מלוכלך, אבל זה מועבר לשטחי האוטונומיה. זה מתחיל בגנבות של כלי רכב וחומרי בניין, רכוש וכו'.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גנבים, אין להם כבוד, לא יהודים ולא ערבים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני אומר, לעניין הזה, אין לו ביטוי בחוק. כדאי שהפרצות האלה, אדוני השר, תמצאו דרך לסתום אותן בעוד מועד. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת עובדיה עלי. רשות הדיבור לחבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת סילבן שלום, אתה הולך לאט. אתה נראה כאילו יש לך מטען כבד לפרק. תצטרך לפרק אותו בחמש דקות. נראה שאתה נושא משא כבד על גבך. אתה צעיר וזריז ותצטרך לעשות את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא רגוע ושליו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תמיד הוא שליו ורגוע. בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק שהונחה לפנינו היום באה לקבע מה שהוסכם בהסכמות מדיניות בין ישראל לבין הממשלה הפלשתינית.

אם אני לא טועה, הרשות הפלשתינית זה שם שרק אנחנו משתמשים בו, אולי זה הפך להיות שם גם במינוח האנגלי, אבל יאסר ערפאת, בשטחי האוטונומיה כולם קוראים לו ראיס אל-דאולה. מי שידוע מה זה ראיס אל-דאולה בערבית יודע שזה נשיא המדינה. אנחנו מנסים לרמות את עצמנו ולקרוא לזה הרשות הפלשתינית, המועצה הפלשתינית, לפי החוק המוצע לנו. בעצם, מדובר חד-משמעית במדינה.

אבל כמשנסיים לקבע את מה שבעצם נקבע כבר מזמן ואושר בחקיקה, אתה שואל את עצמך, מה הצעד הבא? האם הצעד הבא הוא אומנם עמידה כאן והחלטה על מדינה פלשתינית? יכול להיות שהשר ביילין אינו מתנגד לכך. יכול להיות אפילו שהוא חושב שזה טוב לעם ישראל. אבל יש חלק גדול בציבור שחושב שזה אסון למדינת ישראל.

כשאנחנו רואים את ההתנהגות מאז 13 בספטמבר 1993 עד היום, אנחנו שואלים את עצמנו: עד מתי תמשיכו לרוץ בריצת אמוק כאשר הצד השני איננו ממלא אפילו תג אחד בהסכם? עד מתי תקבלו יריקה אחרי יריקה ותגידו שזה גשם? עד מתי תסכימו לראות את המחזות, מחזות האימים כמו של פינוי שכם בריצה מטורפת, בפחד, כאשר המון צובא על הצבא הישראלי? עד מתי תסכימו לראות בשרפת הדגלים, מעשה שנעשה יום-יום בעזה עד שלא מראים את זה, התקשורת כבר לא מראה את זה. ובמסגדים יש הסתה נגד מדינת ישראל ונגד העם היהודי. כאשר רואים את הדברים האלה, השאלה שנשאלת היא: מתי תאמרו לעצמכם – רגע, חושבים?

הרי אתם טוענים נגדנו: תמיד אתם רוצים לעצור, אתם מוצאים סיבות. אבל אצלכם המצב הפוך. לא משנה מה יקרה – אתם תמשיכו ותמשיכו ותמשיכו ללא שום הפסקה. לכם אין שום סיבה לעצור את התהליך. היו פיגועי טרור אימתניים, מה אמרתם? עושים את זה בגלל השלום. כשלא היה תהליך שלום, מה אמרתם, השר ביילין? אמרתם, הורגים בנו כי אין שלום. פעם הרגו בנו כי אין שלום. היום הורגים בנו כקורבנות השלום. אני תמיד אומר, לא זה נכון ולא זה נכון. המינוחים שלכם פשוט אינם נכונים, אתם רק מתאימים אותם לצורכיכם הנוכחיים.

האמת היא פשוטה. האמת היא, שהרצח וההרג מבוצעים כי לא רוצים בנו. חלק גדול מאותו ציבור לא רוצה אותנו כאן. מבחינתם נוכחותנו כאן צריכה להיפסק, ומוטב שעה אחת קודם.

כשאתה רואה שהולכים למצב שאולי מוביל למדינה פלשתינית, אתה אומר לעצמך, האם טחו עיניכם מראות?

אני באמת מעריך אותך מאוד, השר ביילין. אני יודע שעד היום אמרת דברים שהתכוונת להם, היית אולי אחד הבודדים שנהג כך. כשאתה אומר שתביא לוועידת מפלגת העבודה הצעה שאומרת לבטל את ההתנגדות למדינה פלשתינית, אני מבין מכך, בהיקש פשוט, שהצעד הבא הוא מדינה פלשתינית. כי כשאתה הבאת לכאן את ההצעה לביטול חוק המפגשים עם אש"ף – אתה הבאת אותה, אם אני לא טועה – אתה ידעת שבאותו זמן חבריך מדברים, בניגוד לחוק, עם אש"ף. אתה הבאת זאת לכאן בידיעה שאתה צריך להכשיר את העניין, בידיעה שהולכים לדבר עם אש"ף. נגיד שאז הם לא עשו זאת והחוק הזה נעשה קודם לשיחות שלהם, דבר שאני לא חושב שהוא נכון. אבל הצעד הזה לא נעשה סתם. הבאת החוק לכאן נועדה להכשיר את המפגשים לעתיד, כמו שעכשיו יש ההצעה שלך לבטל את הסעיף במצע שלכם ששולל מדינה, נועד להכשיר את העניין של המדינה. זה עניין של היגיון צרוף ופשוט.

אני שואל את עצמי: האם זה באמת הפתרון היחיד? בסופו של דבר, כשאתם מבטיחים להם הבטחות כאלה, הרי כשאנחנו נגיע לשלטון הם כבר יקבלו כמעט את המדינה. הם קוראים לעצמם הממשלה הפלשתינית, הם קוראים לערפאת נשיא פלשתינאי, הם קוראים לעצמם האדמה המשוחררת.

אברהם פורז (מרצ):

הסר דאגה מלבך.

סילבן שלום (הליכוד):

אני לא חושב שאתה צודק, חבר הכנסת פורז. לפני ארבעה חודשים היית תקוע באדמה, כאשר הייתם בטוחים שאולי אתם מקבלים ביחד, כל הקואליציה הנוכחית, 50 מנדטים. עכשיו קרה מקרה רצח ופתאום הרמתם את הראש. אני רוצה להגיד לך: אל יתהלל חוגר כמפתח. יש עוד עשרה חודשים עד הבחירות, ואנחנו נראה ב-29 באוקטובר מי יהיה בראש המדינה הזאת.

לעצם העניין, אני רוצה לדעת: היום יושבים עם הרשות הפלשתינית, או לפחות מנסים לשבת ביום חמישי במחסום ארז ולקבוע מנגנון של פיצוי לאותם אנשים. כל אחד טוען היום ששוטר הכה אותו, ששוטר בעט בו, שאולי הוא שבר לו יד, הוציא לו רגל, הוציא לו עין ואני לא יודע מה. יש ים של תביעות שפשוט אין להן שום בסיס ואף אחד לא יודע איפה הן נגמרות.

מצד שני, השר ביילין, נפגשתי היום עם עמותה ישראלית של אנשי עסקים שסחרו עם אנשים בעזה ועם אנשים מעבר ל"קו הירוק". אלה אנשים שפשוט לא מקבלים את מה שמגיע להם. אותם אנשים שחייבים להם מיליונים פשטו את הרגל ועושים להם עיקולים. היום היו אצלי אנשים שחייבים להם בעזה 3.5 מיליון שקלים. 3.5 מיליון שקלים חייבים להם, ואותם 3.5 מיליון שקלים שחייבים להם מביאים אותם למצב של פשיטת רגל. הם בורחים מהבית ואין בכלל אף אחד שמוכן לקחת אותם תחת חסותו. הם נפגשו עם השר שריד. הוא ניסה, ואמר: אני לא מצליח. אבל ביום חמישי הקרוב ישב שר המשפטים. האם זאת לא הדרישה המינימלית, הפרלימנרית, לרשות הפלשתינית להחזיר את החוב הזה? האם זה לא נראה לכם טבעי?

אתם חושבים שהאנשים האלה עשו איזו עסקה ומפני שעשיתם הסכם יש להם היום לא רק עניין של חסינות ממעשי רצח, אלא יש להם חסינות גם מהחזרה של חובות כלכליים. עד איפה אנחנו מגיעים? הרי יש גבול לכל תעלול. האנשים האלה יכולים לרצוח ולחזור לשם, כי אתם לא תיגעו בהם. האנשים האלה יכולים לעשות עסקים ולא לשלם אגורה אחת שחוקה, כי אף אחד לא ייגע בהם. ואתה אומר לי, לא. עד היכן אתם רצים ריצת אמוק?

אני יודע שהציבור רואה את המעשים והציבור ישפוט אתכם, כי הציבור, בניגוד לכם, מבין שדברים כאלה לא יכולים להימשך. הציבור, בניגוד לכם, כשהוא רואה את מה שמציע השר בנימין בן-אליעזר, נקעה נפשו. הציבור רואה שהוא מוכן להתרפס כמו בפני הפריץ, לתת איזה כופר ולתת אילו דמי חסות לאותו ראש המחבלים ערפאת, לתת לו את הכספים האלה, כדי שהוא לא יעשה בעשרה חודשים איזה פיגוע. אנחנו מדינה עצמאית, מדינה ריבונית. אין מינימום של כבוד? מינימום? אבל נראה שאצלכם הכול כשר כדי להגיע לאותו מצב שבו תהיה מדינה פלשתינית. אבל כל עוד אנחנו כאן, נעשה את הכול כדי שלא תגיעו ליום המר והנמחר הזה. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת סילבן שלום. אני מזמין את חבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – חבר הכנסת אבנר חי שאקי. בבקשה, אדוני, רשות הדיבור בנושא הצעת חוק יישום הסכם הביניים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הקשבתי, גם כשלא ישבתי כאן, לנאומים שהיו. אני רוצה לשאול את חבר הכנסת רון נחמן, מה הוא מציע כשהוא בא היום, לאחר שהכנסת אישרה את הסכם אוסלו ב' ויש הפריסה, צעד שלדעתי הוא חיובי ומבורך, של הרשות הפלשתינית בערים בגדה המערבית? מה באים היום להציע חברי הכנסת מהימין? האם הם באים לומר שיש להוציא את החיילים ואת השוטרים הפלשתינים מערי הגדה המערבית ולהחזיר אותם לעזה, או להחזיר אותם ליריחו? האם רוצים להחזיר את גלגל ההיסטוריה אחורנית – וכל מה שהיה לא היה בעצם? רוצים לבטל את מה שנוצר? האם באמת מה שמציעים כאן הוא דבר מעשי, או שזה ניסיון להשלות את האזרחים, כאילו ניתן להגיע להסכם עם הפלשתינים בלי לוותר להם ובלי לתת להם את הזכות הבסיסית לחיות במדינה עצמאית משלהם, עם דגל והמנון, כשאר העמים בעולם?

האם מישוה מעלה על דעתו, שניתן לחיות ליד העם הפלשתיני כשמשעבדים אותו, מדכאים אותו, כובשים אותו ושוללים ממנו את הזכויות הבסיסיות, ולומר שאנחנו רוצים שלום? האם זה דבר אפשרי, הגיוני? או שהצד הזה, הצד הימני של הבית, פטור משיקולי היגיון ולוגיקה, ומה שחשוב זה מה שאנחנו רוצים, מה שחשוב זה מה שהמתנחלים ומה שאלה שמתגוררים בהתנחלויות רוצים? הם רוצים לשעבד את רצון כלל העם כאן לרצונם, על מנת לשרת אותם. זה כאילו הדבר היחיד שחשוב כאן. זו המטרה הנעלה?

רון נחמן (הליכוד):

בשביל מה אתה עומד כאן? כבר מדברים עם ערפאת. אתה לא צריך להיות הנציג שלו. ישראל מדברת עם ערפאת.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני נציג של ההיגיון, נציג של השלום, נציג הדו-קיום. אני בא להגיד, שכל הצעקות האלה, כל הדמגוגיה הזאת שבה אתה מנסה ליצור כאן אווירת "עליהם" היא מיותרת, ריקה מתוכן, אין לה בסיס. זה יוצר אשליה מדומה. מה בעצם אתה מציע? איך ניתן לחיות?

רון נחמן (הליכוד):

תטפל בבדואים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה לומר לך מה יש לבדואים.

רון נחמן (הליכוד):

תטפל בדברים שנוגעים לבדואים. תטפל במסורת של הבדואים. אין להם מה לאכול. לא יהיו להם שעורה וחיטה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש, הערת הערתך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

זה בגלל מדיניות העדר השוויון במדינה. אנחנו פועלים לשיפור התדמית הדמוקרטית של המדינה, שהיא תתייחס באופן שוויוני לכלל אזרחיה. אבל זה דבר נוסף. זה צעד חשוב להשגת השלום הפנימי. אבל לא פחות חשוב להשיג שלום עם השכנים, עם העם שיושב לידנו ובצדנו. אתה משלה את עצמך כשאתה בא ואומר שאפשר לחיות עם הפלשתינים, כשאתה כובש אותם, מדכא אותם וחי באריאל, שם, בתור הבוס והאדון. אתה רוצה לראות אותם כעם שמשולל ומנושל מזכויות בסיסיות.

בכלל, באיזו זכות אתה יושב באריאל? על אדמות של מי? על אדמות של רון נחמן? על האדמות של אבא שלך? אתה רכשת אותן?

רון נחמן (הליכוד):

האדמות שלך?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה יושב על האדמות של התושבים הערבים. ואתה רוצה להגיד, אני חי שם בדו-קיום, בשלום. הרי בקלקיליה ראש העיר אמר: אנחנו רוצים לדאוג לשלום עם השכנים שלנו, לדאוג לשיתוף פעולה, לשמור על הביטחון שלהם כי זה הביטחון שלנו. כך מדברים אנשים עם היגיון, אנשים שרוצים לחיות בשלום. שמעתי גם על צעד מבורך של ראש המועצה האזורית גלבע. הוא לא חושב כמוך. אומנם הוא יהודי, אומנם הוא ציוני, אבל יש לו היגיון, יש לו שכל, ולא רק שיש לו שכל, אלא הוא גם משתמש בו. לכן הוא דאג לזמן את ראשי המועצה המקומית בג'נין, את ראש עיריית ג'נין, את מפקדי המשטרה הפלשתינית לסיור במושבים ובקיבוצים, כדי להשרות אווירה של שכנות ושל שותפות באחריות

לביטחון של הפלשתינים והישראלים. אבל לבוא ולהגיד שצריך לשלול מהם זכויות ולחיות בשלום אתם? הרי ברגע שאתה מנשל אותם אתה יוצר את השנאה, את העוינות, ואתה יוצר את הסיבה לפיגוע הבא.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך. אני מבקש לסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

שמעתי שכשסילבן שלום דיבר השעון צלצל כמה פעמים.

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא, אדוני. גם לך אפשרתי אותו דבר. צלצל השעון ואני מעיר לך רק עכשיו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה לומר לממשלה ולנציגה, השר יוסי ביילין.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לציין שאני לא מפלה בין חבר כנסת לחבר כנסת.

טלב אלסאנע (מד"ע):

יש החלטה שהיא החלטה מבורכת, ליישם את מה שנחתם ולכבד הסכמים. זה יוצר אמון. זה חשוב ליצירת האמון ההדדי ולהגברת המחויבות ההדדית. אנחנו חשים זאת. לדעתי, צריך לפעול לגבי האסירים הביטחוניים מקרב ערביי ישראל שלא נכללו בהסכם אוסלו א' ובהסכם אוסלו ב'. כולם תומכים בתהליך השלום. הם יתרמו לקידום תהליך השלום, וצריך לתת למשפחותיהם לחוש את האווירה החדשה, אווירת התהליך החדש, תהליך השלום. לדעתי, עד היום לא נעשה דבר בתחום הזה, לרבות בעניין האסירות הביטחוניות הפלשתיניות. לכל השוטרים הפלשתינים היתה מטרה אחרת לפני הסכם השלום. היום הם מגייסים את כל כוחם לשמירה על השלום, כי זה הביטחון שלהם, זה העתיד של האזור וזה העתיד שלהם. המטרות, המגמות, השתנו. לכן, לדעתי, יש לפעול לשחרור האסירים הביטחוניים מקרב ערביי ישראל.

דבר אחרון, בעניין החובות של אזרחי ישראל, מה שהוצג כאן על-ידי חבר הכנסת סילבן שלום. אני מודע לזה. ברשות הפלשתינית מנסים היום להקים מנגנון גבייה עם הוצאה לפועל שיהיה משותף לישראלים ולפלשתינים על מנת לשמור על הביטחון הכלכלי ולתת דחיפה גם למשק הפלשתיני וגם למשק הישראלי, דבר שהוא חשוב לפיתוח אינטרסים כלכליים משותפים באזור.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת טלב אלסאנע. רשות הדיבור לחבר הכנסת אבנר חי שאקי בנושא הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. אחרי אדוני – חבר הכנסת סאלח טריף.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, הצעת חוק זו, טוב לה שלא נבראה משנבראה, ועכשיו, משנבראה, יהיה צורך לעשות מאמץ שהיא לא תתקבל, עד כמה שהדבר אפשרי בכנסת הזאת. אני רוצה לנמק מדוע.

אילו ראיתי, אילו ראה העם והציבור הגדול בישראל המתנגד, כוונה ורצון לשלום אמת מן העבר השני; אילולא שמענו חדשות לבקרים את ערפאת מכריז שהמטרה הסופית האחת והיחידה היא מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים; אילו ראינו שמסגירים רוצחי ישראלים שמסתתרים ומוצאים מקלט בעזה וביריחו, ועכשיו בשמונה הערים הנוספות הללו; אילו ראינו רצון של אמת, רצון כן, מצד הרשות הפלשתינית לשלום אמת – כי אז היה היחס לעניין כולו שונה. אבל, למרבה הצער, אין כמו ערפאת שטורח ללמד אותנו יום-יום ושעה-שעה, כי בין הסכם אוסלו א' והסכם אוסלו ב' שנחתמו, לבין הפרקטיקה והמעשה והביצוע, המרחק הוא של שנות אור. זה לא אותו סגנון, לא אותה לשון, לא אותן מטרות.

אני קורא את השם "הגדה המערבית". אני מפנה דברים אליך, ידידי השר, כאיש היגיון מובהק, כאיש אמת – אני רואה אותך כאחד מאנשי האמת המעטים במדינאות הישראלית כולה, מפני שאתה אומר את האמת שלך לפני כולם בצורה הבהירה ביותר, ולעולם אינך חוזר בכך או מגמגם.

הגדה המערבית, התרגום בערבית הוא: א-דפה אל-ע'רביה. מי יכול לקרוא לחלק הזה של המדינה גדה מערבית? מי שנמצא בגדה המזרחית של הירדן, דהיינו ירדן עצמה, והיא קראה וקוראת ליהודה, שומרון ועזה גדה מערבית. אבל מי שנמצא בתוך השטח הזה, מי שזה חלק מארצו, מי שממילא נמצא ממערב לירדן, למה לו להתעלם מהשמות ההיסטוריים יהודה ושומרון? הרי מדי יום ביומו, לצורך מתן תחזית מזג האוויר מודיעים: בשומרון כך, ביהודה כך. מה שטוב לתיאור המקום שתחזית מזג האוויר ניתנת לגביו איננו טוב כשם גיאוגרפי של האזור שבו מדובר? או שמא היה פה לחץ אדיר של ערפאת, שחש ושלומו לא יהיה שום מונח ישראלי-יהודי? כי המונח הגדה המערבית יכול לתאום לכל נהר בעולם מגדתו האחת ומגדתו השנייה.

הלאה. כשממשיכים רואים את ארגון השחרור הפלשתיני. הרי כל עניין הרשות הפלשתינית בא לומר, שאת מקומו של ארגון הטרור הרצחני באה לתפוס רשות שהיא גוף מדיני, פוליטי, שוחר שלום וכו'.

והנה, חוזרים המונחים של ארגון השחרור הפלשתיני, כאשר המשמעות האמיתית של המלה "שחרור" בתוך השם הארגון לשחרור פלשתינ – הכוונה היא לשחרור ירושלים, כביכול. מדברים גם על שחרור לוד, רמלה ויפו, והדברים אינם נאמרים על-ידי אדם קיצוני בדעותיו, אנחנו שומעים שבקרב אנשי ערפאת יש כאלה שמדברים ברוח ובלשון זו.

אני רוצה להציע לממשלה הזאת להתייחס אל המציאות כמות שהיא, לבדוק את עצמה בריאל-פוליטיק כעבור למעלה משנתיים אחרי חתימת הסכם אוסלו הראשון, או החתימה הראשונה של ההסכם בווינגטון, האומנם אנחנו זוכים להגשמת אותו הסכם? האומנם אין פה הפרות הסכם שיש במשפט, ששני הצדדים לחוזה צריכים להתכוון לאותו DEM ויומיומיות? האומנם מתקיים פה ה-דבר? האם כאשר חתמו על הסכמי אוסלו נתכונו ערפאת מזה, ורבין המנוח מזה, לאותו דבר? בעוד אין לי צל צלו של ספק שמר רבין, זיכרונו לברכה, התכוון למה שאמר, לשלום אמת, להפסקת טרור, להסגרת מרצחים, לשכנות טובה ולכל הדברים היפים שהציונות רצתה בהם, הרי מן העבר השני עומד אדם שמרמותיו, שקריו, נכליו ושנאתו העמוקים לישראל לא פסקו אפילו ליום אחד, אפילו לשעה אחת.

אנחנו נותנים לו כבוד בכך שאנחנו מעגנים את ההסכם הזה בחוק תוך התאמת המונחים הבסיסיים למונחים שלו עצמו. ההתייחסות לארגון לשחרור פלשתינ היא טעות מרה, ואני בטוח שכדאי לחשוב עליה לפני שהצעת חוק זו תהיה אי-פעם לחוק.

אני מסיים בקריאה לשר, לחבר הממשלה, שאין צל של ספק שיש לו יד בשני ההסכמים ובהגיייתם מתוך הכוונות הנאצלות ביותר. אדוני השר, הלוואי וידעתי שערפאת מתקרב ולו להתחלת כוונותיך הטובות וכוונותיהם של מר פרס ושל מר רבין, זיכרונו לברכה. אני רואה כל הזמן התפצלות טוטלית, מעולם לא השמיע האיש צער על הדם שנשפך, האיש לא אמר מלה אחת על שרפת הדגל הישראלי בשכם, האיש בוודאי גם נתן פרס לשורפי הדגל, זה מתאים לו ולרמת המוסר שלו. מדוע נמשיך לתת בו אמון? נפסיק את השיחות עד שיתברר אם הוא מקיים את כל הסעיפים בהסכמים עד כה. אנחנו מלבישים את ההסכם לבוש של חוק, ובכך אנחנו מעגנים אותו במציאות החוקית של ישראל, לאט לאט החוקתית, בלי שאנחנו מקבלים תמורה. על כך איני יכול אלא לדאוב.

לכן אני מתנגד ובטוח שנעשה בכנסת הכול כדי למנוע קבלתו של חוק אומלל זה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אבנר חי שאקי. חבר הכנסת סאלח טריף – איננו. אני מזמין כעת את חבר הכנסת יעקב שפי בנושא שעומד על סדר-היום: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. בבקשה, אדוני.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, אין חדש תחת השמש. קודם כול מנהלים משא-ומתן, לאחר משא-ומתן של כמה חודשים או שנים מביאים אותו לאישור הממשלה, ואז שוב דיונים וויכוחים, הממשלה מאשרת ומגיעים לכנסת. אותם לילות ארוכים שדנו בהם באותם הסכמי שלום מזכירים לי

בדיוק את הדיון היום. אין חדש תחת השמש: האופוזיציה חושבת שההסכם מיותר ושהלכנו לקראתם יותר מדי, כולם בעד שלום אבל כשמגיעים לחתימה – לא צריך לחתום. יש כמה חברים שחושבים שלא ויתרנו מספיק, כמו בנושא האסירות הפלשתיניות. האמת היא כנראה באמצע, כי כל צד חושב שהוא לא קיבל מספיק. לכן אני לא רואה חידוש כלשהו בדיון הערב, כבר עברנו את הדיון הזה, וכנראה גם ההצבעה תהיה בדיוק אותה הצבעה כפי שזה היה ערב ההצבעה על הסכם אוסלו ב'.

הפריעו לי דבריהם של שני דוברים, ואני רוצה להעיר שתי הערות. חבר הכנסת הירשזון הזכיר, שבעקבות הצעת החוק הזאת תגיע כנראה בקרוב גם הצעת חוק לחלוקת ירושלים. אם זה בשביל להקניט – מילא, אבל מאין הוא לקח את זה? איפה הוא שמע שיש כוונה לעשות את זה? אני לא שמעתי.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

המטכ"ל הודיע שבמזרח-ירושלים מפירים יום יום את החוק הישראלי.

יעקב שפי (העבודה):

חבר הכנסת שאקי, אני יודע שיש הפרות וכנראה גם יהיו הפרות. הדרך לשלום רצופה כוונות טובות, אבל יש הפרות פה ושם. אין זה אומר שממשלת ישראל עומדת להביא הצעת חוק לחלוקת ירושלים, אני לא שמעתי את זה ואני מניח שזה לא יהיה.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ענתה בתשובה לחבר הכנסת הירשזון שהוא צודק, הסכסוך הולך ונפתר ובסופו של דבר תקום מדינה פלשתינית שבירתה מזרח-ירושלים. אני רוצה לומר לחברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, שעד כמה שידוע לי, אין דבר כזה, יש רוב מסיבי בכנסת הזאת ובעם שירושלים לא תחולק. אני בטוח שאכן כך יהיה.

לא צריך להכניס פאניקה אלא יש להמשיך עם הסכם השלום כפי שהלכנו בו עד עכשיו. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת יעקב שפי. רשות הדיבור לחבר הכנסת יוסף ונונו, אדוני, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אחריו?

היו"ר' אדרי:

אחריו – חבר הכנסת דוד צוקר. אחריו – איננו. אחרי מי שאיננו – אדוני.

דוד צוקר (מרצ):

אני מוותר.

היו"ר' אדרי:

אתה מוותר, אדוני, אני מודה לך. בבקשה, אדוני.

יוסף ונונו (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השר, בשבועיים האחרונים נכרכו יחד חידוש המשא-ומתן עם הסורים, הביקור הצפוי של המלך חוסיין בתל-אביב, השלמת פינוי הערים במסגרת הסכם אוסלו, וגם הפרסום של סוף השנה על הישגי הכלכלה הישראלית, דברים שהם פירות עבודתה של הממשלה ושל ראש הממשלה המנוח, פרי ההתמודדות שלהם גם בחזית הכלכלית וגם בחזית המדינית. בצד זה עדיין יש התמודדות עם הטרור של ה"חיזבאללה" ועם הטרור בכלל.

מובן שהיתה ביקורת של האופוזיציה והיו ויכוחים. אין לי ספק שהאופוזיציה לא מציגה אלטרנטיבה לתהליך השלום, והוויכוחים האלה הם עוד מימי הסכם קמפ-דיוויד. למעשה מה שקורה הוא, שהוויכוחים של אתמול הופכים להיות לא רלוונטיים היום, כמו שהוויכוחים והביקורת היום יהפכו לא רלוונטיים מחר.

מאז הסכמי הפרדה והסכם הביניים האזור עולה על מסלול של התקדמות בתהליך השלום, שאין ממנו חזרה. היום, אחרי ההסכמים עם מצרים, עם ירדן, הסכם אוסלו א', הסכם אוסלו ב', עם הפלשתינים, אנחנו גם מקווים שהמשא-ומתן עם הסורים אכן יישא פרי.

יסוד הסכמי אוסלו א' וב' הוא הפרדת האוכלוסייה הפלשתינית מהאוכלוסייה הישראלית, שחרור מניהול החיים על-ידינו, שחרור החיילים מהתפקיד הלא-נעים שמילאו בסמטאות של עזה, רפיח ושכם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

ג'באליה.

יוסף ונונו (העבודה):

רק הבוקר פגשתי שני בחורים שדיברו על התחושה הלא-טובה שהיתה להם כחיילים בסמטאות של שכם, כאשר פעם נזרק עליהם בלוק מלמעלה וכמעט פגע בראשם, ובמקרה אחר המקלע עם כדור הברזל כמעט פגע במצחם. לא אנו צריכים להיות השוטרים שלהם בסמטאות שלהם.

אין ספק שהיום יש יותר ויותר השלמה עם ההסכמים גם מימין, ואין ספק שהוויכוח החריף וההקצנה שהיתה היו רקע לטרגדיה הנוראה של רצח ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, אשר היה רגיש מאוד לביטחון, במסגרת המשא-ומתן, ולכן לא היסס והממשלה לא היססה להזרים מיליארדים כדי לסלול כבישים עוקפים, כדי לתת ביטחון למתיישבים. עד היום לא הורד אף לא מתיישב אחד ואף לא יישוב אחד. נכון לעכשיו לא איבדנו שום אופציה לקראת המשא-ומתן על הסדר הקבע.

היום יכולה להיות הבנה רחבה לגבי הדברים החיוניים – שיש לשמור על ירושלים רבתי, על גוש-עציון, על בקעת-הירדן וגם על אריאל. אני בטוח שרוב המתיישבים לא ייפגעו. דווקא היום יש סיכוי טוב להגיע להבנה רחבה ולקונסנזוס, ואין ספק שהסכמי אוסלו א' וב' סללו את הדרך להסכמים הרחבים עם מדינות ערב האחרות, עד מרוקו ועד תוניסיה ועד סעודיה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת יוסף ונונו. רשות הדיבור לחבר הכנסת אליעזר זנדברג. בבקשה, אדוני. אתה מעוניין ברשות הדיבור, אדוני? חשבתי שגם אתה מוותר.

אליעזר זנדברג (צומת):

לא, אדוני, כיצד אוכל לוותר שעה שאדוני יושב כאן ונותן לי את ההזדמנות לעמוד נוכח פני האומה ולומר את דברי לפרוטוקול? גם השר ביילין נמצא כאן, אולי הוא יעביר את הדברים לממשלה, גם זו תועלת חשובה שצריך להפיק מהיכולת לדבר כאן.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. אנחנו בוודאי נשמע דברים מעניינים.

אליעזר זנדברג (צומת):

אני מקווה, אדוני, לא לאכזב.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, נושא הדיון שלנו בעצם הוא הביטוי החוקי של הסכמים שכבר נחתמו עם הרשות הפלשתינית. אולי בפתח הדברים אבוא ואומר דברים שכבר נאמרו מפי יושב-ראש סיעת הליכוד. גם סיעות צומת ומפד"ל יבקשו לראות בהצבעה כאן הצבעת אמון, דהיינו ליצור מצב שבו ההצבעה תהיה הצבעה של אמון או אי-אמון בממשלת ישראל. אני חושב שהנושא הוא נושא חשוב וקריטי אולי לעצם הקיום של מדינת ישראל בעתיד, ואין ספק שההסכמים כאן, אישורם או אי-אישורם באמצעות החקיקה שאנחנו מתבקשים לאשר כאן יכול לתת ביטוי לרצון הכללי גם של הציבור בישראל, אם אכן באמת הם יידחו, לבוא ולבחון מחדש את התהליך.

אדוני היושב-ראש, היות שהדברים נאמרו גם במסגרת הדיונים על ההסכמים עצמם, אני רוצה לייחד את דברי בפרק הזמן הקצר שיש לי לתופעה שאנחנו עדים לה בימים האחרונים, וזו התביעה או גל התביעות שמתרגש ובא בעניין פיצויים לערבים אשר נפגעו על-ידי כוחות הביטחון, או לטענתם נפגעו על-ידי כוחות הביטחון במהלך שנות האינתיפאדה. קראתי על תביעות של 5 מיליונים, 2 מיליונים, 1.5 מיליון שקלים. אני מרים גבה ותמה, אדוני היושב-ראש, כיצד בממשלת ישראל עדיין לא נעשה דבר או חצי דבר על מנת לחסום את גל התביעות הזה, וכיצד זה לא הובאו הדברים אפילו במסגרת ההסכמים שכבר נחתמו ולא הובאו בחשבון.

אני אסביר מדוע. הלוא יש חיילים ואזרחים של מדינת ישראל שנפגעו, נפצעו, נהרגו, נרצחו במסגרת פעילויות של האינתיפאדה. כל האנשים האלה או משפחותיהם, אני מניח, קיבלו פיצוי ממדינת ישראל. ממשלת ישראל הוציאה סכומי כסף. מי היה אחראי לפעולות האלה? הלוא אנחנו לא מדברים על המצב שבו חיילינו הלכו והקריבו את עצמם סתם כך או נפגעו ממעשה שכוחותינו יזמו. מדובר בפעולות שערבים פלשתינים שהיום יושבים בשטחים של האוטונומיה או בשטחים אחרים עשו על מנת לרצוח יהודים, על מנת לרצוח חיילים, על מנת לרצוח אזרחים. לפעמים הצליחו והרגו, לפעמים לא הצליחו ופצעו, וממשלת ישראל נשאה בכך ושילמה את הפיצויים.

אם כבר מדובר על פיצויים, והצד השני, אותם ערבים, מרהיבים עוז בחוצפה לבוא ולתבוע פיצוי, מדוע לא נתבע את החזר הכספים שממשלת ישראל שילמה לקורבנות שלנו מהרשות הפלשתינית? מדוע לא נבוא ונאמר: רק רגע, רשות פלשתינית, האנשים שאתם שלחתם לרצוח אותנו עשו את הפעולות האלה, אנחנו עד עתה שילמנו את הנזק, עכשיו אתם רשות, תשלמו. עכשיו אתם רשות, תממנו. זו נקודה אחת, אדוני היושב-ראש.

בעניין האחר, וכאן מידת הצדק מקוממת עוד יותר. כיצד זה אנשים שהיו חלק ממעשים של טרור וניסיונות לרציחות ורציחות בפועל של יהודים וחיילים של צבא-הגנה לישראל מרהיבים עוז לבוא ולתבוע – וממשלת ישראל ועוד שרים חשובים בממשלת ישראל אומרים: זה דבר הגיוני, זה דבר לגיטימי? היעלה על הדעת שאדם שהיה שותף במעשים של השלכת בקבוקי תבערה או אבנים או פעולות אחרות שנועדו לרצוח ולפגוע באנשים שלנו ונפצע, כי החיילים היו צריכים להתגונן, כי נוצרה סיטואציה שבה היה צריך להשתמש בנשק, יבוא ויגיד: עכשיו תפצו אותי? למה? כי זרקתי עליכם אבנים ופגעתם בי, כי זרקתי בקבוק תבערה ויריתם בי.

האם זה הגיוני, אדוני היושב-ראש? האם כך ייעשה במדינה מתוקנת, במדינה נורמלית? הלוא בכל מדינה אחרת היו "מנפנפים" את האנשים האלה. בכל מדינה אחרת היו אומרים לאלה ששלחו אותם: אתם תשלמו להם, כי אלה היו החיילים שלכם באותו מאבק. ואם אלה החיילים שלכם, ואם אתם שלחתם אותם, אתם תישאו באחריות. והיו אומרים יותר מזה: אתם הסבתם לנו נזק – תפצו אותנו. על הנזק. מי בעל הבית? מיהו הצד החזק? אנחנו. כך היינו צריכים להיות לפחות.

והנה נוצר מצב מביש, אדוני היושב-ראש, מצב שלא יעלה על הדעת, שבו מדינת ישראל, או ממשלת ישראל מוכנה ללכת למהלך שבו אנחנו נפצה את אלה שניסו לרצוח אותנו ונשלם להם כסף עבור ניסיונם ובגין הפציעה שהם נפצעו בה או נפגעו בה, כי אנחנו ניסינו להתגונן.

אדוני היושב-ראש, אני אדבר רק על הנושא הזה. ואני אסיים את דברי כאן בסימן שאלה גדול ובקריאה לממשלת ישראל לפעול בעניין. אני רואה בחוסר המחשבה בעניין הזה הוכחה נוספת – עד כמה פעלו בחופזה ובמהירות לחתימת ההסכם. וכשם שנוצר חור בעניין הזה, ועוד חור אחר בעניין של גנבות רכב, וחוסר יכולת שלנו להתמודד עם אותו רכוש שנלקח ונמצא בצד האחר, כך אני חושש שקיימים חורים רבים, חורים רבים בצד הביטחוני ובצדדים אחרים, עד כי מדובר בעצם במסננת, מסננת מסוכנת, מסוכנת לביטחון של ישראל לעתיד לבוא.

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שהדברים האלה יתבדו. אבל העובדות בשטח, עוד נקודה ועוד נקודה ועוד נקודה, רק מחזקות אותי שההסכם הוא הסכם רע, הסכם מסוכן. לכן אין כל טעם או הצדקה שאנחנו נאשר את ביטויי החוקיים כאן במסגרת הצעת החוק. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אליעזר זנדברג. אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, ואחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת דוד מנע. השר במשרד ראש הממשלה, יוסף ביילין, יסכם את הדיון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השר יוסי ביילין, הצעת החוק ליישום הסכם הביניים היא הצעה טובה, שבאה להסדיר את מערכת היחסים בין מדינת ישראל לרשות הפלשתינית. אכן אני רוצה שתקום מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל, אבל היא עדיין לא קמה. היא בדרך.

אבל היום יש רשות פלשתינית, שהיא רשות מוסמכת, היא הגיעה להסכמי אוסלו א' וב' עם ישראל, ואני מאמין שיש לה הסמכות להגיע להסכם לגבי הסדר הקבע עם מדינת ישראל. מתוך התנסות אישית והכרה לעומק את מה שקורה בשטחים, אני רואה שהרשות הזאת רוכשת יותר ויותר את האמון של העם הפלשתיני. ומר יאסר ערפאת, יושב-ראש הרשות, מקבל תמיכה נרחבת בציבור הפלשתיני. הייתי בטול-כרם ביום ראשון, ראיתי את ההמונים שבאו לקבל את פניו ולהריע לו ולראות בו את מנהיגם.

אני רוצה להזכיר לאנשי הימין הקיצוני – – –

יעקב שפי (העבודה):

איך הגעת לשם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

נכנסתי. מתירים לחבר הכנסת להיכנס. אני הייתי אורח של העירייה שם, הזמינו אותי להשתתף בקבלת הפנים, והלכתי והשתתפתי בקבלת הפנים.

יעקב שפי (העבודה):

אנחנו לא יכולים ללכת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם אתה יכול ללכת, אם אתה רוצה. הנה, אני מזמין אותך בשם הרשות ללכת לפגוש את ערפאת בעזה, אם אתה רוצה.

יעקב שפי (העבודה):

אני מוותר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש חברי כנסת ששואלים: למה לא יכולים להסתובב בעזה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת אלסאנע, אני נואם עכשיו. אתה כבר נאמת, עכשיו אני נואם.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אלסאנע, חבר הכנסת דראושה לא הפריע לך כשנאמת. אני מבקש ממך לנהוג בהתאם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אפשר לסדר טיול מאורגן לחברי הכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חברי כנסת שואלים אותי: למה אנחנו לא יכולים להיכנס לתחומי הרשות הפלשתינית? אני אומר להם: אתם יכולים להיכנס. הנה אני אומר, יש הזמנה לכל חבר כנסת שרוצה להגיע לתחומי הרשות הפלשתינית ולפגוש את המנהיגים הפלשתינים, ישמחו לקבל את פניהם ולשוחח אתם, גם אם יש חילוקי דעות ביניהם.

ההסכם הזה בא להסדיר את מערכת היחסים עם הרשות הפלשתינית. זה הסכם טוב. אנחנו תמכנו באוסלו א' ובאוסלו ב'. ואינני מתפלא שאותם אנשים בבית הזה ומחוצה לו, שהתנגדו לכל הסכם העקרונות עם הפלשתינים, מתנגדים גם היום להצעת החוק הזאת. אינני מתפלא על שחבר הכנסת רון נחמן, שמייצג את המתנחלים שאינם רוצים בשום הסדר עם הפלשתינים, שרוצים להמשיך להתנחל ולכבוש את השטחים הפלשתיניים – איננו רוצה את ההסדר הזה. אני לא מתפלא על כך.

רון נחמן (הליכוד):

אנחנו המכשול למדינה פלשתינית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתם מכשול לשלום, אתם מכשול למדינה פלשתינית. אבל המכשול הזה ייעלם. כמו שנעלמו המתנחלים הצרפתיים באלג'יריה הערבית – מספרם היה 1.5 מיליון, והם הלכו, נעלמו – כך תיעלמו גם אתם, כי אתם תחזרו לתוך גבולות "הקו הירוק" במדינת ישראל, במסגרת של הסדר שלום.

רון נחמן (הליכוד):

על זה אומרים בערבית "בנשוף".

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

טוב, "בנשוף". אני מאמין ששני העמים ברובם הגדול, הפלשתיני והישראלי, והעולם הערבי כולו, רוצים בהסדר של שלום. אני אומר את זה כערבי, כפלשתיני וכאזרח ישראלי. אני מאמין שהרוב בשני העמים רוצה שלום. ושמחתי היום לשמוע, שראש עיריית ג'נין, שהוא איש "פתח" מובהק, הנהיג משלחת גדולה של אנשי עסקים, מחנכים, אנשי ציבור, אנשי "פתח", והלכו לבקר אצל דני עטר, ראש המועצה האזורית גלבוע, ואצל אנשי המועצה, ודיברו איך לרקום מערכת יחסים טובה, של שכנות טובה ושיתוף פעולה כלכלי, תרבותי, ספורטיבי בין שני העמים השכנים. זו דוגמה טובה, ולא רון נחמן, שבא כאן ומרצה על איך להעמיק את האיבה בין שני העמים, איך למנוע מהפלשתינים כל זכות על אדמתם ובתוך מולדתם.

דיברו הרבה על כלי הרכב ועל הגנבות. אני רוצה לומר לכם שהגנבים הם משותפים, הם יהודים וערבים. ואני יודע שמרבית הגנבות של כלי הרכב נעשות על-ידי יהודים, שמעבירים את כלי הרכב לגנבים פלשתינים בשטחים. מביאים אותם אליהם לשם. כי הפלשתינים לא מצליחים להעביר את כלי הרכב מתוך ישראל לשטחים. ואז גנבים ישראלים, לרבות שוטרים, לרבות קצינים שנתפסו, מסייעים בגנבות הללו, כי יש שם פיתוי כספי גדול.

אז אל תבואו להאשים את הפלשתינים שהם גנבים. אלה הגנבים של המזרח התיכון. יש גנבים פלשתינים, יש גנבים ישראלים, יש גנבים ערבים וצרפתים. בכל העולם יש מאפיות ויש גנבים. אני מתנגד לכל סוג של גנבות, אבל צריך לראות את הדברים בפרופורציה הנכונה.

הייתי היום בבית-לחם, הייתי אורח של ראש העיר אליאס פרייג', שר התרבות הפלשתיני. הוא אמר לי: הנה, המשטרה שלנו אספה ביומיים האחרונים 40 כלי רכב, מחכים שהישראלים יבואו לקחת אותם. כשהייתי ביום שבת בשכם, מפקד המשטרה שם אמר: כבר מסרנו יותר מ-100 כלי רכב לישראלים, החזרנו אותם. המשטרה הפלשתינית עושה כמיטב יכולתה. שר המשטרה, השר לביטחון פנים הישראלי, הודה שהמשטרה הפלשתינית עושה כמיטב יכולתה כדי להחזיר את כלי הרכב ואת הגנבות. אבל כמו שהמשטרה בישראלית לא תופסת את כל הגנבים ומונעת את כל הגנבות, גם המשטרה הפלשתינית לא מצליחה למנוע את כל הגנבות ולתפוס את כל הגנבים.

ראיתי בבתי-הכלא הפלשתיניים גנבים פלשתינים ורוצחים פלשתינים, שעצרו אותם והכניסו אותם לבתי-הכלא, ואפילו נתנו להם עונשים הרבה יותר חמורים מאשר נותנים בתי-המשפט הישראליים.

לכן, בואו נראה את הדברים כפי שהם. יש היום הסכם עקרונות, אוסלו א', הסכם ביניים, אוסלו ב'. צריך לממש אותו כדי לקדם את תהליך השלום בין שני העמים. ואדוני היושב-ראש, אני מאמין שהרוב במדינת ישראל רוצה בהסכם השלום עם הפלשתינים, הוא רוצה לגמור את הסכסוך הזה, רוצה למנוע עוד שפיכות דמים. והרוב בעם רוצה הסכם שלום עם סוריה. אבל מי שחושב שהוא יעשה שלום תמורת שלום, ההתבדחות הזאת, הוא לא רציני, הוא לא רוצה שלום. העיקרון צריך להיות כזה שמקובל על העולם כולו – שלום תמורת שטחים. ישראל מחזירה את כל השטחים שכבשה ב-1967 ואחרי 1967 לפלשתינים, לסוריה, ללבנון, ומגיעים להסדר של שלום שיבטיח הקמת מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל, וירושלים המזרחית תהיה בירתה.

מי שמצפה ש-170,000 פלשתינים יהיו אזרחי מדינת ישראל על כורחם, והם לא רוצים בכך, טועה. רק מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל תהיה ערובה אמיתית לביטחון מדינת ישראל, לשלום ולהסדר קבע באזור כולו.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אני מזמין את חבר הכנסת דוד מנע, אחרון הדוברים. אחריו – אדוני השר יוסף ביילין.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לפעמים אני נדהם כשאני שומע על תוכניותיו של שר הבינוי והשיכון, כמו גם דברים שאמר ראש הממשלה ואמרו שרים בממשלה, שמעבירים כספים לרשות הפלשתינית. הממשלה הזאת, שאין לה 5 מיליוני שקל להעביר ל"דימונה טקסטיל" בדימונה, על מנת למנוע פיטורים של 270 עובדים, מעבירה בהינף יד אחת עשרות מיליוני שקלים לרשות הפלשתינית.

טלב אלסאנע (מד"ע):

2 מיליארדי שקל גבו מהעובדים הפלשתינים ולא החזירו להם עד היום. גבו מהם 2 מיליארדי שקל –
--

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, קראת קריאת ביניים אחת.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפני דיבר חבר הכנסת דראושה. אם שמת לב, בין הדברים שלו הוא אמר, שהוא, בשם הרשות הפלשתינית, מזמין את חבר הכנסת רון נחמן לבקר באילו מקומות. תאר לך, אני, חבר כנסת ישראלי, אדבר בשם ממשלת אנגליה, בשם ממשלת ארצות-הברית, אני אבקש בשמה להזמין אנשים. דראושה יכול להרשות לעצמו את הדברים האלה, כי אתם, טלב אלסאנע, דואגים לערפאת ולרשות הפלשתינית יותר משאתם דואגים למדינת ישראל ולאוכלוסייה הערבית במדינת ישראל. אתם דואגים לעזה יותר מאשר לתל-שבע. זאת הבעיה שלכם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה הדאגן הגדול, כל הזמן אתה דואג – – –

דוד מנע (הליכוד):

אתם דואגים לפלשתינים יותר מאשר לערבים במדינת ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת אלסאנע, פעמיים ביקשתי ממך. היתה לך קריאת ביניים. כשדיברת, אף אחד לא הפריע לך. אבקשך להואיל לנהוג בהתאם ולא להפריע לדובר שעומד על הדוכן כעת. אודה לך אם תפעל בהתאם.

דוד מנע (הליכוד):

אתם דואגים לפלשתינים יותר משאתם דואגים לבדואים בתל-שבע. אתם דואגים להם, כי האינטרס שלכם הוא לדאוג להם. אבל מי אני שאגיד לכם את הדברים האלה? אתם הגוש החוסם – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

אנחנו דואגים גם לכאן וגם לכאן.

דוד מנע (הליכוד):

אתם הגוש החוסם של הממשלה, בלעדיכם פרס לא יהיה ראש ממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, אדוני: לא כך נוהגים. אמרת כל מה שהיה לך לומר והקשבנו קשב רב.

דוד מנע (הליכוד):

אפילו אצל ערפאת זו דמוקרטיה. תן קצת לדבר.

טלב אלסאנע (מד"ע):

טוב שאתה מודה. היתה שווה קריאת הביניים שלי.

דוד מנע (הליכוד):

כן, ערפאת הדמוקרט הגדול, אלוף היריות בברכיים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

טוב שהוא מודה. אני מסתפק בהודאה הזאת.

דוד מנע (הליכוד):

הרשות הפלשתינית, הלהיט התורן של מרצ.

חברות וחברים, אדוני היושב-ראש, אני בא ואומר: כשאני שומע ששר הבינוי והשיכון מציע לתת רבע מיליארד דולר לרשות הפלשתינית – –

רון נחמן (הליכוד):

שוחד פוליטי.

דוד מנע (הליכוד):

– – בעבור תשעה חודשי סגר עד הבחירות, אני יכול לא רק לתמוה, אלא אני מסתכל על אנשי החוק במדינת ישראל, על חברי הכנסת ממפלגת העבודה, משפטנים דגולים, על אנשים שיושבים בוועדות שונות, מכובדות, שרואים את ההצעה המחוצפת הזאת – לקחת רבע מיליארד דולר, לתת לרשות הפלשתינית תמורת סגר של תשעה חודשים – וכולם שותקים, אף אחד לא מדבר. להם אין הפתרונות לבעיות הקשות ביותר של החברה הישראלית, אבל רבע מיליארד דולר להקצות לרשות הפלשתינית יש להם. לפתור את הבעיה הקטנה של "אומן" באופקים, זה אין להם. לכן, אדוני היושב-ראש, לא פלא שהממשלה הזאת תדרדר את מערכת היחסים אתנו אל עברי פי פחת.

הזכירו פה את שמיר וממשלתו. יצחק שמיר הלך לוועידת מדריד ונפגש פנים אל פנים עם שר החוץ הסורי אחרי כ-40 שנה שלא היתה שום הידברות עם הסורים פנים אל פנים. הסורים באו ואמרו לראש הממשלה דאז מר שמיר: אם לא תתחייב לנסיגה מלאה מהגולן, אנחנו לא נבוא לוועידת מדריד. אמר מר שמיר: אם לא תבואו, לא תבואו. ועובדה שהם באו בלי שום התחייבות. הממשלה אז היתה ממשלה, דברים היו דברים, ומלה היתה מלה, לא כמו בממשלה הזאת, שהולכת ומוותרת.

אדוני היושב-ראש, אני מסתכל היום בעיתונים ואני רואה שהפלשתינים דורשים פיצוי בעבור נפגעי האינתיפאדה. הרי זו דרישה מחוצפת. דווקא מפני שזו דרישה מחוצפת ובגלל האבסורד שבה, אמרתי: איך יכול להיות שאנשים בממשלה לא תמכו בזה? והנה המשכתי לדפדף בעיתון וראיתי ששרי מרצ, כמובן, תומכים בדרישות אותם פלשתינים נפגעי האינתיפאדה.

ובכן, אדוני היושב-ראש, הגיע הזמן שהממשלה הזאת תתחיל לדאוג לתושביה היהודים בתוך מדינת ישראל ותפסיק לדאוג לכל אותם פלשתינים, לא בכספים, לא בתמיכות ולא בסיוע, משום שיש משפחות של נפגעי טרור לא פחות מאשר אותם נפגעי אינתיפאדה. אותם נפגעי אינתיפאדה, שנפגעו במהלך האינתיפאדה, מה הם עשו? הם זרקו אבנים על חיילי צה"ל, הצדיקים התמימים. הם כל כך תמימים, שהם דורשים אפילו פיצויים. ויש במדינת ישראל אנשים שתומכים בדרישתם המחוצפת.

אני דורש מממשלת ישראל לחזור לתלם השפיות. אני דורש מממשלת ישראל להיות ממשלה לאומית יהודית-ישראלית, שדואגת בראש ובראשונה לאזרחיה, ולא דווקא לאנשי הרשות הפלשתינית. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד מנע. אני מזמין את השר יוסף ביילין, שיסכם את הדיון היום.

אני מבקש להסב את תשומת לבנו שההצבעה תתקיים ביום שני כהצבעת אי-אמון בממשלה. לפני ההצבעה ידבר שר מטעם הממשלה וגם נציג האופוזיציה יוכל ליטול את רשות הדיבור, על-פי הסיכום שהודעתי עליו בפתיחת הדיון. בבקשה, אדוני השר.

השר י' ביילין:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרח לומר שהדיון היום היה מפתיע מאוד למי שהאזין לדיונים בנושאים האלה בשנתיים האחרונות. פתאום יש ביקורת על זה שיושב-ראש הרשות הפלשתינית יאסר ערפאת יכול לצוות על ה"חמאס" להפסיק טרור באזור אחד ולהתיר אותו במקום אחר; פתאום יש טענה שממשלת ישראל יכולה לומר לערפאת – הרף מלומר שירושלים תהיה בירתך, אמור רק שירושלים הערבית תהיה בירתך, ומייד הוא מציית וכך הוא מצטט. ודי שהשר בנימין בן-אליעזר יציע – 250 מיליון שקל –

רון נחמן (הליכוד):

דולר.

השר י' ביילין:

דולר? דולר. עדיין זה כסף קטן בשביל שנה בלי טרור.

— והנה יפסיקו מייד את הטרור והכול יהיה בסדר. כי עד אתמול, כמעט עד אתמול, הביקורת היתה על כך שעשינו הסכם עם מישהו שלא יכול לעשות שום דבר, שאפילו הוא רוצה הוא לא יכול. הוא לא יכול להפסיק את הטרור, הוא לא יכול לעשות שום דבר עם "חמאס". פתאום יש בעיה, פתאום אנחנו יכולים להגיד אפילו להם מה לומר. ואני שואל את עצמי, איפה האמת בכל הסיפור הזה?

ובכן, לגבי הפרטנר, נראה שהוא יותר רציני ממה שחשבנו. נראה שעם זה שאיש מאתנו אולי לא התלהב, אין לו תחליף בעם הפלשתיני, וכאשר הוא מגיע להסכם, הוא יכול להשליט אותו. אגב, אם הפרטנר הזה יגיע באמת להבנה גם עם הקיצונים אצלו, ואם כתוצאה מזה תהיה ירידה מאוד משמעותית – אולי אפילו יותר מכך – של הטרור, נדמה לי שאנחנו צריכים לברך על כך ולא להיפך.

הדברים שרבים התייחסו אליהם באשר להצעה של עמיתי השר בן-אליעזר, אני מוכרח לומר על כך מלה. מהו בעצם הדיון שהוא התייחס אליו? קיימת שאלה, האם אנחנו צריכים לדגול במדיניות של הפרדה מול הפלשתינים, או של איזו אינטגרציה. אלה שתי תפיסות שקיימות גם בימין וגם בשמאל במשך הרבה שנים.

הועלתה הצעה, לא על-ידי שר זוטא בממשלה, להגדיל את מספר ההיתרים לפלשתינים שייכנסו לישראל, כדי לעזור בתעשייה ובעיקר בבנייה. אמר השר בן-אליעזר, שלפי דעתו עדיף להעסיק עובדים זרים כדי למנוע חיכוך מיותר בינינו לבין הפלשתינים, ומוטב להשקיע את הכספים האלה בתשתית ובתעשייה בעבורם, כדי שהם לא יזדקקו לתעסוקה בארץ.

ההצעה הזאת לא נתקבלה, ולפי דעתי היא גם לא תתקבל. אגב, היא לא ראשונה. היא הוצעה גם בעבר, ואפילו ננקבו סכומים גבוהים מזה – שישראל עצמה תיזום ותשקיע באוטונומיה כדי למנוע את החיכוך הזה.

אני חושב, שמי שרוצה לייחס לו תשלום בחירות וכופר ואינני יודע מה עוד, או שלא הבין באיזה הקשר נאמרו הדברים, או שהוא רוצה לייחס לו דברים שהוא לא אמר.

רבים התייחסו כאן לנושא ירושלים, כרגיל. אני רוצה לומר דבר מאוד פשוט: אין הסכם עם הפלשתינים, עם ערפאת, שהם לא יביעו את העמדה שלהם. אנחנו הרי יודעים מהי, אם כי זה לא נעים לנו לשמוע, גם לי לא נעים לשמוע זאת. אבל אין שום הסכם שהם צריכים לקבל את העמדות שלנו. הרי גם אנחנו אומרים מעל כל במה, שבעינינו הפתרון לירושלים – וירושלים היא על סדר-היום, איננו יכולים לברוח מזה, היא תמיד היתה על סדר-היום ועכשיו לפי ההסכם היא על סדר-היום; ואנחנו אומרים, אף שהיא על סדר-היום, היא תישאר תמיד מאוחדת, שלמה, בריבונותנו, כבירת ישראל.

באותה מידה שהדבר הזה בוודאי לא מוצא חן בעיני הפלשתינים, הם אומרים את מה שהם אומרים. אני חושב שהמבחן יהיה ברגע האמת, ורגע האמת הוא משא-ומתן על הסדר הקבע. המשא-ומתן הזה יתחיל לכל המאוחר במאי 1996, ואז תבוא העמדה שלנו ותבוא העמדה שלהם. אני חושב, שלהעלות היום את נושא ירושלים בנפרד, זו תהיה טעות. אבל אם הנושא יועלה במסגרת שאר הנושאים על סדר-היום מול דברים אחרים, אני בהחלט חושב שבחלק מהדברים נוכל לענות על הציפיות של הפלשתינים, והם יצטרכו להבין שבשבילנו יש דברים שהם מעבר לקו האדום.

ירושלים היא דבר כזה, אף כי לא תהיה לנו שום אפשרות להתעלם מאותם 170,000 תושבים פלשתינים בירושלים, כשם שלא נוכל לוותר בשום אופן על הקביעה של הכרה פלשתינית בכך שירושלים תהיה בירת ישראל.

אני לא חושב שמותר לנו להגיע להסדר קבע שישאיר את המצב בירושלים כפי שהוא, מבלי שתהיה הכרה בכך שירושלים היא בירת ישראל. מי שמוביל לזה עושה טעות. אני חושב שזאת תהיה טעות ואפילו בכייה לדורות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם ירושלים המזרחית?

השר י' ביילין:

אני לא רוצה לצייר כאן גבולות. אני אומר באופן עקרוני, מבחינתנו ירושלים צריכה תמיד להיות מאוחדת, בריבונות שלנו, שלמה, בירת ישראל, הן המזרחית והן המערבית. אבל לגבי ההכרה בירושלים כבירת ישראל, זה יהיה אחד הנושאים המאוד-בעייתיים במשא-ומתן, ואני מציע לעצמנו שלא לברוח ממנו. יש לנו גם כן מה לדרוש בירושלים, לא רק לפלשתינים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה לא רק מבחינת הפלשתינים אלא מבחינה בין-לאומית.

השר י' ביילין:

נכון. אנחנו יודעים שהמפתח בנושא הזה במידה רבה, בין שאנחנו מאושרים מזה ואולי אנחנו לא כל כך מאושרים מזה, נמצא בידם. זה נכון.

לגבי השינוי באמנה, היו מי שהציעו: בואו נעשה את השינוי באמנה כחלק מהחוק הזה שאנחנו מאשרים היום. אני אומר, שנושא שינוי האמנה הפלשתינית הוא בעבורנו נושא מרכזי. זו לא הפרה קלה, שאנחנו אומרים: יש הפרות פה, יש הפרות שם, נמשיך הלאה. כשם שהפלשתינים, אם לא ישנו את האמנה הפלשתינית, הם יפירו באופן בוטה מאוד את ההסכם, כך הסנקציה שלנו לא קשורה באיזה חוק. הסנקציה שלנו תהיה, שלא נוכל, לפי עניות דעתי, להמשיך את המשא-ומתן אתם, את השלבים הבאים – ויש הרבה שלבים – כאילו לא קרה דבר. אני מניח שהדבר הזה יגרום לעיכוב. אני מאוד מקווה שהפלשתינים מבינים כמונו את חשיבות השינוי באמנה הפלשתינית. זה אולי דבר סימבולי. יכול להיות שבאופן מעשי אכן האמנה הזאת לא ממומשת ולא רלוונטית, אבל גם לסמל יש הרבה מאוד חשיבות ולא נוכל לעבור לסדר-היום על אי-שינוי שלה.

לגבי ערי המקלט, אנחנו עשינו הסכם עם המצרים. מישוהו יכול להגיד שכתוצאה מההסכם הזה מצרים הפכה עיר מקלט. כמה מחבלים ברחו למצרים אחרי שעשו פעולות חבלה בישראל? יש לנו הסכם עם מצרים הרבה שנים, יש לנו שלום עם מצרים. מדי פעם היינו תובעים, ואיש לא חשב אפילו לרגע אחד להחזיר את המחבלים הללו. חלק מהם נסעו והתאמנו במקומות אחרים, הגיעו עד אירן, חזרו אלינו בתור "חיזבאללה" מלבנון בכלל.

אם הוויכוח לגבי ערי המקלט הוא מי נותן ארוחת בוקר לאסיר, אם זה סוהר שלנו או סוהר פלשתיני, על הזכות הגדולה הזאת אני לא מוכן לריב. כמובן בתנאי שהאנשים האלה נתפסים ועומדים למשפט ובעקבות זה נפסק נגדם עונש. בחלק ניכר מהמקרים, אני לא רוצה להגיד שזה 100% המקרים, זה המצב.

חבר הכנסת לנדאו סיפר על מגעים לוהטים ביני לבין ד"ר נביל שעת' לפני הבחירות של 1992 כדי להבטיח תמיכה כנראה של ערביי ישראל במפלגת העבודה. אני לא נפגשתי עם שום איש אש"ף עד שהחוק הזה בוטל, וממילא גם לא נפגשתי אתו, וממילא גם לא הגעתי אתו לשום הסדר שמישהו יתמוך במפלגת העבודה.

אני מצטער שאנשים רציניים נתפסים לתעמולה כזאת. אולי זה בגלל שנת הבחירות שהחלה עכשיו, אבל אני מציע לעצמנו – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם לא קיבלתם שם תמיכה.

השר י' ביילין:

גם לא קיבלנו תמיכה, זה נכון. לא רציתי להגיד את זה, הרב רביץ, חשבתי שאולי ניתן לשמור את זה בסוד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לש"ס יש נציג בכנסת על חשבונם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אולי עכשיו תסדרו משהו עם אחמד טיבי?

השר י' ביילין:

יכול להיות.

ונקודה אחרונה. חבר הכנסת בגין בא בטענות על כך שאש"ף לא מגן על ישראל, והוא צריך להגן על ישראל כי יש אתו הסכם. אני אומר: לי די שאש"ף, או המשטרה הפלשתינית תשמור על חוק וסדר באזורים הפלשתיניים במסגרת הסדר הביניים, באזורי האוטונומיה. אני לא חושב שתביעתנו מאש"ף היא שהוא יגן על ישראל. זה מאוד משונה שדווקא חבר כנסת כמו חבר הכנסת בגין מציע דבר כזה. אני בכל מצב, גם במצב של הסדר ביניים, אפילו במצב של הסדר קבע – ואני מקווה שהוא יהיה במהרה בימינו, משום שכאשר הוא יהיה רבים מאתנו יבינו שחלק ניכר מהפחדים וההאשמות היו האשמות שווא ואפשר להגיע להסדר שהם יחיו אתו ואנחנו נחיה אתו ואפילו המתנחלים יחיו אתו. אני מקווה, שכאשר נגיע להסדר הקבע, בוודאי בהסדר הביניים, מי שישמור עלינו, מי שיגן על ישראל, יהיה צה"ל ולא המשטרה הפלשתינית. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר יוסי ביילין.

כאמור, חברי הכנסת, הדיון תם. ביום שני הבא תתקיים ההצבעה. לפני ההצבעה יהיה ראשון הדוברים מטעם האופוזיציה חבר הכנסת מיכאל איתן, והוא היחיד שידבר באותו נושא. יסכם את הדיון שר המשפטים דוד ליבאי.

אני מודה לכל הדוברים, אני מודה לשר יוסי ביילין על תשובותיו למציעים ולמתווכחים.

הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37), התשנ"ו-1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37), התשנ"ו-1996, קריאה שנייה וקריאה שלישית.

אני מזמין את יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת יוסף כץ. אדוני, בבקשה.

יוסי כץ (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מביא לקריאה שנייה ושלישית את תיקון מס' 37 של חוק שירות המדינה (גמלאות).

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אדוני, קראתי לך יוסף כץ. אני מבין שכך תופיע ברשימת המועמדים לבחירות, לא כן?

יוסי כץ (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

לא, השם הרשמי הוא יוסי. זה בסדר. זה גם היה בפריימריס הקודמים.

היו"ר ר' אדרי:

יוסי? כך זה גם יופיע? טוב, בהצלחה.

יוסי כץ (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

תודה.

מטרתו של החוק המוצע היא לתקן את חוק שירות המדינה (גמלאות) ולהשוות את זכויותיהם של שאירי שוטרים וסוהרים שנפטרו תוך כדי ועקב מילוי תפקידם לזכויותיהם של חללים אחרים של מערכת הביטחון.

הממשלה החליטה לעשות השוואה גם בשכרם של השוטרים לשכרם של משרתי הקבע, גם בקצבאות וגם בזכויות של שאירים כאשר מדובר בשוטרים, ובמקרה שלפנינו בשוטרים שנפטרו תוך כדי מילוי תפקידם או נפלו תוך כדי מילוי תפקידם.

כאשר הציג השר לביטחון פנים את הצעת החוק הממשלתית הוא ציין, שמאז כניסתו לתפקיד הוא ליווה למנוחת עולמים 16 שוטרים של משטרת ישראל ומשמר הגבול. משטרת ישראל על יחידותיה עומדת בחזית המלחמה בטרור ובפשיעה, ועל כן יש לקיים את החלטת הממשלה להשוואת שכר, גמלאות ותגמולים במלואה.

מה הם התיקונים המוצעים? התיקון הראשון: למשפחות שוטרים שנפטרו במילוי תפקידם ניתנת ברירת קצבה מיוחדת עם תוספת מיוחדת, לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה ולפי חוק הגמלאות. הברירה המיוחדת ניתנת לשאירי שוטר ששירת 25 שנה בשירות המדינה, מתוכן 15 שנה במשטרה. מוצע לבטל את תנאי הוותק של 25 שנה ולהסתפק בשירותו במשטרה במשך 15 שנים.

התיקון השני: יש שיעור מענק נוסף ומיוחד שניתן לשאירים של שוטר שנפטר במילוי תפקידו, וזה נגזר מגילו של השוטר. הוא צריך להיות בן 51 לפחות בעת מותו. מוצע לקבוע את שיעור המענק לפי מספר שנות השירות ולהקנות לשאירי שוטר מעל גיל 50 את מלוא המענק ללא כל קשר לוותק שלו. זה שיפור נוסף.

התיקון השלישי: בצה"ל אפשר להוסיף לתקרת הקצבה המותרת, שהיא 70% מהשכר, את הוותק שנובע משירות חובה בצה"ל. במשטרה נוהגים כך רק לגבי מי ששירת במשטרה עשר שנים לפחות. מוצע לבטל את התנאי ולעשות השוואה עם ההטבה שקיימת לגבי קציני וחיילי צה"ל.

התיקון הרביעי: כאשר שוטר נפטר בעת מילוי תפקידו – אני אומר נפטר, זה יכול להיות נפל במילוי תפקידו וזה יכול להיות נפטר במהלך תפקידו – ולא השלים חמש שנות שירות, מנכים מהקצבה והתגמולים מחצית מהתגמולים. מוצע בהצעת החוק לאפשר לשאירים ברירה לנכות מחצית מהתגמולים או מחצית מהקצבה, לפי הסכום הנמוך מבין השניים.

התיקון החמישי הוא תיקון חשוב. חבר הכנסת רן כהן היה היוזם של התיקון הזה, כשמדובר בהצעת החוק הפרטית, והסעיף הזה מופיע גם בהצעת החוק הממשלתית. כאשר סך הקצבאות והתגמולים שלהם זכאים שאירים של שוטר שנפל או נפטר במילוי תפקידו עולה על 90% מהמשכורת, מנכים את העודף. מוצע לתקן את התקרה ולקבוע אותה ל-100% המשכורת. זו הצעה חשובה, שללא ספק תוסיף עוד 10% מהמשכורת למשפחת השוטר או הסוהר שנפטר במילוי תפקידו.

התיקון השישי: בן זוג. זאת לדעת, שהמשפחה זכאית על-פי החוק הזה לחוק משפחות חיילים וחוק הגמלאות – בת הזוג בדרך כלל זכאית לקצבה רק מרגע שמלאו לה 45 שנה. עד אותו גיל היא מקבלת מענק חד-פעמי של 30 קצבאות, וכשהיא מגיעה לגיל 45 היא מתחילה לקבל את הקצבה.

מוצע בהצעת החוק להוריד את הגיל כפי שזה קיים לגבי אלמנות חיילי צה"ל – לגיל 35. מי שבגיל למעלה מ-32.5, זאת אומרת נותרו לה עוד שנתיים וחצי עד למועד שבו היא תתחיל לקבל את הקצבה, כי בגיל 35 היא תתחיל לקבל את הקצבה, כשנפטר בעלה או נפל בעלה היא היתה בת 32.5, זאת אומרת 30 חודש לפני המועד שבו היא תתחיל לקבל את הקצבה – ברור שאם היא למעלה מהגיל הזה היא לא תקבל 30 קצבאות, היא תקבל קצבאות כמספר החודשים שנשארו עד מלאות לה 35, ובגיל 35, וזה התיקון השני בעניין הזה, היא תתחיל לקבל את הקצבה במלואה, כפי שהיא זכאית, כפי שזכאית אלמנת חייל קבע.

תיקון נוסף, או הייתי אומר סעיף נוסף, הוא, שהחוק כפי שקראתי אותו על כל תיקוניו יחול רטרואקטיבית מ-1 ביולי 1987. זה אחד המקרים החריגים שבהם המחוקק בא ומקנה הטבות רטרואקטיביות במשך שנים אחדות. אבל לא זו בלבד שהוא יחול רטרואקטיבית מ-1 ביולי 1987, אלא ההטבות האלה יחולו גם על כל מי שנפטר במילוי תפקידו אי-פעם, זאת אומרת מרגע שחל חוק הגמלאות או חוק משפחות חיילים, אלא שהם יתחילו לקבל את זה רטרואקטיבית מ-1 ביולי 1987.

החוק חל על כ-80 משפחות. אני מברך את הממשלה על היוזמה שלה. אני רוצה לציין, שמחר בבוקר תדון ועדת העבודה והרווחה בגמלאות שוטרי משטרת ישראל כדי להבטיח שההשוואה לשירות הקבע אכן מתבצעת הלכה למעשה.

אני מודה לחברי הכנסת על סבלנותם ומבקש לאשר את החוק בקריאה שנייה ושלישית. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת יוסי כץ, על דבריך, ואני אודה לכם לאחר שהחוק יאושר גם על העבודה המסורה שעשיתם.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה. מי לסעיפים 1, 2 ו-3 בהצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37) – יצביע. מי נגד?

הצבעה מס' 2

בעד סעיפים 1-3 – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 1-3 נתקבלו.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 7, נגד אין, נמנעים – אין. סעיפים 1, 2, ו-3 אושרו כהצעת הוועדה בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים לקריאה שלישית. מי בעד הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37) בקריאה שלישית – יצביע. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 3

בעד החוק – 5

נגד – אין

נמנעים – אין חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 37), התשנ"ו-1996, נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 5, נגד – אין, נמנעים – אין. החוק נתקבל בקריאה שלישית.

חברי הכנסת, אני מבקש להודות בשמכם ליושב-ראש ועדת העבודה והרווחה יוסי כץ על העבודה המסורה. אני מבקש להודות לכל חברי הוועדה שהשתתפו בדיון, ולחברי הכנסת המעטים שיושבים כאן באולם ונתנו ידם לקבלת חוק חשוב מאוד לנוגעים בדבר.

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון)

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון), קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת דוד צוקר. בבקשה.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

תודה רבה, אדוני. אני מביא בשם ועדת החוקה הצעת חוק ביוזמתו של חבר הכנסת אליעזר זנדברג. הצעת חוק זו מובאת, אדוני היושב-ראש, ללא הסתייגויות. אני אעמוד בקצרה על עיקריה.

חבר הכנסת זנדברג עמד על העובדה, שחוק-יסוד: הממשלה החדש, זה האמור לחול בסוף שנת 1996, הידוע בשמו: חוק הבחירה הישירה – מן החוק נשמטה, שלא במתכוון, סוגיית ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי, אותה ועדה שעל-פי חוק פועלת גם היום, על-פי חוק-יסוד: הממשלה שעדיין נמצא בתוקף. חבר הכנסת זנדברג עמד על העובדה שעניין זה לא נכלל בחוק-יסוד: הממשלה החדש, החוק לבחירה ישירה. הוא העיר את תשומת לבנו, והוועדה, בתמיכת הממשלה, נענתה להצעה לכלול את ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי כחלק מחוק-יסוד: הממשלה החדש, שייכנס לתוקף בסוף שנת 1996.

אלא שוועדת החוקה החליטה לבצע שינוי קל בנוסח המוכר היום. ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי כוללת היום מחצית מחברי הממשלה. מאחר שמספר חברי הממשלה המקסימלי על-פי חוק יסוד:

הממשלה החדש יהיה 18, קבענו, כמובן, שוועדת השרים לענייני ביטחון תכלול תשעה – מחצית מ-18 השרים. אלא שאנחנו בחרנו לציין לפחות ארבעה שרים שתהיה חובה על ראש הממשלה לכלול באותה ועדה: ראש הממשלה עצמו, כמובן, כיושב-ראש; שר הביטחון, גם זה עניין מובן מאליו, כחבר בוועדה; שר החוץ, גם בנוסח היום כתוב שיהיה חבר; והוספנו עוד שני שרים שתהיה חובה לכלול אותם. האחד – שר המשפטים. איננו רוצים שבועדת השרים לביטחון לאומי לא יהיה שר המשפטים. השני – השר לביטחון פנים, שכללנו אותו כחבר קבוע מתוקף החוק בוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי. וכך ראש הממשלה יצטרך למנות ארבעה חברים נוספים, שכן חמישה קבועים בחוק.

נוסף על כך, העתקנו גם את הסעיף הקיים לגבי צוות הביטחון הלאומי, צוות שאיננו קיים היום, למרבה הצער, זה שנים, ואיננו מופעל על-ידי הממשלה. אנחנו מקווים, שעל-פי חוק-יסוד: הממשלה החדש, שייכנס לתוקף בסוף השנה הבאה, יופעל סוף סוף צוות הביטחון הלאומי, אותו צוות שלא מופעל כאמור היום.

זוהי הצעת החוק. ביסודו של דבר, כאמור, העתקת סעיף הקיים בחוק שנשמט מחוק-יסוד: הממשלה החדש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת דוד צוקר, על דבריך המעניינים. אני חושב שהצעת החוק חשובה.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה. חברי הכנסת, מי להצעת החוק בקריאה שנייה, לסעיף 1 כהצעת הוועדה?

הצבעה מס' 4

בעד סעיף 1 – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 8, נגד – אין, נמנעים – אין. סעיף 1 כהצעת הוועדה אושר.

אנחנו עוברים לקריאה שלישית. מי לחוק-יסוד: הממשלה (תיקון)?

הצבעה מס' 5

בעד החוק – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק-יסוד: הממשלה (תיקון) נתקבל.

היו"ר' אדרי:

בעד – 8, נגד – אין, נמנעים – אין. אני שמח על האחדות שיש היום בכנסת, ואני גם שמח להודיע לכם, שהצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון), כפי שהוצגה על-ידי יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, נתקבלה בקריאה שלישית.

אני מודה לך, אדוני, יושב-ראש הוועדה, על העבודה החשובה שעשיתם. אודה לך אם תואיל למסור גם לחברי הוועדה תודה מכל חברי הכנסת היושבים באולם והשתתפו בהצבעה. תודה לכם, חברי הכנסת.

לפני שנעבור לסעיף הבא, אני צריך לבקש מהקצרינות. בטעות המסך כאן מראה שאני הצבעתי במקומה של חברת הכנסת ענת מאור. אודה לגברתי, הקצרנית, אם תתקן את הצבעתי. תודה.

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29), התשנ"ו-1995

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק הבחירות (תיקון מס' 29), התשנ"ו-1995, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת דדי צוקר. אדוני, בבקשה.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

תודה רבה. אני מודה לך על דברי הברכה קודם לכן.

אני מביא לכם בשם ועדת החוקה, ללא הסתייגויות, תיקונים לחוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 9). כאן מדובר בעבודה הרבה יותר גדולה מזו שנדרשה בהצעת החוק הקודמת. מדובר פה בכמה עשרות תיקונים הנוגעים לנוהלי הבחירות הן במובן הטכני והן במובן המהותי, שהצטברו בוועדת הבחירות המרכזית במשך מערכות הבחירות האחרונות. כמה כנסות עשו ניסיונות לתקנם, לא כל התיקונים באו לידי ביטוי, והפעם נעשתה עבודה, בתיאום בין סיעות הבית, ולכן הצעת החוק הזאת מובאת ללא התנגדויות. זה סוג חקיקה שבו צריך לעשות מאמץ גדול להגיע להסכמה בין הסיעות, או לפחות בין הסיעות הגדולות, חלק גדול מן הבית. וכך זה מובא לפניכם, על דעת הבית כולו.

כאמור, מדובר בעשרות תיקונים, אדוני היושב-ראש. אני אציין רק כמה תיקונים שהם רלוונטיים לאזרח, למצביע, זה שיצביע בעוד כשנה, ולא אתעכב על אותם שינויים טכניים, חשובים אומנם, אבל הציבור יתקשה לעמוד על מהותם, שכן עניינם בעיקר ועדת הבחירות המרכזית, המפעילה את מערכת הבחירות. אציין כמה תיקונים חשובים.

נקודה ראשונה: אם יהיה צורך בסיבוב נוסף בבחירה לראש הממשלה, החלטנו שלא יהיה זה יום שבתון מלא, שכן מדובר בהצבעה שמבחינה טכנית היא גם קלה יותר, ולא חשבנו שבתוך שבועיים צריך להשבית את כל המשק כולו. אם תהיה הצבעה חוזרת לראש ממשלה, כלומר, כשאף אחד לא יזכה ברוב בסיבוב הראשון, לא יהיה שבתון מלא אלא מחצית השבתון בלבד במשק באותו יום. גם בבתי-הספר, שבהם מוצבות מרבית הקלפיות, ילמדו חצי יום.

נקודה שנייה: גודל הקלפי. הגודל המקסימלי של קלפי יהיה 900 מקומות, שכן, תזכרו, בבחירות הבאות אנחנו מצביעים פעמיים: אנחנו מצביעים בשני פתקים. יהיה עומס הרבה יותר גדול על ועדת הקלפי, עומס גדול יותר על הספירה, ולכן יש הקטנה של הקלפיות.

עשינו דבר נוסף, וזה התיקון השלישי שאבקש לציין היום מכלל עשרות התיקונים: לא רק שהקלפי תהיה קטנה יותר, אלא שבכל חדר ניתן יהיה להעמיד יותר משתי תיבות הצבעה, וגם זה כדי להאיץ

את מהירות ההצבעה. כלומר, באותו חדר תהיה ועדת קלפי אחת, 900 שמות, אבל שני תאים. כי מדובר בזמן הצבעה רב יותר, כי מצביעים פעמיים באותו יום. שני תאים בכל חדר, שיפור, האצה, כך אנחנו מאמינים, בהליכי הבחירות באותו יום.

תיקון רביעי הוא הרכב ועדות הקלפי. כדי למנוע מצב שבו עקב התפצלויות של מפלגות באותה ועדת קלפי ישבו שניים מאותה מפלגה. גם לכך ניסינו לדאוג.

תיקון חמישי שאני מבקש לציין הוא תיקון המוכר לכולם: מעתה לא יחתימו עוד את תעודת הזהות של מי שבא להצביע בקלפי. הסדרי הזיהוי, כמובן, יהיו קיימים, אבל אין אותו שלב של החתמה על-ידי חותמת או על-ידי דוקרן, כפי שהיה קיים עד היום. התברר לנו מדיווחים של ועדת הבחירות המרכזית, שלעשרות אלפי אנשים חסר הספח, דבר שלא אפשר להם להצביע, והם היו צריכים לרוץ הביתה, או שחלקם ויתרו על הצבעה, שכן הספח הדרוש להצבעה לא היה ברשותם. אין עוד צורך בהחתמת תעודת הזהות לצורכי הצבעה.

תיקון שישי שאני מבקש לציין היום: רווח הנוהג במקומותינו, שמגיע לקלפי אוטובוס, נניח של בית-אבות, או של עולים, עם מלווה אחד, ובטענה מקובלת, ידועה, של מחלה או מום, היה נכנס אותו מלווה של אותו אוטובוס עם 20, 30 ו-40 איש לקלפי. היום הרי מתיר החוק, ואנחנו משאירים את זה, כמובן, שמי שהוא בעל מום, נאמר עיוור, או מי שמתקשה בהליכה, או מי שמתקשה בקריאה, יוכל להצביע בעזרת סיוע בקלפי. אבל היה מצב שנעשו מעשים לא תקינים, כאשר אדם אחד היה נכנס עם 30 איש, ויש להניח שהיתה לו אפשרות להשפיע על אופן הצבעתם של אנשים רבים. אנחנו קובעים מעכשיו: מלווה יוכל להיכנס רק עם שני אנשים אל הקלפי: עם אחד, ואחרי שהוא יצא, עם עוד אחד, ולא יותר. לא תהיה עוד אותה תופעה של הסעות המוניות עם מלווים המשפיעים על ציבור הבוחרים, בדרך כלל הקשיש.

תיקון שביעי שאני מבקש לציין: החלטנו לחסוך מעצמנו את התופעה הלא-מכובדת, שעל-פיה יש חובה לפרסם את מצעי כל המפלגות במחנות צה"ל ובבתי-הסוהר. תופעה לא מכובדת, שכן אנשים לא קראו את זה, הפרסומים התגוללו, זה קיבל ביטוי מאוד לא סימפתי ולא אסתטי. במקום אותם מצעים לא מסודרים, שהופיעו באופן לא אסתטי שם ואיש לא קרא אותם, מעתה בכל מחנה צבאי תהיה כתובת של כל מפלגה, היכן ניתן לקבל חומר, איך ניתן להתקשר עם כל מפלגה המתמודדת לבחירות. מי שירצה, יתקשר אליה ויקבל כל חומר שהוא.

אלה שבעת-שמונת התיקונים שביקשתי להביא בפניכם על נוהלי הבחירות בקרוב. אני מניח, כי נגיע בקרוב למליאה עם תיקון משמעותי מאוד נוסף, ועניינו אפשרות הצבעה לחולים בבתי-חולים. מדובר ב-30,000 איש שעד היום נמנעה מהם הזכות לבחור. אנו מסיימים עכשיו את הכנת החוק שיאפשר גם לחולים המאושפזים בבתי-חולים לממש את הזכות האלמנטרית הראשונית הזאת, להשתתף בחיים הדמוקרטיים ולהצביע. תודה רבה, אדוני.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, גם על דבריך וגם על הגשת הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29).

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה, כהצעת הוועדה, מסעיף 1 עד סעיף 26. מי להצעת החוק בקריאה שנייה, לסעיפים שציינתי?

הצבעה מס' 6

בעד סעיפים 1-26 – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 1-26 נתקבלו.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 9, נגד – אין, נמנעים – אין. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29), מסעיף 1 עד סעיף 26 כהצעת הוועדה, אושרה.

ברשותכם, נעבור להצבעה בקריאה שלישית. מי להצעת החוק ומי נגד?

הצבעה מס' 7

בעד החוק – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29), התשנ"ו–1995, נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 9, נגד – אין, נמנעים – אין. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 29) אושרה בקריאה שלישית.

אדוני יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, אני מבקש לברך אותך על העבודה החשובה, היעילה והמועילה שעשית. אני מבקש לברך את חברי הוועדה ואת כל חברי הכנסת הנוכחים, שנתנו יד להצעת חוק חשובה. אני מבקש לברך על האחדות השוררת הערב בבית הזה.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

שכחתי להודות לשלושה אנשים שעשו את עיקר העבודה בתחום הזה, והם אהוד שילת ממשרד הפנים, תמי אדרי, מנהלת ועדת הבחירות המרכזית, ואיילת ויטנברג, היועצת המשפטית. אני מבקש להודות להם מאוד על העבודה שעשו. החוק נראה פשוט, אבל היתה פה המון המון עבודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מניח שגם כל חברי הכנסת הנוכחים מצטרפים לברכות לאלה שסייעו בידך.

הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), התשנ"ו-1995

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא האחרון שעל סדר-היום: הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), של חברי הכנסת רפאל איתן, רפאל אלול, יגאל ביבי, נעמי בלומנטל, שאול גוטמן, חיים דיין, אברהם יחזקאל, דוד מנע, שאול עמור, רפאל פנחסי ואברהם רביץ – קריאה ראשונה.

יציג את ההצעה חבר הכנסת דוד מנע. אדוני, בבקשה. אני מבקש לציין שרשימת הדוברים ארוכה מאוד.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש לכנסת הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), התשנ"ו-1995. הצעת חוק זו הינה פרי עמל ממושך בוועדת הסמים של הכנסת, בראשותו של חבר הכנסת רפאל איתן, על-פי יוזמה שלי, בעקבות בג"ץ-קטלן המפורסם, שאפרט אותו בהמשך.

אני רוצה לומר לחברי הבית, שלא קל היה להביא הצעת חוק זו, שהרי משמעותה היא שלראשונה תינתן בארץ אפשרות לחפש בגופו של אדם גם בניגוד לרצונו. אני מכיר את המחלוקת הפילוסופית והתחיקתית הנוגעת לפגיעה בגופו של אדם: חירות הפרט מול שלום הציבור. אני רוצה לשמור על החברה או על הציבור מפני אותם סוחרים סמים הבולעים סם או מחדירים סם לגופם. אני חייב למצוא

אותו סם כראיה למעשה העבירה, ועד היום אין לי שום אפשרות לבדוק בתוך גופו של אותו אדם הנחשד בסחר בסמים, על מנת לתפוס אותה ראיה.

ב-1980, בית-המשפט העליון, בבג"ץ-קטלן 355/79 – קטלן ואחרים נגד שירות בתי-הסוהר, המופיע בפד"י ל"ד 3, עמוד 294 – פנה אל המחוקק כי יאמר את דברו בנושא בדיקות בגוף האדם כדי לחפש סמים. אנו, המציעים, הגענו למסקנה, כי עריכת בדיקות כאלה בצו של שופט היא צורך השעה, ובלבד שתיעשה תוך שמירה על כבוד האדם, שלמות גופו וצנעתו, בבית-חולים, במסגרת מסודרת, או במסגרת דומה, ואך ורק לאחר שבית-המשפט הגיע למסקנה, כי קיים חשד סביר שאדם מצניע סמים בנקבי גופו.

אדוני היושב-ראש, לא כל אדם בשירות בתי-הסוהר יכול לגשת לאסיר ולחפש בתוך גופו. נדרשים החלטה בצו של שופט בית-משפט שלום וביצוע של רופא. רק כששני הדברים האלה קיימים, אפשר יהיה בבית-החולים או במתקן דומה לו, בבית-הסוהר או במקום אחר, לעשות לדוגמה חוקן לאותו אסיר שהחדיר סמים לגופו על מנת להעלים ראיות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם יש חשד.

דוד מנע (הליכוד):

כמובן, אם יש חשד שהוא העלים ראיות בתוך גופו. הבדיקה הזאת מחויבת המציאות, שהרי גם בית-המשפט המליץ ב-1980 בפני המחוקק לחוקק את החוק הזה.

רבותי חברי הכנסת, 16 שנים עברו מאז, ועובדה שהנושא היה נתון למחלוקות ממחלוקות שונות, עד שיזמנו אנחנו בוועדת הסמים את הצעת החוק הזאת. אני, כיושב-ראש ועדת המשנה לחקיקה של ועדת הסמים, מצאתי שזהו העיתוי וזוהי ההזדמנות להביא לבית הצעת חוק מסודרת כזאת, שכבר עברה בחלק מארצות המערב, ולאחרונה בקנדה, ולהתאימה למה שקורה היום בנושא צריכת הסמים בארץ.

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, כי צריכת הסמים במדינת ישראל עולה בשיעורים מדאיגים מאוד. אני לא מדבר רק על מה שקורה היום בגואה, שם מאות ואלפי ישראלים משתתפים במסיבות סמים, כפי שקראנו היום, אתמול ושלשום בעיתונים. ישראלים רבים משתתפים שם במסיבות אסיד ובמסיבות סמים.

מיכאל איתן (הליכוד):

זוהי עוד תערוכה של הישגי החינוך, לא ב"בניני האומה".

דוד מנע (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, אדוני, חבר הכנסת מיכאל איתן, שבשולי הידיעה על גואה בעיתונות, כתוב ששר החינוך נוסע להודו: שר החינוך, מר אמנון רובינשטיין, יצא בעוד כשלושה שבועות להודו. הוא ייפגש עם קבוצה של תרמילאים המטיילים ביבשת וינסה לשכנע אותם לא להידרדר לסמים. אתה מבין? שר החינוך נוסע להודו, לפגוש צעירים ישראלים תרמילאים, כדי לשכנע אותם לא להידרדר לסמים. הוא פשוט ייסע לשם ויבקש זאת מהם.

מיכאל איתן (הליכוד):

מתי הוא נוסע?

דוד מנע (הליכוד):

בעוד שלושה שבועות.

החינוך, אדוני שר החינוך, מתחיל מהבית. בבתי-הספר התיכוניים במדינת ישראל גוברת צריכת הסמים, אדוני שר החינוך, ולא צריך לנסוע להודו על מנת לאתר תרמילאים ישראלים ולשכנע אותם לא להידרדר לסמים. כל תלמיד יודע היום איפה אפשר לרכוש סמים, ומי הם האנשים הצורכים סמים. ובחלק מבתי-ספר אפשר היום לרכוש סמים על נקלה.

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, לפני שנה נאמתי מעל דוכן הכנסת בהצעה לסדר-היום שלי, ב-22 ביוני 1994, תחת הכותרת: "עלייה מדאיגה בצריכת סמים בבתי-ספר בחיפה ובמקומות אחרים ברחבי הארץ". ציינתי בפני הבית, שאז, לפני שנה וחצי, 5% מכלל התלמידים בישראל צרכו סמים. היום, אדוני היושב-ראש, המספרים הגיעו ל-7%–9% של אנשים המשתמשים בסמים בבתי-ספר. כלומר, עלייה מדאיגה ומהירה. במקום ששר החינוך ייסע להודו כדי להיפגש עם תרמילאים ישראלים, אני אומר לו: החינוך מתחיל מהבית – בבתי-הספר.

אני רוצה לסבר את אוזני חברי הכנסת בכמה נתונים נוספים: 27,000, כפי שצינתי אז, צורכים סמים בבתי-הספר, אז 5% והיום 7%–9%. קרוב ל-200,000 איש בארץ משתמשים בסמים, מתוכם 30,000 מכורים לסמים. הסחר בסמים במדינת ישראל מגיע לקרוב למיליארד דולר בשנה בכל רחבי המדינה.

התופעה המדאיגה הזאת של צריכת סמים בקרב תלמידי בתי-הספר והעלייה התלולה בצריכת סמים בחברה הישראלית, צריכה להדאיג את כולנו. כולנו מודאגים מהרבה דברים שקורים בחברה הישראלית, אבל מזניחים פרט כזה שמכה בכולנו. הדבר הזה מכה בכולנו. זו כבר לא צריכת סמים חד-פעמית בבתי-ספר, אלא יש תלמידים שאפילו מתחילים להתמכר לסמים.

לדעתי, הגענו לקו אדום בנקודה הזאת. מסיבות אסיד של תלמידי בתי-הספר או האוכלוסייה הבוגרת יותר הולכות ומתרבות למרות כל פעולות האכיפה שנעשות.

אני רוצה לשבח את משטרת ישראל על פעולות האכיפה שנעשו בשבועות האחרונים. הם הצליחו להגיע להרבה מסיבות אסיד ועצרו שם את מי שצריך. אבל לא תמיד יש למשטרת ישראל כוח האדם כדי לאכוף את החוק על אותן מסיבות אסיד, ולפעמים גם החוק לא עונה על כל הצרכים.

מדובר, רבותי חברי הכנסת, לא רק בשכונה זו או אחרת – צריכת הסמים מקיפה שכונות שלמות; לא רק שכונות מצוקה אלא גם שכונות יוקרתיות, לא רק בדרום הערים אלא גם בצפון הערים. בכל המקומות הללו משתמשים בסמים, ומשרד החינוך לא עושה די, לצערי, כדי לעצור זאת.

מיום ליום אני מזדעזע כשאני שומע, מתלמידי בתי-ספר, על מפיצי סמים בקרב תלמידי בתי-הספר, שמנסים לפתות את הצעירים לקחת עוד ועוד ועוד סמים. אלה שנעצרו סיפרו על חלוקת חינם של סמים לתלמידים, כדי שהם יתגרו וירצו עוד ועוד סמים.

אדוני היושב-ראש, חלק גדול מהפשעה באזור תל-אביב ובאזור המרכז מקורו בעברייני סמים שזקוקים לכספים כדי לממן את רכישת הסמים לצריכתם העצמית. באין כסף – הם שודדים. אחוז גדול מאוד מהפשע במרכז הארץ, כמו גם במקומות אחרים, מקורו בנרקומנים שמשיגים כספים באמצעות שוד וגנבות כדי לממן רכישת אותם סמים שהם זקוקים להם וצורכים אותם.

במקומות שונים בארץ אפילו קטינים נעצרו כשהם צורכים סמים. אפילו נערים בני 13 צורכים סמים קשים. פעם לא הכרנו את התופעה הזאת. היום צעירים וקטינים צורכים גם סמים קשים, כגון הירואין, קוקאין ואחרים.

אדוני היושב-ראש, אנחנו חייבים להגביר את אכיפת החוק ואת המעצרים בקרב כל אלה שמפיצים סמים. אנחנו חייבים לשים את ידנו על אלה שמגרים את הצעירים לצורך עוד ועוד סמים.

הסמים הופכים להיות מצרך מבוקש באחדים מבתי-הספר, ומשרד החינוך לא נוקט במידה מספקת, לצערי, צעדים משמעותיים גם נגד התלמידים שצרכו סמים, ורשויות אכיפת החוק לא מטפלות מספיק בנושא של נגע הסמים בבתי-הספר.

צינתי שמסיבות האסיד הולכות ומתרבות לאחרונה במקומותינו. מה שקרה בהודו זה רק סמל למה שקרה וקורה במקומות שונים ברחבי הארץ. אנחנו רואים זאת לפעמים על לוחות המודעות במרכזי הערים, בפרסום גלוי: ביום זה וזה מתקיימת מסיבת אסיד, ומזמינים את הצעירים להשתתף בה.

אדוני היושב-ראש, לא תמיד אפשר לעצור על-פי חוק את מארגני מסיבות האסיד. לאחרונה החדירו דברים חדשים. כמדינה מפותחת אנחנו מאמצים ומחדשים תמיד דברים שונים מהמערב. למדינת . הם מגיעים ארצה LSD שמוכרים במסיבות אסיד. בולים אלה טבולים ב-LSD ישראל הגיעו בולי מטופטף לכל LSD מהולנד וממקומות אחרים באירופה ונמכרים במסיבות אסיד ב-60–70 שקל. ה-קשה לאתר. הם מגיעים בכריכות של LSD. בולי LSD אותם בולים, והם באים במקום גלולות ה-

ספרים, לעתים בכיסי בגדים, בתוך מכשירי חשמל, ומוברחים גם בתוך חבילות שי. הדברים האלה המגיעים לארץ, מופצים באותן מסיבות אסיד. לעתים באמצע המסיבות המשטרה פושטת עליהן ועוצרת את מי שצריך לעצור, אבל המסיבות נמשכות.

אדוני היושב-ראש, מה היא מסיבת אסיד? רצוי שידעו זאת גם אותם הורים שילדיהם הולכים לאותן מסיבות תמימות למראה, אבל אחרי כמה זמן הם מוצאים ילדים בתחילת הידרדרות לסמים. אני קורא כאן לכל ההורים לשים לב לתופעות האלה של תחילת הידרדרות צעירים לסמים. בשלב הזה עדיין אפשר לעצור אותם, עדיין אפשר להסביר להם, עדיין אפשר לשכנע אותם. אחרי כן יהיה מאוחר מדי.

אנחנו כאן בכנסת היינו עדים לטרגדיות משפחתיות גדולות מאוד, של ילדים שהתחילו לצרוך סמים, התמכרו לסמים וגרמו אסונות כבדים למשפחה ולחברה במקומותיהם.

למסיבות האסיד יש כמה מאפיינים, ורצוי שכולנו נדע מה הם. מסיבות האסיד מתקיימות, בדרך כלל, מתחת לכיפת השמים, ביערות, במקומות רחוקים ומוסתרים. משתתפים בהן 100–250 או 300 משתתפים. יש להן מוזיקה מיוחדת, טכנו, עם שימוש בסמים, והסמים הנפוצים ביותר באותן מסיבות, כדורי "אקסטזי", סם מרץ, חשיש ומריחואנה. LSD אסיד הם

היו"ר ר' אדרי:

אדוני בקיא במאטריה.

דוד מנע (הליכוד):

כן, אדוני, אני יושב-ראש ועדת המשנה לחקיקה ולמדתי את הדברים האלה. אני וחברי בקיאים, רואים ויודעים, ולכן אנחנו גם יודעים באיזה נקודות המשטרה חייבת לשים את הדגש.

סוחרי הסמים שמפיצים אותן גלולות, אותם סמים, אותם בולי הזיות למיניהם, עליהם צריך, אדוני היושב-ראש, לשים את היד. הרי כשהמשטרה פושטת על מסיבת אסיד, לכאורה זו מסיבה תחת כיפת השמים, אתה לא יכול לעצור מסיבה, אתה לא יכול לעצור את מי שארגן את המסיבה הזאת, כי, כפי שאמרתי, זו מסיבה רגילה – עם מוזיקה רעשנית אומנם, אבל זו מוזיקה רגילה. אבל המניע מאחורי המסיבה הזאת הוא הסחר בסמים, צריכת הסמים והשימוש בסמים. לכן, במסיבות מהסוג הזה על המודיעין המשטרה לתפוס את סוחרי הסמים, את כל אותם אנשים שמארגנים את המסיבות ומרוויחים כספים ממכירת הסמים.

החששיות שמלווה אותן מסיבות היא יעד למודיעין המשטרה, ואני בטוח שיהיה אפשר לשים את היד עליהן, שהרי ידוע שמסיבות אסיד מתקיימות בסופי שבוע, בימי חמישי או שישי בלילה.

אם לא נגביר את האכיפה, אם לא נחמיר את הענישה כלפי אותם מארגני מסיבות, כלפי אותם סוחרי סמים, אני חושש שנגיע לעברי פי פחת.

בעבר הצענו לרתום לנושא זה גם את המשמר האזרחי, ככוח עזר למשטרה, לשם אכיפת החוק על אותם צרכנים ומשתמשים בסמים.

בזמן האחרון ובשנים האחרונות נכנסים יותר ויותר קטינים למעגל הסמים. יותר ויותר נערים ונערות משתמשים דרך קבע בסמים, ואפילו בסמים קשים כגון הירואין. אדוני היושב-ראש, עד היום אין, לצערי, שום מסגרת טיפול בגמילה, שמיוחדת לבני נוער. טיפולי הגמילה שנעשים היום בארץ הם בדרך כלל לאוכלוסייה מבוגרת ואינם ניתנים לבני נוער. אין אנחנו נותנים את דעתנו על אותם בני נוער שצורכים סמים.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת מנע, אפשר לשאול שאלה, ברשות היושב-ראש?

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מבין שכל החוק בא בעיקר נגד המשתמשים בסמים, ואילו אנחנו יודעים שהבעיה היא הסוחרים ופחות המשתמשים.

דוד מנע (הליכוד):

החוק הזה נועד בעיקר – נגד הסוחרים.

עובדיה עלי (הליכוד):

איך אתה מונע את המסחר?

דוד מנע (הליכוד):

מנת הירואין היא מיליגרם. מספיק שסוחר סמים יש לו 2 גרמים הירואין – זה שווה מאות אלפי שקלים. מספיק שהוא בולע את זה.

עובדיה עלי (הליכוד):

2 גרמים?

דוד מנע (הליכוד):

כן, כן, 2 גרמים יכולים להתחלק להרבה. אדוני לא חבר בוועדת הסמים. אנחנו בוועדת הסמים שומעים הרצאות רבות של כל מיני גורמים.

היו"ר ר' אדרי:

כמה זה עולה?

דוד מנע (הליכוד):

אינני יודע.

עובדיה עלי (הליכוד):

ארבע שנים עמדתי בראש ועדה, אני מכיר את העניין הזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת מנע, רצית בוודאי לומר מאות ואלפי שקלים ולא מאות אלפי שקלים.

דוד מנע (הליכוד):

מאות ואלפי שקלים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמרת מאות אלפי שקלים.

דוד מנע (הליכוד):

מאות ואלפי שקלים, בהחלט.

מיכאל איתן (הליכוד):

2 גרמים הירואין עולים מאות אלפי שקלים?

דוד מנע (הליכוד):

הם מחולקים למנות של מיליגרמים בודדים, זה עולה הרבה כסף.

מיכאל איתן (הליכוד):

2 גרמים הירואין עולים מאות אלפי שקלים?

דוד מנע (הליכוד):

מאות ואלפי שקלים. לא מאות אלפי שקלים. מאות ואלפי שקלים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין שיש הסכמה בקשר למחיר. אני מודה לכם. אנחנו ממשיכים.

דוד מנע (הליכוד):

אני יודע שחבר הכנסת עובדיה עלי היה יושב-ראש ועדת הסמים, הוא שהקים את ועדת הסמים בכנסת הקודמת. היום, בראשותו של חבר הכנסת רפאל איתן, אנחנו ממשיכים לשמוע אותם דברים. אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת עלי, שהדברים לא השתנו מאז היית יושב-ראש הוועדה. אני מאוד מעריך את הדברים שעשיתם בזמנכם בנושא הזה.

אנחנו ניסינו במשך השנתיים האחרונות לחוקק חוקים שונים שבאים להחמיר את הענישה כלפי אותם סוחרי סמים. אדוני היושב-ראש, הצעתי לשר המשפטים לקבוע גם עונשי מינימום לסוחרי סמים. שר המשפטים תמיד דוגל בדעה שלא לחוקק עונשי מינימום בעבירות שונות. היום שמעתי את שר המשפטים, שהמליץ לחוקק חוקי מינימום בעבירות מין. אני מברך על כך. אני חושב שהגיע הזמן לחוקק חוקים שפוסקים עונשי מינימום גם כלפי סוחרי סמים. אני חושב שאנחנו חייבים לתת את דעתנו על הסוחרים לא פחות מאשר על המשתמשים. אותם אנשים מסכנים שמשתמשים בסמים הם אנשים שהתפתו, שהתגרו להשתמש בסמים, ואנחנו חייבים לתת את דעתנו כלפי אלה שסחרו בסמים.

אדוני היושב-ראש, ציינתי את הצעת החוק הזאת, שאנחנו מביאים היום לכנסת, שמאפשרת חיפוש בגוף. זו הצעת חוק שהיא חלק משורה של הצעות חקיקה שוועדת הסמים וועדת המשנה לחקיקה הביאו בעבר לכנסת וביאו בעתיד לכנסת. אני שמח על כך שמדינת ישראל חוקקה חוקים שונים בנושא ההון השחור, ההון שיחולט בעקבות תפיסה של סמים. ציינתי את עונשי המינימום. אני חושב שהגיע הזמן לתת את דעתנו על שלילת רשיונות אוטומטית מאנשים שהורשעו בעבירות של סמים. אני חושב, שאותם נהגים שנוהגים תחת השפעה של סמים הם אנשים שמסוכנים לחברה, והחברה חייבת לנקוט צעדים על מנת למנוע השתוללות של אנשים אלה בכבישים. אזורי בתי-הספר חייבים להיות אזורים נקיים מסמים, וחייבים להחמיר בדין עם כל אותם סוחרים בבתי-ספר.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לציין שמדינת ישראל טרם הצטרפה לשתי אמנות בין-לאומיות של האו"ם בנושא הסמים: אמנה אחת היא האמנה הבין-לאומית של האו"ם מ-1971; אמנה שנייה היא האמנה הבין-לאומית לפיקוח על סחר בסמים מ-1988. אני קורא בהזדמנות הזאת לשר המשפטים, שתמך בהצעת החוק הזאת שלנו היום, לעשות הכול על מנת להתקין את תיקוני החקיקה הנדרשים במדינת ישראל, על מנת לאפשר את הצטרפותה של מדינת ישראל לאותן אמנות בין-לאומיות לפיקוח על סחר בסמים. אנחנו חייבים להתקין את החוקים הללו. לדוגמה, החוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים, שבא לאפשר פיקוח על ייצוא תרופות והבחנה בין סמים רכים לסמים קשים, במטרה לאפשר כניסה חופשית לאותן אמנות בין-לאומיות.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים את דברי בכך שהצעת חוק זו היא הצעת חוק מהפכנית בחקיקה הישראלית. לראשונה מופיע בחוק במדינת ישראל שאפשר לחפש סמים בגופו של אדם אחרי פיקוח ובקרה גם של בית-משפט השלום וגם של רופא. אני חושב שבזה תרמנו את חלקנו – מאז 1980 – להמלצת בית-המשפט העליון להתקין חוק שיאפשר לחפש סמים בגופו של אדם.

אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק הזאת. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד מנע, על דברייך ועל הצעת החוק החשובה שהצגת בפנינו בקריאה ראשונה.

אנחנו נעבור לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת רפאל איתן. אדוני, בבקשה. אדוני הוא יושב-ראש ועדת הסמים של הכנסת, ואני רוצה לציין שאתה עושה עבודה חשובה ותורם הרבה לתחום הזה, שהוא חשוב לכולנו. אני מודה לך, אדוני.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מחר תעלה לדיון הצעה דחופה לסדר-היום בנושא הסמים, מסיבות אסיד, גואה וכל הדברים האלה. לכן, שלא כמנהגי אני מקצר הפעם.

אין מנוס מחקיקה שתקשה הברחת סמים בשיטות מתוחכמות בתוך גוף האדם. נגע הסמים הולך ומתפשט בקרב אוכלוסייה צעירה כמבוגרת; סמים קשים שהשפעתם חמורה. אם לא נפעל בנחרצות, נחטא למאות ולאלפים הנופלים ברשתם של סוחרי סמים ורודפי בצע. אני בטוח שחברי הכנסת יתאחדו בתמיכה בהצעת החוק המוגשת על-ידי חברי ועדת הסמים מכל סיעות הבית. תודה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת רפאל איתן, על הקיצור ועל הייעול.

אנחנו עוברים לדובר הבא. חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. אני מזמין את חבר הכנסת אסעד אסעד. אדוני, בבקשה. אני מבקש להסתפק בשלוש דקות.

אסעד אסעד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי את הצעת החוק שהעלה כאן חבר הכנסת דוד מנע לגבי חיפוש בגוף האדם. אדוני היושב-ראש, רק לפני יומיים שמענו בוועדת הסמים, ביחד עם חבר הכנסת רפאל איתן, סקירה מאלפת מהשר שחל, השר לביטחון הפנים, על כמות הסמים האדירה שנכנסת לגבולות מדינת ישראל, מכל הסוגים, מכל המינים, ועל מספר האנשים שמשתמשים בסמים, ובעיקר מקרב בני הנוער. הוא טוען, שמדינת ישראל הפכה להיות צומת, צומת של דרכים. סמים מגיעים מהגבול הצפוני, לצערנו, מלבנון, בכמויות אדירות. מדובר בכמויות של עשרות, מאות ואלפי קילוגרמים של חשיש, וגם סמים מסוכנים אחרים, שמגיעים במאות קילוגרמים. השר לביטחון פנים, שממונה על המשטרה, אומר, שסך כל הכמות שנתפסת היא אולי 10% מהכמות שנכנסת לארץ.

הדבר המסוכן הוא שבני נוער משתמשים בסמים. אנחנו יודעים ורואים שרבים מבני הנוער גם יוצאים לחוץ-לארץ, להודו ולמקומות אחרים, ושם משתמשים בסמים.

מי שנוסע בכבישי הארץ – ואני נוסע הרבה מהצפון לדרום וגם לירושלים – רואה קריאות בפומבי לבני הנוער לבוא, להשתמש ולהשתתף במסיבות אסיד. זה נעשה באופן גלוי. אני מצטער, אנחנו עוסקים כאן בהצעת חוק איך לבדוק, לחפש ולפשפש בחורים הקטנים ובעור של פלוגי-אלמוני. האם זאת הבעיה של מדינת ישראל? הבעיה של מדינת ישראל היא הכמויות האדירות שנכנסות לתוך המדינה והמשטרה לא משתלטת עליהן. לא מצליחים לתפוס אפילו חלקיק – ואומר השר שתופסים אולי 10% מהכמויות. כאן אנחנו עוסקים בחיפוש בגוף האדם. מחפשים איך לבדוק בגוף האדם החדרת סם. אני חושב שזו לא הבעיה של מדינת ישראל, זו לא הבעיה – לחפש בגוף האדם. הבעיה היא איך למנוע כניסת אלפי קילוגרמים של סמים מסוכנים ואיך המשטרה תטפל בזה ותתפוס את הכמויות האלה. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אסעד אסעד, על דבריך. חבר הכנסת יוסף בא-גד – איננו. חבר הכנסת חגי מירום – איננו. חבר הכנסת אלי גולדשמידט – איננו. אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן באותו נושא: הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), קריאה ראשונה. אדוני, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי את הדוברים ואני רוצה לאזן את דבריהם ולהצביע על הצד השני של המטבע, כי לכל דבר יש שני צדדים, לכל דבר יש סיכונים, וכאשר אנחנו מחוקקים חוק אנחנו עלולים להחטיא את המטרה.

אין ספק שהמלחמה בנגע הסמים היא מלחמה קשה, שמחייבת את החברה כולה למאמצים מיוחדים. אין ספק שבמסגרת המאמצים אנחנו נדרשים להקריב על מנת שנוכל לאפשר לאלה שממונים על המלחמה הזאת ומופקדים עליה לבצע את עבודתם. חוקקנו כאן חוקים מספר שנוגעים להחמרה בעונשים, לשינויים בדיני ראיות ולנושאים שונים הקשורים בכך שהמלחמה בסמים תהיה יותר יעילה. על כך הקרבנו ערכים אחרים. כאן אנחנו הולכים להקריב ערך חשוב מאוד, והוא כבוד האדם, ערך שאין למעלה ממנו. אין חדירה יותר גדולה לתחום הפרט מזו שאנחנו נדרשים לאשר כאן. איפה מתחיל תחום הפרט? – בגופו. אנחנו אומרים פה: לרשות תהיה סמכות לחדור לתוך גופו של הפרט.

אני רוצה שנדגיש שמדובר באנשים שהם בגדר חשודים בלבד. מי לידי יתקע שמחר בבוקר לא יהיו תלונות של אנשים שנעצרו ועשו את המעשים האלה בגופם ולבסוף לא מצאו אצלם דבר? אז נשאל את עצמנו האם חוקקנו חוק טוב.

אני אתמוך בחוק למרות הכול. מדוע? משום שבלשון החוק עצמו יש סייגים די הצורך על מנת שהמשטרה לא תעשה את המעשים האלה בשרירות לב. קודם כול היא חייבת ללכת לשופט שייתן לה צו. אחרי שמקבלים את הצו, זה ייעשה רק על-ידי רופא, ובתוך בית-חולים, או בדרך אחרת שתיקבע בתקנות – אני מקווה שתישמר רוח הדברים. כלומר, גם כשיהיה היתר, הרי שההיתר יביא בחשבון את כבודו של אותו אדם שבו צריך לבצע את המעשה במסגרת המאבק הכולל של החברה לביעור נגע הסמים. גם המאבק הכולל לביעור נגע הסמים איננו מצדיק ואיננו מקדש את כל האמצעים.

רפאל איתן (צומת):

ואם על-ידי מעשה של הברחת סמים בגוף האדם הוא הוריד לטמיון ארבעה ילדים?

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני, חבר הכנסת רפאל איתן, אם על-ידי כך שאתה פותח את החוק הזה, מחר בבוקר המשטרה תתפוס עשרות אנשים ותתחיל לעשות להם כל מיני מעשים כאלה רק בשביל שהם ידברו בחקירה – בעניין אחר – –

רפאל איתן (צומת):

זה מובא לשופט.

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון. אמרתי שאתמוך בחוק כי קיימים סייגים מסוימים. חבר הכנסת רפאל איתן, אני אומר את הדברים עכשיו כי אני רואה באיזו קלות שופטים מוציאים צווי מעצר. אנחנו יודעים שיש לנו מכת מדינה כאשר באה המשטרה ובקלות בלתי נסבלת מביאה סיפור מעשיות וצ'ק-צ'ק שולחים אדם למעצר. אחר כך יש סטטיסטיקה ואנחנו רואים שנגד חלקים גדולים מאלה שישבו במעצר כלל לא הגישו כתבי אישום וחלק אחר יצא אחר כך זכאי.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת רפאל איתן, נגד למעלה מ-90% לא מוגשים כתבי אישום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה שנבין את זה. אנחנו מדברים בלשון צבאית. אנחנו מתעסקים כאן בכלי נשק שהוא מסוכן לפעמים גם למשתמשים בו. אם נשתמש בו בצורה זהירה, קפדנית, ממוקדת – הוא יהיה כלי נשק יעיל במלחמה בנגע הסמים, במלחמה כמו במלחמה; אבל אם ניתן את כלי הנשק הזה למערכת לא זהירה שתעשה בזה שימוש דומה למה שעושים בצווי המעצר – יותר טוב שלא נעשה את זה. אני לא רוצה לחיות במדינה שיסתבר כי אחוזים ניכרים מתושביה עושים להם את הבדיקות האלה והן לא לעניין.

רפאל איתן (צומת):

אתה לא הולך להציע להחליף את מערכת המשפט, אתה צריך לסמוך על השופטים.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת רפאל איתן, גם במעצרים אנחנו סומכים על השופטים. בצד התמיכה שלי בחוק אני מזהיר את עצמנו, את המשטרה ואת בתי-המשפט בצורה הברורה ביותר: יש לכם כלי נשק מיוחד שאנחנו מאפשרים שימוש בו בגלל הנסיבות הקשות שבהן אנחנו נמצאים מול נגע הסמים. אבל דעו לכם, שאם יעשה בו שימוש לא תקין, ניאלץ לחזור בנו. אם היום המחוקק אומר את דעתו בזכות כלי הנשק הזה, כפי שהוא נדרש, אחר כך הוא יאמר, שאם נעשה בזה שימוש לא תקין, מופרז, שפוגע ברבים, ניאלץ לשנות את דעתנו בעניין הזה. זו עמדתי.

בסיכומי של דבר אני אתמוך בחוק עם חשש כבד אבל עם אזהרה ברורה לכל אלה שיקבלו אפשרות לפעול על-פיו, שאם חס וחלילה הם יפעילו אותו בצורה שאינה קפדנית, אני אהיה הראשון שאתמוך בביטולו לאחר קבלתו. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת איתן, תרשה לי שאלה כי אני מתלבט בחוק הנ"ל. אתה יודע איך נכנסים לגופו של אדם. מה זו בדיקה קפדנית?

מיכאל איתן (הליכוד):

היום אנחנו נותנים למערכת אכיפת החוק סמכות להיכנס לתוך גופו של אדם ולבצע כל מיני בדיקות. החוק הזה קובע, שהיכולת לבצע את הבדיקה תהיה רק לאחר ששופט ייתן צו שמאפשר למשטרה לבצע את הבדיקה גם בתנאים הוגנים, בבית-חולים, על-ידי רופא וכו'. החשש שלי הוא, שכמו שבת-המשפט נותנים ביד קלה מאוד, לצערי, צווי מעצר על סמך בקשה שטחית של המשטרה, תשתרש תופעה כזאת גם בעניין הזה. היום אנחנו נמצאים במצב, שכלפי 60% לא מוגשים כלל כתבי אישום. אלה אחוזים גבוהים מאוד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עלי אמר שזה 60%? הרבה יותר.

דוד מנע (הליכוד):

מעל 90%.

היו"ר ד' שילנסקי:

מעל 90% מהאנשים שנעצרים על-ידי המשטרה, לא רק שיוצאים בסופו של דבר זכאים, אלא הם לא מובאים למשפט.

מיכאל איתן (הליכוד):

עכשיו אני שואל את עצמי, מה יהיה אם ניפגש פה בעוד שנה, יבואו אלי עשרות אנשים שבוצעה בגופם בדיקה, והם יגידו לי: מיכאל איתן, אתה נתת יד לעוול.

היו"ר ד' שילנסקי:

רציתי להבין, כך הבינותי אבל לא הייתי משוכנע בזה. תודה רבה לך.

דובר שאני קורא בשמו והוא איננו, מפסיד את רשות הדיבור. חבר הכנסת טלב אלסאנע. חבר הכנסת יהושע מצא. חבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת יגאל ביבי. חבר הכנסת יוסף עזרן. חבר הכנסת יורם לס – ישנו.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין ספק שהמלחמה בסמים – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, רגע, אני רוצה להגיד, קודמי נתן שלוש דקות. מאחר שהנושא רציני מאוד בעיני, אף שזה נראה נושא פשוט, וזו לא פוליטיקה גבוהה, ומאחר שנותר מספר מצומצם של משתתפים בדיון, אני מאריך את הזמן עד חמש דקות לכל נואם.

יורם לס (העבודה):

אני מודה לאדוני היושב-ראש.

אין ספק, רבותי חברי הכנסת, שהמלחמה בסמים חשובה הרבה יותר מהמלחמה בטרור. אף שאנחנו עסוקים כל היום בהיבטים פוליטיים, בטרור, הנפח העצום של הבעיה של הסמים, הפגיעה האדירה בדור הצעיר, בנפש, בגוף, הנזק הבריאותי והכלכלי הוא בהיקף פי אלף מהטרור. אם הכנסת הולכת לדון בחוק השב"כ, ואפילו להצביע על סעיפים שאסור לנו כחברי כנסת לראות אותם, הפעם הראשונה בהיסטוריה של הכנסת, ודאי שמותר להשתמש באמצעים בלתי שגרתיים מבחינת הסדר המלא והטוב במלחמה בנגע הנורא של הסמים. לכן אני בוודאי אתמוך בחוק הזה.

אבל, על הבסיס הזה אני מבקש מהמציעים – גם חבר הכנסת מנע וגם יושב-ראש הוועדה למאבק בנגע הסמים – לשים לב לאותו היבט שפה ככה נאמר ואפילו התהדרו בו; אמרו: כן, רופא יעשה את זה, וכאילו אין בעיה. רופא יעשה את זה ואין בעיה. אני רוצה לומר, שמבחינתו של הרופא החוק הזה מציג בעיה רצינית מאוד.

רבותי, אנחנו לא מדברים פה רק על החוק, אנחנו מדברים גם על החוקן. זה לא רק חוק, זה גם חוקן. ועוד חדירות מכל מיני נקבים. נקבים נקבים עשה אותנו הקדוש-ברוך-הוא. ודרך העור.

אני רוצה להסביר לחברי הכנסת וליושב-ראש, שמבחינת האתיקה הרפואית יש כאן בעיה קשה. אני מציע, שלדיונים האלה יוזמן יושב-ראש ועדת האתיקה של ההסתדרות הרפואית, ד"ר רמי שי, שגם פרסם מאמר בנושא הזה כאשר התבררה לו הכוונה, כי בעצם יש פה מצב כמעט ללא תקדים מבחינתו של רופא, שבמקום שהוא ימלא את תפקידו, קרי, לטפל בדרך הטובה ביותר האפשרית בחולה לרווחת החולה, הוא למעשה נדרש בתוקף חוק על-ידי רשות שלטונית לבצע פעולה חודרנית לתוך גופו של החולה, לעתים על-ידי שימוש באמצעים מתוחכמים, לעתים על-ידי סיכון החולה, כי אם החבילה של ההירואין חלילה מתפוררת בתוך המעיים, במנות האלה זה לא מיליגרמים אלא גרמים, האיש בעצם הולך לעולמו במהירות רבה.

דוגמה אחת שהמציעים לא נותנים עליה את הדעת – מה קורה אם העברייין או החשוד לא מסכים? ואם מחזיקים אותו ארבעה שוטרים והוא מפרפר, אז אתם באמת מעלים על דעתכם וחושבים שמישהו מהרופאים יכניס לו חוקן? או, להבדיל, ירדים אותו? וכניס לו את הסיב האופטי דרך האף, מטר של סיב אופטי, לתוך הקיבה לראות מה קורה שם? אצל עברייין שמתנגד?

חיים דיין (צומת):

תהיה ריאלי. המשטרה לא מכניסה סיבים אופטיים.

יורם לס (העבודה):

אומנם אין לי עבר של קצין משטרה, חבר הכנסת דיין, אבל אני מודיעך, שיש ליקוי חמור בחוק בעניין הזה, שהחוק מניח כמובן מאליו שאותו חשוד בכלל מסכים לבדיקה. שום רופא לא יתפוס דג מפרפר בידיים של ארבעה קציני משטרה ויתחיל לבוא עם השטרונגולים והצינורות ויתחיל לתקוע לו כל מיני דברים בכל מיני חורים בגוף שלו.

אני מביא את זה כדוגמה שהמחוקק – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

למה אתה אומר בכל מיני חורים? אני שואל אותך כרופא.

יורם לס (העבודה):

יש לנו נקבים.

היו"ר ד' שילנסקי:

רק בנקב אחד עושים את הבדיקה.

יורם לס (העבודה):

רגע, ואם זו אשה? אדוני היושב-ראש, ואם זו אשה שלמשל מסתירה בנרתיק איזה חבילה? והיא מתנגדת? זו רק דוגמה. אני אומר: שום רופא לא יעשה בדיקה לחשוד שמתנגד. וכל הנושא של התנגדות, יפה שהשופט אמר שכן, אבל איש לא יעשה את זה במצב של התנגדות.

כאמור, אני מציע לזמן את ד"ר רמי שי, יושב-ראש ועדת האתיקה של ההסתדרות הרפואית, יש לו דעות בנושאים האלה, וצריך בהחלט לשתפו בתהליך החקיקה.

אדוני היושב-ראש, משפט אחרון – כמחוקק אני מציע לכתוב בעניין הזה: בכל מקרה שיקול הדעת האחרון הוא של הרופא. עם כל הכבוד לשופט, וגם אמר חבר הכנסת איתן, שלעתים זה נעשה בשיטת הסרט הנע, שיקול הדעת האחרון, אם לבצע את הבדיקה, איך לבצע את הבדיקה, כל הפרטים – שיקול הדעת האחרון חייב להיות שיקול הדעת הרפואי. רצוי על-ידי רופא שלא מטעם. עם כל הכבוד, אני לא בטוח שהרופא של השב"ס הוא שיקול הדעת האחרון, כי בכל זאת הוא לובש מדים, הוא חלק ממערכת, יש עליו לחצים. כמו שבעניין של אשפוז כפוי בבתי-חולים פסיכיאטריים יצרנו בחוק לטיפול בנפגעי נפש מערכת מאוד בלתי תלויה – הנושא הזה הוא לא פחות בעייתי מהעניין של אשפוז כפוי בבית-חולים לחולי נפש.

לכן, עם כל זה שאני מקבל שבמלחמה כמו במלחמה, אני אצביע בעד החוק, צריך לעשות את הדבר הזה שהוא לא פשוט לי, לפחות, להצביע בעדו, חייבים להכניס כאן הרבה יותר מעצורים ומנגנוני בקרה, במיוחד מנקודת מבטם של הרופאים. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אלי דיין – איננו. חבר הכנסת משה גפני – איננו. חבר הכנסת עובדיה עלי, בבקשה. אחרי שחבר הכנסת עובדיה עלי יגמור לדבר, אז כרגיל הוא יעשה לי את השירות החברי ויחליף אותי, ובדרך יענוב את העניבה, ראיתי שיש לו בכיס. בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

תודה רבה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מכת הסמים הפכה להיות מכת המדינה. אין ספק שנגע הסמים הוא נגע קשה מאוד לחברה מכל בחינה שהיא. לאחרונה ראינו שהנגע הזה פשה בצורה מבהילה ומפחידה ומחרידה במערכת החינוך. לאחרונה מתברר מסקרים, שמספר המשתמשים בסמים בבתי-הספר העל-יסודיים מוכפל. אני חושב שזה צריך להדיר שינה מעינינו, ודאי שמעיני שר החינוך. ומשרד החינוך לא עושה מאומה בעניין הזה. יש הרבה הצהרות, הרבה דברים – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא נוסע להודו.

עובדיה עלי (הליכוד):

הוא נוסע להודו, ובזאת הוא פתר את הבעיה? אני מציע, חבר הכנסת איתן, ידידי הטוב, לפני שייסע להודו שייסע לבתי-הספר בארץ וידבר עם הנוער כאן, עם תלמידי כיתות י"א וי"ב, וישוחח עם הילדים המנותקים, עם הנוער המנותק. יש שם בעיה איומה. זו בעיה שפשוט אין לה גבולות.

היו"ר ד' שילנסקי:

מי נוסע להודו?

דוד מנע (הליכוד):

שר החינוך.

חיים דיין (צומת):

אני חושב שגם שר המשטרה היה צריך לצאת.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני קראתי נתונים על ממדי הבעיה הזאת בקרב הנוער שלא נמצא בבתי-הספר, הנוער שנשר מבתי-הספר, שם הממדים מדאיגים הרבה יותר. יותר מרבע מהנערים האלה משתמשים בסמים. אתם מבינים על מה אנחנו מדברים כאן?

אדוני היושב-ראש, הבעיה קיימת בקרב המבוגרים, בקרב הצעירים. היום קשה לאפיין ולתחום את הבעיה הזאת רק בקרב אוכלוסייה מסוימת. בעבר חשבו ואמרו שאלה שנגועים בסמים נמנים עם השכבות הסוציו-אקונומיות הנמוכות, עם השכבות החלשות באוכלוסייה. היום הנגע הזה התפשט לכל שכבות החברה, לכל שכבות הציבור. בעצם אנחנו רואים היום את הבעיה הזאת בכל שכבה ושכבה של הציבור, על כל המשתמע מכך.

אדוני היושב-ראש, אין לי ספק שהבעיה המרכזית שעמה אנחנו חייבים להיאבק היא בעיקר הסוחרים, לא רק המשתמשים. למשתמשים צריך להתייחס כאל חולים, כאל אנשים שיש להם בעיה שיש לטפל בה, אנשים שיש לשקם אותם, לדאוג לגמילתם מהנגע הזה. הם נכנסו לשימוש בסמים מתוך ייאוש. בדרך כלל מי מגיע לסמים – אדם שמחפש אשליות, אילוזיות, אדם שנמצא בבעיה נפשית כלשהי, בבעיה אישית כלשהי, במשבר אישי. הם לא הבעיה של הטיפול שלנו בדרך של אכיפת חוק.

אנחנו צריכים למקד את המאבק שלנו בציבור הסוחרים, שהורסים כל חלקה טובה. מדובר כאן בסכומי עתק. שוק הסמים מגלגל השנה למעלה מ-4 מיליארדי דולר, כשרק לפני ארבע שנים זה היה 2 מיליארדי דולר. ההיקף הוכפל מבחינה כספית. האם אתם מבינים על איזו בעיה כלכלית אנחנו מדברים? עם אילו אינטרסים כלכליים אנחנו מתמודדים? לסוחרים הנבזים האלה יש כלים ואמצעים שקשה מאוד להיאבק בהם. לא אחת האמצעים שעומדים לרשות הסוחרים הם הרבה יותר משוכללים מהאמצעים שעומדים לרשות המשטרה. עיקר הבעיה היא מלבנון. יותר ממחצית הסמים מועברים מלבנון.

לכן, אין ספק שצריך להיאבק בבעיה הזאת ככל שרק ניתן. ונדרשים מאמצים גדולים מאוד, לא קלים. וצריך לספק לאנשי החוק, לאנשי המשטרה, את הכלים ואת האמצעים להיאבק בעניין הזה.

אני מבין את המגמה של הוועדה למלחמה בסמים, שהיה לי הכבוד לעמוד בראשה בקדנציה הקודמת. אני הייתי היושב-ראש הראשון של הוועדה למלחמה בסמים. ייסדתי את הוועדה, עמדתי בראשה כמה שנים ועשיתי כמיטב יכולתי להכניס את העניין הזה לתלם. הנושא מורכב, אינני רוצה כעת לפרט כל מה שנעשה וכל מה שצריך לעשות בעתיד.

אבל, אדוני היושב-ראש, עם כל הבעייתיות של העניין, אני מבקש שלא לשפוך את התינוק עם המים המלוכלכים. יש ערך עליון, וזה כבוד האדם. כבוד האדם הוא הערך העליון ביותר. אסור לפגוע בכבוד האדם, ככל שהדבר הזה רק ניתן. ואני מאוד חרד לתופעה הזאת, כשאנחנו מאפשרים לא רק לפגוע בכבוד האדם, אלא לחפש בגופו, במקומות האינטימיים ביותר. האם אתם מבינים מה זה עושה לאדם, בייחוד שהוא רק בגדר חשוד, ולאחר מכן מתגלה ומתברר שהוא הואשם באשמת שווא, שלא היה כל בסיס לחשוד בו? האם אתם יכולים לתאר לכם איזו טראומה נגרמת לאדם כזה?

אדוני יושב-ראש ועדת הסמים, חבר הכנסת איתן, אני יודע אילו מאמצים אתה משקיע בעניין הזה. אתה באמת עושה עבודה בלתי רגילה, מוביל את המאבק הזה בדרך נכונה, עם הרבה מאמצים, בנחרצות ובחריצות רבה. ואני מבין את המאבק שלכם ואת המגמה שלכם. אבל בדבר אחד צריך להקפיד ולקבוע יותר סייגים. בחוק עצמו יש סייגים. סעיף ראשון כבר מכריז, שאין לחפש בנקבי גופו המוצנעים של אדם, ואין חודרים דרך עורו לשם חיפוש. ההגדרה הזאת היא בסדר. לאחר מכן מפרטים שרק בצו של שופט אפשר לערוך את החיפוש הזה.

אני אתמוך בחוק, מפני שלדעתי הבעיה חמורה ביותר. אבל אני מבקש מהוועדה, במסגרת הכנת החוק לקריאה שנייה ושלישית, לחפש סייגים נוספים, דרכי בקרה נוספות, דרכי פיקוח נוספות, הכבדה נוספת על אלה שמאפשרים את החיפוש האלה. צריכים לאשר את החיפוש האלה, אבל צריך לזכור שאנחנו יכולים כאן לפגוע בדברים האינטימיים ביותר של האדם. וצריך לזכור שוב ושוב שמדובר כאן בחשודים בלבד. לצערי הרב אנחנו רואים באיזו קלות עוצרים אנשים. על-פי דוח 32 של מבקרת המדינה, נגד 96% מאלה שנעצרו לא הוגשו כתבי אישום. האם אתם מבינים את המשמעות של העניין הזה? רק אחד מתוך 25 עצורים, הוגש נגדו כתב אישום. זה דבר איום. אתה שולל כאן חופש מאדם. מה יותר יקר לאדם מאשר החופש האישי? וכאן באים והולכים לעשות בדיקות בגופו. זו פגיעה שיכולה להיות טראומה לדורות.

לכן בעניין זה אני מאוד מבקש. אני מוכן להצביע בעד החוק הזה בגלל הבעייתיות של הנושא, אבל בתנאי שיושב-ראש הוועדה יאמר שיחפשו את הדרכים הנוספות לשים מנגנוני בקרה וסייגים וריסונים נוספים, כדי שהנושא הזה של אישורים לחיפוש יעשה בצורה מדודה ולא גורפת, לא בקלות ראש. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הנואם הבא – חבר הכנסת דב שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשבוע שעבר היו לי חילוקי דעות לא כל כך סימפתיים עם שר החינוך. היום אני שומע ששר החינוך נוסע להודו. היסטית, האם להביע את דעתי בקשר לנסיעה זו, פן יחשבו שזה בגלל חילוקי הדעות שהיו לי אתו. אבל לאחר שבתבונה רבה קודמי חבר הכנסת עובדיה עלי אמר כבר את דעתו בקשר לנסיעה הזאת, אני מרשה לעצמי גם לחזק את דעתו. ומובן שאם כבר יש הדעה של חבר הכנסת עובדיה עלי, שהוא איש חינוך מובהק וטוב ובעל ניסיון, אני בוודאי לא אהיה חשוד באיזו קנטרנות או נקמנות אישית.

כפי שחבר הכנסת עלי אמר, עדיף שהוא יטפל בנושא פה בבתי-הספר. כי הרי את ההודים אנחנו לא הולכים לחנך. ואלה שנסעו מאתנו לשם – לא שר החינוך יוכל לתקן אותם.

כדי למנוע את מכת הסמים צריך חינוך. יכולים להסכים עם דור הכיפות הסרוגות או לא להסכים אתם – אני מסכים אתם, אני אוהב אותם. אבל אני חושב שגם אלה שלא מסכימים יודו בעובדה שאין מכת סמים נפוצה בקרב דור הכיפות הסרוגות. אין. למה? כי הם קיבלו חינוך. החינוך זה העיקר. ייתנו חינוך טוב – הסמים לא יהיו מכת מדינה.

דרך אגב, גם בקרב החרדים אין מכת סמים. אם פה ושם קרה שתפסו אדם חרדי בסמים, אז היו כותרות גדולות, מאחר שהסנסציה היתה גדולה.

אדוני חבר הכנסת רפאל איתן, תרשה לי לקרוא לך רפול, אנחנו ידידים, ולהגיד רפאל איתן זה מצלצל לי זר. רפול, כמו שברוסית אומרים "פדושם", יותר לבבי. למה אתם צוחקים? כי אמרתי שרפול זה לבבי?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שילנסקי, לצחוק זה בריא.

דב שילנסקי (הליכוד):

נכון, זה יותר אישי.

לא תמיד יש לי הזדמנות לחלוק על דעתך, כי על-פי רוב אנחנו הרי מסכימים. אם פעם יש לי הזדמנות לחלוק על דעתך, ואני מבין שאתה הרוח החיה בחוק, אני מנצל את ההזדמנות, שלא נגיד שאנחנו כמו תוכים מסכימים תמיד זה עם זה. הנה ניתנה לי ההזדמנות.

אני מסכים אתך בנושא מכת הסמים. ואגיד לך עוד: אני מעריך מאוד את עירונתך וטיפולך בנושא. יש בך איזו רגישות מיוחדת. אני זוכר שהייתי סגן שר, אתה היית רמטכ"ל, ביקרתי אותך כשטיפלת ב"נערי רפול", ומאוד התפעלתי. הרי רמטכ"ל צריך לעסוק במי יודע מה. יש אצלנו רמטכ"לים שנמצאים תמיד במסיבות נוצצות, ורפול אצל אותם אנשים, אצל אותם נערים – – –

משה פלד (צומת):

תהיה מוכן לחתום לו לראשות הממשלה?

דב שילנסקי (הליכוד):

המועמד שלי לראשות הממשלה – כדי שיהיה לך ברור ולמעלה מכל ספק – הוא יושב-ראש תנועת הליכוד ויושב-ראש האופוזיציה, חבר הכנסת בנימין נתניהו, ואני משוכנע ובטוח שבנימין נתניהו – ביבי, כפי שאקרא לו – ורפול ימצאו שניהם את הדרך המשותפת ואת ההבנה לפעול יחד באותו נושא, ובוודאי יגיעו להסכמה מסוימת ולתיאום. אני בטוח שאף אחד מהם לא יקשה על האחר, כפי שאנחנו נמצא לנכון, ואני תפילה שראש הממשלה יהיה איש ארץ-ישראל. אבל לא זה הנושא. בכל אופן, שאלת שאלה – עניתי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שילנסקי, זה הנושא; לא הנושא שלנו כעת.

דב שילנסקי (הליכוד):

עכשיו מדובר על נושא הסמים, ואני מדגיש את זה.

ראינו בטורים של הרכילות – אני לא מדבר על רמטכ"ל זה או אחר – שרמטכ"ל זה בחוג נוצץ זה, אצל גביר זה, אצל גביר זה. ורפול – אצל אותם נערים שלא זכו לחינוך, לבית בימי ילדותם, שלא יודעים קרוא וכתוב. הוא התמסר להם. תאמין לי – אתה בוודאי מאמין לי – מאוד מאוד הערכתי את זה.

עם זאת, אינני מסוגל לתמוך בחוק הזה, ואסביר לכם למה.

אני לא אגיד חבר הכנסת פלד, גם לך אגיד, כמו שאמרתי, משהו לבבי – מוסא. אודה לך אם תאפשר לרפול לשמוע, כי אני רוצה לשכנע את רפול. אני רוצה להסביר לכם למה. מוסא, תעשה לי טובה. מוסא יקירי – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת פלד, נא להפסיק.

דב שילנסקי (הליכוד):

פה בצד יש שניים, ופה בצד ישנו מיכאל איתן, שגם לו אני לא יכול לקרוא מיכאל איתן אלא רק מיקי. אני רוצה לשכנע אתכם.

אני מכיר את הנושא מבחינת בתי-הסוהר, אני אתאר את התמונה, אם כי היא לא אסתטית, ואגיד באופן שטחי איך פעם היתה נעשית הבדיקה אצל חלק גדול מהאסירים כשהיו חוזרים מחופשה או מבית-המשפט או מכל יציאה אחרת אל מחוץ לבית-הסוהר: היו פשוט מפשיטים אותם, או רק אומרים להם להוריד את המכנסיים, אומרים להם להתכופף ולהישען עם הידיים אל הקיר ועושים להם חוקן. זה עורר מרירות עצומה. זו השפלה של האדם. אתם יודעים, בוודאי – ולא אכנס לעניין – שזה נגמר גם בטרגדיה, ואחרי הטרגדיה הזאת התחילו לחשוב ותיקנו את הדבר.

כבר הוזכר פה, ש-92% מהאנשים שנעצרים לא רק שלא נמצאים אשמים על-ידי בתי-המשפט, הם גם לא מובאים לבית-משפט, ואני זועק על זה כל הזמן. אתם יודעים איזו השפלה זאת? כל השכנים יודעים ומדברים. אתם יודעים איזו טרגדיה זאת לילדים בבית-הספר ואיך לפעמים מקניטים אותם ילדים אחרים – אבא שלך גנב, אבא ישב בבית-הסוהר? אני אומר לכם: אנשים כאלה נעצרים – והם רבים – סתם על סמך חשד, כי ממהרים אצלנו לעצור, ובית-המשפט נותן. תבואו פעם למעצרים בבית-המשפט ותראו שעל-פי רוב זו כאילו תעשייה, בית-חרושת. לא אחת אני בא לשם ומשתדל לשבת בצד שלא יראו אותי, כי אם רואים אותי, התמונה משתנה. אני יודע מניסיוני כעורך-דין: בזה אחר זה – אפילו לא שומעים – נותנים ימים. כך זה קרוי בסלנג – נותנים ימים. וכל אחד לא אכפת לו עד שזה מגיע אליו. כשזה מגיע אליו, אז הוא מבין ואז הוא רגיש לנושא.

אותו דבר פה: יתחילו להביא אנשים בפני שופטים במסלול. איך שופט יכול להחליט למי לעשות חוקן ולמי לא לעשות? ובלשון פשוטה, כאשר אומרים "לחדור לגופו", זה לעשות חוקן. וחבר הכנסת לס אמר: איך יעשו את החוקן – יקשרו אותו למיטה באזיקים? הוא יגיד "לא", יביאו אותו לרופא. כבר עם התיקון הזה, הוא יגיד: אני לא מסכים. מה יעשו לו? ייקחו אותו בכוח? יכבלו אותו למיטה או למשהו, יפשיטו אותו בכוח ויחדרו לגופו?

אינני רוצה להצביע נגד החוק, אני אמנע, כי אני מבקש שהוועדה, שאני מכבד אותה – אני מניח שזה יעבור לוועדה למלחמה בסמים, ואני מכבד את הוועדה – תשקול באופן יסודי את הדבר מחדש. אני יודע שההצעה הזאת הוכנה עם הרבה רצון טוב, אבל יש לשקול זאת מחדש, אולי לחפש פתרון אחר. בכל מקרה, אם הוועדה תחליט – כן, לפחות שידעו שני דברים: א. לא שופט שלום. לא משום שאני לא מכבד את שופטי השלום, אבל אליהם מביאים את המעצרים לימים. זה בית-חרושת, השופט

נמצא תחת לחץ, הוא לא יכול להתמסר לכל מקרה ומקרה. לכן לפחות שיהיה זה אצל שופט מחוזי, שאין אצלו השגרה של מתן הימים. ב. לא רופא ממשלתי, ודאי וודאי שלא רופא של שירותי-הסוהר או המשטרה. לא כי אני מזלזל בהם, אלא הציבור לא יקבל את זה בצורה אובייקטיבית, והרופא גם שרוי באווירה מסוימת, תחת לחץ. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שילנסקי. חבר הכנסת זנדברג, המכונה מודי זנדברג. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין.

אני מבקש לברך אותך, חבר הכנסת זנדברג, על בחירתך למקום הראשון בפריימריס של צומת, ואני רוצה לברך את חבר הכנסת דיין על בחירתו למקום השני. אני מאחל לכם הצלחה. זה יפה, שאף שנבחרתם, אתם עומדים כאן ומדברים לאומה. כל הכבוד, שיהיה בהצלחה.

אליעזר זנדברג (צומת):

תודה ליושב-ראש, בקרוב אצלך, שתהיה באותו מקום.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש לי הרושם, שאם הוא ימשיך לשבת כאן, הוא לא יוכל לעמוד במקום שאתה עומד.

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מבקש להעיר כמה הערות, שאולי גם יניחו את דעתם של המבקרים את החוק, וגם להשיב במידה כזאת או אחרת על חלק מן הטענות. אני אעשה את זה בקצרה, מפאת השעה ורשימת הדוברים.

הערה ראשונה שלי: עלה לכאן חבר הכנסת מנע, שהציג את החוק ודיבר על הצורך, החשוב לדעתי מאוד, להילחם בעברייני סמים. לשון החוק מדברת על היכולת או הסמכות לצוות על חיפוש על מנת להביא לגילוי עבירה מסוג פשע. דהיינו, ההגדרה כוללת לא רק ענייני סמים אלא כל עבירה שהיא מסוג פשע. הדבר הזה מגדיל כמובן בצורה משמעותית ביותר את מספר המקרים אשר בהם תהיה סמכות לבית-המשפט לצוות על החדירה, ואולי כדאי, אם רוצים למקד את המאבק בענייני סמים, לבוא ולעסוק בעניין הסמים. אולי זה גם יקל על אלה שרוצים להילחם בסמים, מצד אחד, אבל מצד שני הם הביעו כאן את ההסתייגויות שלהם לתמוך בחוק ולחזק אותו. פסק-הדין קטלן אומנם עסק בחיפוש בעצירים שחזרו אל הכלא, על מנת למצוא סמים ולמנוע את הברחתם אל הכלא, אבל כפי שאמרתי – הגדרת פשע היא רחבה יותר.

אני רוצה להתייחס עוד לנקודה אחת. מדובר פה על צורך בחיפוש בנבדק, על מנת להביא לגילוי עבירה. הנוסח של להביא לגילוי עבירה רחב יותר מהצורך של תפיסת ראייה או מציאת ראייה. אלה שני דברים שונים, ומן הראוי לתת את הדעת על ההבדל הזה בבוא היום.

לאלה אשר ניסו לבוא ולדבר בגנות החוק, בין היתר חבר הכנסת לס שאמר שלא יהיה רופא בישראל אשר יסכים לבצע את המעשה, אני רוצה לספר ממש בכמה מלים על פרשה שהתרחשה לפני כמה שנים בעיר שממנה הגעתי, חיפה.

איש שנחשד בסחר בסמים נסע במכונית, המשטרה רדפה אחריו, ראו אותו עושה תנועה שבה הניח את ידו על פיו. אמרו: בוודאי בלע משהו. לקחו אותו לבית-החולים, עשו לו צילום, וגילו שקית מסתובבת בבטן. הביאו אותו לרופא, והוחלט לגזור, הכוונה את הבטן, ולהוציא, הכוונה להוציא את השקית ולראות אם אלה סמים. הביאו חוות דעת רפואית, שאם באמת זה סם, ואם הניילון יימס והסם יתפשט בגופו, אותו אדם עלול למות. השופט קבע שאפשר לפתוח וצריך לפתוח ומותר לפתוח את הבטן. הטעם לכך היה, שכל עוד הוא עציר ומצוי תחת ההשגחה של בית-המעצר, יש אחריות לשלומו. לכן בא רופא, גזר ופתח והוציא. אני לא משוכנע עד תום אם באמת הנימוק הרפואי של סכנה לחייו היה העניין המרכזי, אבל עובדה שרופאים עשו זאת.

היו"ר ד' שילנסקי:

ומה מצאו אצלו?

אליעזר זנדברג (צומת):

מצאו אצלו סמים להפתעת כולם. לאחר מכן היה דיון משולב. בשלב הראשון היתה פנייה עד בית- המשפט העליון, בדרישה שלא לגזור לו את הבטן. האדם ביקש: אל תגזרו אותי, אני לא רוצה שתחפשו לי בבטן. אני מרגיש טוב, תודה רבה. אבל אמרו לו: נגזור ונפתח, כי אתה עציר. ובזמן שאתה עצור אנחנו צריכים לדאוג לשלומך. אם חלילה יקרה לך משהו, זה יהיה על אחריותנו. אנחנו נגזור לך את הבטן. אחר כך היתה שאלה, מה דינה של הראיה כאשר הוא התנגד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לספר לך משהו, חבר הכנסת זנדברג. לפני כמה חודשים עמדתי בהפגנה. עמדו שם צלמים על הכביש, והמפגינים עמדו על המדרכה. אני לתומי נעמדתי ליד הצלמים, חשבתי שאם להם מותר בוודאי גם לי מותר. והנה באו שוטרים, התנפלו עלי וזרקו אותי משם. אחר כך הם אמרו: פעלנו להגנתו. הוא עמד על הכביש וסיכן את חייו. אוטובוסים עלולים היו לדרוס אותו.

יש לך מוסר השכל, איך לפעמים משתמשים בנימוק של הגנה ורצון לעזור לאדם או לנסות להציל מישהו.

אליעזר זנדברג (צומת):

חבר הכנסת איתן, המעשה שסיפרת חמור שבעתיים, כי הם כנראה לא דאגו לצלמים, מפני שאותם לא דחפו.

מיכאל איתן (הליכוד):

זאת רק דוגמה, זה מראה מה קורה לפעמים. אני לא רוצה שזה יישמע חד-צדדי. באופן טבעי, המשטרה מופקדת על אכיפת החוק, והיא זו שנלחמת את המלחמה בסמים. אנחנו חבים לה תודה וכל הכבוד על ההצלחות שלה. צריך לתת לה את הכלים המתאימים, אבל אנחנו צריכים גם להזהיר את עצמנו. בלהט המלחמה של המשטרה – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

עכשיו אני רוצה להגיע לאזהרה, חבר הכנסת איתן. הרשה לי להמשיך. תן לי להסביר. הנקודה פשוטה מאוד.

רפאל איתן (צומת):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אצלך הכול פשוט, אבל זה לא כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

שמענו את הדוגמה המעניינת.

אליעזר זנדברג (צומת):

אני לא הייתי רוצה שאנשים יהיו במצב שבו מאיימים עליהם, סוחטים אותם או אפילו מחפשים לשווא בגופם. אבל לא הייתי רוצה להימצא במצב שאנחנו נמצאים בו היום, שבו עברייני יכול לצחוק ולגחך על המשטרה, לצחוק בפני השוטרים ולהמשיך במעשי העבריינות שלו כשהוא יודע שלא יכולים לתפוס אותו. גם זה מצב לא סביר. לכן צריך למצוא את האיזון, ולדעתי הוא צריך להיות בכך שנמנע את הניצול לרעה.

איש מבין הדוברים כאן לא אמר שהמעשה או הרעיון פסולים. אמרו: אנחנו חרדים מפני ניצול לרעה. אני אומר: יש עוד אפשרות. בואו נוסיף, במהלך הדיונים, סעיף שבו נחמיר בעונשם של המנצלים לרעה. נקבע, למשל, שיש חובה לתת תצהיר של שוטר לגבי הנסיבות שבהן יש לבצע את המעשה. בואו נקבע, ששוטר שמסר תצהיר כוזב, או אם יתברר שהשוטר עשה זאת בשביל לזכות באיזו הטבה אחרת בתיק אחר או משהו דומה, השוטר ייענש. בואו ננקוט צעדים כנגד זה שמנצל לרעה.

אבל אסור לנו להיות במצב שבו אנחנו מתעלמים מן התופעה הקיימת ונותנים לעבריינים לפעול הלאה באופן חופשי, רק בשל החשש שמא מישהו ינצל את התיקון לרעה. בואו נמנע את הניצול לרעה ונמנע מן העברייני לנצל לרעה את המצב הקיים. זאת הדרך שלדעתי צריך ללכת בה. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אחרון המשתתפים בדיון – חבר הכנסת חיים דיין. מאחר שאתה איש משטרה לשעבר, ובעל ניסיון בנושא, אוטומטית כבר הוספתי לך דקה, ויהיו לך שש דקות במקום חמש דקות.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שלא אצטרך לנצל את הדקה הנוספת. אני צריך להתחשב גם בסדרנים ובאנשי משמר הכנסת שמבלים פה שעות רבות.

היו"ר ד' שילנסקי:

יפה, כולם יודעים שאתה בחור טוב.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מצד אחד, אני מאוד שמח על שהביאו את החוק הזה לשולחן המליאה. זה בהחלט יכול לתת כיוון מסוים, כדי לצמצם את התופעה שאנשים אכן מנצלים ומעבירים בתוך גופם או על גופם סמים. יש עשרות דוגמאות של מלחמה בסמים שאני ניהלתי בהיותי קצין משטרה ושל הצלחה בתפיסת סמים שהועברו כאמור על גופם או בגופם של עבריינים. כך גם מנעתי אולי מקרים מסוימים שבהם אנשים עמדו בסכנת חיים.

אתן רק דוגמה אחת. לפני שנה נרתמתי למאמץ לגבי בחור שהשתחרר משירותו בצה"ל וירד לארצות-הברית. הוא שימש שם כבלדר סמים והעביר שקיות סמים בתוך גופו. אחת מהן התפוצצה, והבחור הפך לצמח. מי שרוצה לבקרו, הוא נמצא בבית-החולים "רמב"ם" עד היום, או אולי כבר העבירו אותו לבית-לוינסטיין. לא תמיד הדבר החשוב ביותר הוא לתפוס את האדם שמעביר סמים ולהציגו כעבריין. לפעמים החיפוש בגופו עשוי למנוע ממנו להפוך לקורבן, לאבד את חייו או להיות צמח ולהינזק קשות.

לצערי הרב, אנו נמצאים היום במדינת ישראל במצב שהרשות למלחמה בסמים גילתה בסקר שערכה שיש קרוב ל-38,000 נערים המשתמשים בסמים קשים וקלים. זה לא מספר מבוטל, זה מספר מדאיג מאוד.

אנחנו בוועדה למלחמה בסמים ביקשנו לדעת, כמה בני נוער עברו את הגבול לטאבה בשנה שעברה, וקיבלנו נתון על כ-38,000 בני נוער עברו את אילת כדי להשתמש בטאבה בסמים, במסיבות אסיד או מריחואנה.

רק כדי לסבר את האוזן, כ-6 מיליוני מנות הירואין הוכנסו למדינת ישראל והשתמשו בהן. מדובר ב-6 טונות הירואין, זו כמות לא מבוטלת. הנזק השנתי נאמד ב-5 מיליארדי שקלים.

היו"ר ד' שילנסקי:

6 טונות הירואין?

חיים דיין (צומת):

כן, 6 טונות הירואין. הרשות למלחמה בסמים היא שערכה סקר והגיעה לתוצאות האלה.

המשטרה אומרת, שהיא לא מצליחה לתפוס יותר מ-10%–15% מכמות הסמים החודרים לארץ. אסור לנו לשכוח, שהיום מדינת ישראל היא המעבר הטוב ביותר במזרח התיכון מבקעת הלבנון להחדרת סמים דרך אצבע-הגליל לתוך תחומי מדינת ישראל. יש לנו לבנון, ויש לנו, לצערי הרב, הרשות הפלשתינית, ויש גם מעבר סמים מירדן ומהגבול הדרומי, כלומר ממצרים, שממש מועברים בעיקר סמים מסוג חשיש. ממצרים יש נתיב להעברת סמים דרך עזה לתוך תחומי מדינת ישראל. חלק מהסמים האלה לא נשארים בארץ אלא עוברים לאירופה ולמדינות השכנות לנו.

הבעיה הקשה ביותר היא ההתמכרות של בני הנוער והמבוגרים במדינה. חשוב לציין, שיש היום בארץ בסך הכול 240 מיטות לגמילה. זה שום דבר לעומת מספר הנרקומנים.

אשר להעברת סמים בגופו של אדם, אני חייב לומר, שחלק מעבודתנו, כאשר הייתי קצין משטרה, היה לחפש סמים בין כותלי בתי-הסוהר. מי שרוצה ללמוד איך מעבירים סמים לא צריך ללכת לאוניברסיטה. הוא יכול לבוא ולראות עד כמה מתוחכם האדם שרוצה לעבור את העבירה הזאת ועד כמה מצליחים להעביר סמים לתוך בתי-הכלא, אפילו לא על גופם של עבריינים.

דוגמה אחת פשוטה: לקחו והזריקו הירואין לתוך תפוז, ואז נשאר רק לקלף את הקליפה ולמצוץ את פלחי התפוז. קרו דברים מדהימים. אני לא רוצה לבוא וללמד עכשיו, כי היום בבתי-הכלא קיים איסור חד-משמעי גם על הכנסת מזון.

אני כבר לא מדבר על העברה בגוף. באו כאן חברי הכנסת ותיארו את הדבר כמסוכן ביותר. חבר הכנסת יורם לס אמר כאן, שרופא צריך להיות כמו קצב, לבוא עם מוטות, לבוא עם גרזנים, לפתוח, לדחוף. אני לא מתאר לעצמי שזה יכול להיות טוב לא לגיניקולוג, לפתולוג.

היו"ר ד' שילנסקי:

איך תעשה אם האדם לא מסכים?

חיים דיין (צומת):

זה טוב לפתולוג.

כשאדם לא מסכים שיחפשו על גופו, יש כללים אחרים לגמרי במשטרה. מחזיקים אותו בתא סגור, ללא אסלה, נותנים לו 24 שעות עד שיעשה את צרכיו. האדם חייב לפלוט את מה שהוא נושא בתוך גופו. אם הוא מצליח לבלוע את זה בחזרה, שיבלע את זה חזרה. אבל יש אמצעים מספיק טובים למשטרת ישראל. יש גם מכשיר שנקרא שיקוף, וכשיש חשד סביר להניח, כך זה נקרא בפקודות משטרת ישראל, שאכן הוא נושא סמים בתוך גופו, יכולים לעשות שיקוף ריאות, שיקוף פוטוגני תקרא לזה, ואז באמת יכולים לראות אם הוא אכן נושא סמים בתוך גופו או לא. אם יש באמת חשש לסכנה ממשית לחייו, אני לא אתפלא אם גם השופט יחתום על צו שיאפשר להוציא את הסמים מגופו, ולא דווקא בניתוח. יש גם שטיפת קיבה, יש היום כל מיני מכשירים שמאפשרים לעשות זאת בלי לפגוע בגופו של אדם, ולא כפי שציין חברי חבר הכנסת מודי זנדברג.

הצעת החוק פותחת פתחים לא כל כך טובים, כי יכולים גם להיפגע אנשים שאין סמים בגופם. אבל בהחלט צריך לתת את הסמכות לשוטרים ואת הכלי המרתיע הזה כדי למנוע, לפחות למנוע, בקו מחשבה מאותו עבריין שרוצה להעביר סמים בגופו, שהוא יודע שיש היום הכלי הזה שניתן לחפש בתוך גופו, אבל לנתב את זה עם המקסימום הוודאי שאכן יש לו הסמים בתוך גופו ולא לאפשר לכל אדם לחפש בגופו בלי חשד סביר להניח שאכן הוא נושא סמים. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת דוד מנע, בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כמה מלים בנושאים שדיברו עליהם כמה חברי כנסת בנושא הקשור לאילוף אדם לעבור אותה בדיקה בניגוד ובכפייה, והתייחס לזה פרופסור לס דבריו.

הצעת החוק הזו היא סימביוזה, שילוב של כמה גישות. גישה אחת היא חירות הפרט, חירות האדם על גופו, והכלל השני הוא טובת הציבור. אני רוצה להביא לתשומת לבם של חברי הכנסת, שנדרשו כמה שנים עד שהסכימו להצעת החוק הזו שהומלצה על-ידי בג"ץ ב-1980. לכן, לדעתי, יש בהצעת החוק הזו אותו פתרון לאותם חברי הכנסת שהביעו חשש מכך, שיכולים פה להגזים באותה חדירה לגופו של אדם. אני חושב, שאפשר בהצעת החוק הזו, במגבלות שלה, לעשות אותן בדיקות ללא הגזמה ועל-פי קביעת שופט. בדיונים בוועדת הסמים לקראת הקריאה השנייה והשלישית נביא את הדברים שנאמרו כאן בחשבון, לרבות הזמנתו של ד"ר רם ישי, יו"ר ועדת האתיקה של הסתדרות הרופאים. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחברי הכנסת.

אנחנו עוברים להצבעה.

הצבעה מס' 8

6 – בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה

נגד - א' |

נמנעים – 1 ההצעה להעביר את הצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), התשנ"ו–1995, לוועדה נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

שישה בעד, אין מתנגדים ונמנע אחד. אני קובע, שהצעת חוק חיפוש בגוף האדם (בדיקות רפואיות), התשנ"ו-1995, שהובא לכאן בקריאה ראשונה תעבור לוועדת – רגע, חבר הכנסת רפאל איתן, אני רוצה לקבוע לאיזו ועדה תעבור הצעת החוק.

רפאל איתן (צומת):

ועדת הסמים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני חשבתי שהיא תגיע לוועדה למאבק בנגע הסמים, אבל אני שומע שהיא הגיעה לכאן מוועדת החוקה, חוק ומשפט, ולכן היא צריכה לחזור אליה. אם כן, היא תועבר לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

חיים דיין (צומת):

למה? זה שייך לוועדת הסמים.

רפאל איתן (צומת):

אנחנו דנו בזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

רגע. אני חשבתי להעביר את הצעת החוק לוועדה למאבק בנגע הסמים, אבל הפנה את תשומת לבי סגן מזכיר הכנסת, שהוא בר-אוריין, שהתקנות קובעות משהו אחר. על מנת למנוע ספק ועל מנת שכל המשתתפים בדיון יצאו שבעי רצון בסוף הישיבה, אני חושב שנעביר אותה לוועדת הכנסת, והיא תקבע.

תודה רבה לכם. מיצינו את סדר-היום. הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה השם, מחר, יום רביעי, י"א בטבת התשנ"ו, 3 בינואר 1996, ב-11:00.

הישיבה ננעלה בשעה 21:56.